

keramiske noter 41/2015

21. årgang

Udstillinger hvor og hvornår ved Gunnar Jakobsen

Udstillingsoversigten er udarbejdet på grundlag af afsøgninger på Internettet. Oversigten er at betragte som et udvalg og ikke nødvendigvis komplet for det pågældende udstillingssted. Oversigten publiceres med forbehold for eventuelle aflysninger/ændringer. Inden et eventuelt besøg bør man derfor undersøge, om udstillingen nu er blevet til noget samt udstillingens åbningstider.

Der henvises tillige til tillægget til *keramiske noter 29/2009*, der indeholder en oversigt over museer og gallerier fortrinsvis i Europa. Oversigten er ikke udtømmende, men vil være en god hjælp, hvis man skal rundt i Europa og gerne vil se keramik på sin vej.

En afsøgning af Internettet kan stærkt anbefales, inden man begiver sig af sted. Nævnes kan følgende websites med gode links til musser eller med udstillingsoversigter:

www.konstkalendern.se [Sverige]
www.keramikfreunde-keramos.de
www.studiopottery.co.uk [Storbritannien].
<http://icom.museum/vlmp/world.html> [Museer]

Nogle af de bedre tidsskrifter indeholder også gode omfattende udstillingsoversigter som bl.a.:

Cerammic Review - www.ceramicreview.com
Neue Keramik/New Ceramics - www.neue-keramik.de.

Danmark

København

Ann Linnemann studie galleri, Kronprinsessegade 51, 1306 København K. Tlf 33 93 35 03. Website:
<http://annlinnemann.blogspot.com>.

Officinet, Bredgade 66, 1260 København K. Website:
www.danskekunsthaandvaerkere.dk.

Davids Samling, Kronprinsessegade 30, 1306 København K. Website: www.davidmus.dk.

→21.03.15 *Essentielt*. Hans Vangso. Ann Linnemann studie galleri. Hans Vangso er kendt for sine monumentale hånddrejede krukker, kraftfulde former og glasurer med aftryk af brændingens flammer, træ, tang, keramiske pigmenter, salte. De essentielle krukker bærer keramisk tradition som en stærkt regelbundet kulturel arv. Alligevel sitrer hver krukke af nyt liv og nærvær.

For Hans Vangso handler keramik om mere end at skabe smukke genstande eller et nyt koncept. Hans værker præsenterer beskueren for en stærk urkraft, hvor tilfældighedens samspil giver værkerne karakter. Han er fascineret af materialer og brændingsprocess. De drejede emner er ofte manipuleret ved skæring, bankning og lignende til mere kantede former. Glasurerne er enkle feldspat-, aske- og lerglasurer. Nogle står med den rå skærv, men alt er brændt mindst to gange sammen med eksperimenterende tilsætninger af metaller og brændbare materialer.

Hans Vangso er noget helt særligt i dansk keramik, hvor han altid arbejder med stor rigdom i stoflighed og form. Uddannelsen på Kunstakademiet i Århus og et senere samarbejde med den legendariske keramikker Gutte Eriksen, viser et tydeligt slægtskab med den 'Jyske skole', hvortil Hans Vangso formår at give sine værker en uomgælig styrke, robust elegance og et helt personligt udtryk.

→29.03.15 *I Skovens Stille Dybe Uro*. Keramik | Jette Löwén og Malene Hartmann Rasmussen. Officinet. Udstillingen "I Skovens Dybe Stille Uro" præsenterer værker af Jette Löwén og Malene Hartmann Rasmussen, som begge arbejder inden for den narrative skulptur med leret som afsæt.

→19.04.15 *Keramiske Veje 30 år*. Katalog. Sophienholm, Nybrovej 401, 2800 Kongens Lyngby. Website: www.sophienholm.dk. Det er Beate Andersen, Bente Hansen, Sten Lykke Madsen, Bodil Manz, Malene Müllertz, Jane Reumert og Gunhild Aaberg - med gæst, den verdensberømte hollandske keramikker/billedhugger Alexandra Engelfriet - som i år lægger deres Veje forbi Sophienholm. Anledningen til at vise udstillingen netop nu er, at gruppen her i 2015 kan fejre deres 30-års jubilæum.

Det var Richard Manz (1933-1999), som i sin tid tog initiativ til at mødes og drøfte projektet om at danne gruppen "Keramiske Veje". En gruppe, der har overlevet, ikke mindst p.g.a. deres aldrig svigtende krav om at lave og gennem udstillinger at formidle keramik af højeste kvalitet.

Deres manifest fra 1985 lyder som følger: "Vi mener, der er behov for en keramisk udstilling - et sted, hvor vi med mellemrum sammen kan vise vores forskellige arbejder, og medvirke til at uddybe forståelsen for det keramiske områdes udtryksmuligheder. Gruppen har valgt at kalde sig Keramiske Veje ud fra den betragtning, at det keramiske spektrum er så bredt. Der er så mange veje at gå. Vi forestiller os en eksperimenterende udstillingsform, hvor der også skal være mulighed for at vise tegninger, udkast, forsøg og lignende".

Deres forskellighed til trods, så har de enkelte kunstnere dog det tilfælles, at de ud fra en udpræget naturfølelse forener det enkle med det frodige. De keramiske former og deres raffinerede overfladestrukturer indeholder som regel et komprimeret symbol- og tegnsprog. Og de er, kan man sige, ekvibrister med en sprudlende fornyelse i udtrykket.

→22.12.15 *Ai Weiwei · Ruptures*. Faurshou Foundation, Klubiensvej 11, 2150 Nordhavn. Website: www.faurshou.com/copenhagen.

Faurshou Foundation's major exhibition in 2015 features the Chinese artist Ai Weiwei (1957). Over the past few years, as the title *Ruptures* indicates, Ai Weiwei's life and artistic work have been marked a great deal by interruptions and upheavals, not least because of his forthright criticism of the Chinese regime, and the authorities' subsequent detention of him for 81 days in 2011, followed by house arrest. This has made Ai Weiwei's name known far beyond the art world.

Ai Weiwei's works deals with Chinese history and contemporary society and includes physical artworks, social activities, curatorial projects, film, design and architecture. By using his art and actions as forms of intervention, Ai Weiwei seeks to affect social change in China. He expresses himself in a distinct and simple formal idiom, combining traditional Chinese materials and craftsmanship with his own personal history.

The exhibition at Faurshou Foundation presents some of the main works that have cemented Ai Weiwei's position as one of the world's most significant artists, including *Sunflower Seeds*, a smaller version of his major site-specific installation at Tate Modern in the Turbine Hall in 2010, consisting of 100 million hand-made porcelain sunflower seeds.

The exhibition shows several of Ai Weiwei's sculptures made of wood from some of the Buddhist temples that were torn down during the Cultural Revolution, and his iconoclastic work with antique vases several thousand years old. Finally, the exhibition includes photos from the period 1983-1993 taken by Ai Weiwei when he was living in New York.

26.03.15-30.04.15 *Det ler - Unge talenter fra Kunstakademiet*. Ann Linnemann studie galleri. Ulla Bech-Bruun, Sofie Hertz, Sophus Ejler Jepsen, Christian Magstrup, Morten Modin og Anne Mette Schultz er alle nyuddannede billedkunstnere, der arbejder i ler.

12.04.15 kl 14.00 og 15.00 "*Europæisk fajance og porcelæn i det 18. århundrede*". Rundvisning ved Mette Bruun. Davids Samling. Gratis billetter udleveres i foyeren samme dag, som omvisningen afholdes. Der kan ikke reserveres billetter. Højest 15 gæster pr. omvisning.

07.05.15-27.06.15 *Skriften på værket*. Anne Fløche. Ann Linnemann studie galleri. Anne Fløche har et følsomt humoristisk blik for form og tegn i naturens verden. Hendes inspiration kommer hovedsagligt fra den østlige keramiske historie, men henfører ligeledes til Nordeuropa, Middelhavet og Tyrkiet. Værkerne til udstillingen drejer sig om vægobjekter, personlige og individuelle keramisk malede billeder og skrifttegn.

18.07.15-23.08.15 *Keramik / Christian Bruun*. Officinet.

13.08.15-15.08.15 *Kunsthåndværkermarkedet på Vor Frue Plads*.

Juli-august 2015 *Akvarium*. Ole Vesterlund DK og Mariko Wada DK/Japan. Ann Linnemann studie galleri. Samarbejdsprojekt med referencer til asiatisk dekorativ form. Det er en undersøgende installation i mødet mellem dansk-japansk minimalisme og ekspresiv dekoration, inspireret af bl.a. det indiske form- og farveunivers stærkt dekorerede og ekspresive farvekombinationer, som finder sin helt egen skønhed, balance og ekstreme forfinelse.

20.08.15-19.09.15 *Gentrificering*. Vibeke Rytter. Ann Linnemann studie galleri. Byarkitektur i keramisk installation: ikon - spor - signatur - mærkat. Refererer til bystrukturer i begrebet Gentrificering, en betegnelse for sociokulturel forandring, der finder sted i et område, hvor bl.a. gadekunst og graffiti er inspiration for arkitekter og planlæggere. Teknisk fra 2D tegning til 3D modelfremstilling og transfer.

24.09.15-24.10.15 *Kunsten i leret*. Kirsten Justesen. Ann Linnemann studie galleri. Billedkunstner Kirsten Justesen udfordrer keramiske materialer.

29.10.15-28.11.15 *Objekt - skulptur*. Per Ahlmann. Ann Linnemann studie galleri. Per Ahlmann er kendt som en keramisk skulptør, der er fuldkommen i et med sit materiale. Form, indhold, glasur og farve kan ikke tænkes uden hinanden. De formmæssige variationer er næsten endeløse, ofte med referencer til det uvirkelige. Kroplige og andre naturlignende elementer mødes med industriel påtrængenhed.

01.12.15-24.12.15 *Design i Kunsthåndværk*. Keramisk designer viser unikt kunsthåndværk. Ann Linnemann studie galleri. Ursula Munch-Petersen er internationalt anerkendt for sine eminente industrielle brugsting. Fra smukt kunsthåndværk blev hendes værker til gode industrielle designprodukter, der stadig kan føles som godt kunsthåndværk: Ursula-stellet, fade, kopper, kander i stærke farver og karakterfulde former.

Øvrige Danmark

Asnæs

Huset i Asnæs, Storegade 31, 4550 Asnæs. Website: www.husetiasnaes.dk.

20.06.15-12.07.15 *Husets kunstnere* og X-rum: *Bodil Manz & Knud Holscher / Installation*. Huset i Asnæs.

18.07.15-09.08.15 *Gudrið Poulsen* m.fl. Huset i Asnæs.

Haderslev

Haderslev Kunstforening, Kunsthuset "Havnekontoret", Jomfrustien 52, 6100 Haderslev. Website: www.haderslev-kunstforening.dk. Lørdage og søndage 13-16.

maj-juni 2015 *Jac Hansen*. Haderslev Kunstforening.

20.02.16-20.03.16 *Turi Heisselberg Pedersen og Lone Skov Madsen*. Haderslev Kunstforening.

Hasle

Kunsthøjs Grønbechs Gård, Grønbechs Gård 4, 3790 Hasle. Website: www.groenbechsgaard.dk. Se website for yderligere information.

Hjørring

Vendsyssel Kunstmuseum, Bechs Klædefabrik, P. Nørkjær Plads 15, 9800 Hjørring. Website: www.vkm.dk.

10.04.15-25.05.15 *Scandinavian Sculptural Ceramics*. Vendsyssel Kunstmuseum.

Ler som materiale er utrolig formbart, og skulpturel keramik er i dag en af genrens mest yndede udtryksformer. På udstillingen er der mulighed for at opleve mangfoldigheden inden for såvel figurativ som abstrakt skulpturel keramik med værker af kunstnere fra både Danmark, Norge og Sverige. Udstillingen er arrangeret i forbindelse med konferencen ScanCeram.

23.05.15-30.08.15 *Hanne Varming - Fra skitse til skulptur*. Vendsyssel Kunstmuseum.

Holstebro

→27.09.15 *Den store stil*. Holstebro Kunstmuseum, Museumsvej 2, 7500 Holstebro. Website: www.holstebrokunstmuseum.dk. Tlf 97 42 45 18. Enkelhed og monumentalitet karakteriserer Gertrud Vasegaards og Gutte Eriksens keramiske arbejder og Anna Thommesens vævninger. Værkerne hviler i deres egen ro og klarhed.

En krukke skal ikke forstås - den er. I både Gertrud Vasegaards og Gutte Eriksens tilfælde kan man sige, at deres arbejder er både abstrakte og meditative. De er almene tegn, der forholder sig til sig selv, og som hviler i deres egen ro og klarhed.

Gertrud Vasegaards (1913-2007) keramiske arbejder er enkle og monumentale. Hun digter i keramik, og hvert værk er en

helhed af materiale, form og ornament, med sin helt egen rytme og poesi. Værkerne er skabt gennem lang tids tålmodigt arbejde. Ler, glasur og farve er afstemt efter hinanden, og dekorationens ornament følger og understreger formen. Værkerne udtrykker den samme ro og tyshed, som findes i kinesisk keramik og i taoismen, der betoner selvdisciplin, ydmyghed og selvforglemmelse, og hvor det daglige liv og arbejde får meditativ karakter og forløser den enkelte. I Gertrud Vasegaards tilfælde forløser ånd og hånd universelle, kunstneriske værdier.

Gutte Eriksen (1918-2008) arbejder som en alkymist med keramikens grundelementer. Det grove ler, som hun selv blander, drejer og forarbejder til enkle, klassiske og afklarede former. Virkemidlerne er bevidst enkle, men netop i de små variationer opstår et komplekst spil, der gør, at værkerne giver nye oplevelser fra sig - f.eks. når glasuren som en ædelsten changerer i lyset. Den stadige fordybelse og optagethed af keramikens grundspørgsmål gør, at Gutte Eriksen har skabt keramik, der med rod i keramikens lange udviklingshistorie har tilført traditionen nye og afgørende elementer. Hendes keramik er arketyrisk i sin tidløse skønhed og afklarede enkelhed.

Anna Thommesen (1908-2004) arbejder todimensionalt med billedvævning, hvor ornament og farvens klang danner et geometrisk mønster, der er symmetrisk både om den lodrette og vandrette akse. Bag det abstrakte udtryk er Anna Thommesen inspireret af naturen. Billedtæpperne er metaforer for det danske landskab, hvor f.eks. kornmarkerne og de levende hegn er landskabets ornament. I hendes værker er fokus på helheden - ornamentets enkelte dele eksisterer ikke som løsrevne elementer eller detaljer, men kun i kraft af helet.

Alle tre kunstnere økonomiserer på hver deres måde med de kunstneriske virkemidler, de benytter sig af og har til rådighed. Værkerne kommer derfor til virke både enkle og selvfølgelige. Men samtidigt udtrykker de en klassisk monumentalitet og storhed, der har rødder helt tilbage til de gamle grækere - den 'store' stil i europæisk kunst.

Ishøj

13.06.15-17.01.16 *Bjørn Wiinblad*. Meget mere end platter. Katalog. Arken, Skovvej 100, 2635 Ishøj. Website: www.arken.dk.

Elegante kruseduller, sprøde, spinkle streger, energiske farver og frodige former. De fleste danskere kender Bjørn Wiinblads eventyrlige ansigter og karakteristiske ornamentik især fra hans populære platter og hans forrygende illustrationer i 1001 og én nats eventyr. Minderne fra de danske spisestuer er mange, men de står ikke alene: I dag er interessen for Wiinblads særegne kombination af en cool nordisk streg med en orientalsk dekor i nærmest eksplosiv vækst. Wiinblads æstetik har fået en revival.

Arken præsenterer en omfattende udstilling med Bjørn Wiinblads fabulerende univers gennem keramik, porcelæn, plakater, illustrationer, skulpturer, scenografi, kostumer mm. Udstillingens brede præsentation af Wiinblads virke tegner et nuanceret billede af hans kunstneriske udvikling, inspirationskilder samt hans unikke sans for kunsthåndværk, indretning og design.

Gennemgående for Wiinblads udtryk er en smittende livsglæde, nerve og optimisme. Wiinblad er ikke bare folkeeje i Danmark - han er også internationalt anerkendt særligt i Tyskland, USA, Mellemøsten og Asien. Udstillingen belyser desuden hans internationale gennembrud.

Kolding

Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding. Website: www.galleripagter.dk. Tlf 75 54 09 30.

→25.04.15 *Barbro Åberg*. Keramiske skulpturer. Galleri Pagter.

28.08.15-03.10.15 *Fortolkninger af murstensforband i keramik og tekstil*. Udstilling med Ann Sloth - Tekstil og Kim Holm – Keramik. Galleri Pagter.

23.10.15-21.11.15 *Louise Gaarmann*. Nye keramiske unikaværker. Galleri Pagter.

Middelfart

Clay · Keramikmuseum Danmark, Grimmerhus, Kongebrovej 42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98. Website: www.grimmerhus.dk. Museet genåbner den 20. maj 2015.

20.05.15→ Keramikmuseum Danmark viser i den mere permanente afdeling ”Pragtværker” med de bedste værker fra museets samling, væsentligst hovedværker fra Erik Veistrups samling. I det nye ”Skatkammeret” vises fajance, porcelæn og stentøj fra Den kongelige Porcelainsfabrik, Alumina, Bing & Grøndahl og Royal Copenhagen samt et mindre udvalg fra Kähler, Hjorth og Ipsen fra tiden op til ca. 1940.

20.05.15-10.01.16 *Brandes & Bindsbøll – Fællesskab og Forskydning*. Keramikmuseum Danmark.

Rø

→06.04.15 *På Græsk! Billedhuggerne og antikken 1898-1962*. Katalog. Bornholms Kunstmuseum, Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem. Tlf 56 48 43 86. Website: www.bornholms-kunstmuseum.dk.

Mens Bertel Thorvaldsen fortrinsvis tog sit kunstneriske afsæt i den klassiske græske kunst og de romerske kopier heraf, var det nu den tidligere og mere ”primitive” arkaiske kunst, der kom i fokus. Niels Skovgaard var den første kunstner, som blev ramt af et forklarelsens lys ved synet af arkaisk skulptur.

Skovgaard så de arkaiske skulpturer som individualiserede – modsat de klassiske, der var idealiserede. Erkendelsen af dette naturtro træk i den arkaiske kunst blev herefter retningsgivende for hans kunst, begyndende med skulpturen ”Magnusstenen” fra 1898. Her indledte han en helt ny stil i dansk kunst, og den arkaiske inspiration kom hurtigt til at udgøre et af de frodigste spor i dansk modernisme. Det fortsatte med billedhuggere som Anne Marie Carl-Nielsen, Niels Larsen Stevns og Svend Rath-sack, og det blev for alvor slået fast i 1920’erne, hvor kunstnere som Astrid Noack, Adam Fischer og Henrik Starcke gik i

dialog med det arkaiske. Siden kom Axel Salto og Svend Wiig Hansen til.

Flere af de billedhuggere, som er repræsenteret på udstillingen, er i dag ikke så kendte. Det gælder f.eks. Adam Fischer og Henrik Starcke, men deres værker fortjener fornyet opmærksomhed både fra et kunstnerisk og kunsthistorisk perspektiv. Andre, som Astrid Noack, har udført nogle af de mest ikoniske værker i dansk kunst. Spændvidden i det kunstneriske udtryk fra Niels Skovgaard til Svend Wiig Hansen er stor, men det er helt tydeligt, at inspirationen fra den antikke, arkaiske kunst binder dem sammen.

Udstillingen er bygget dialogisk op, således at de moderne værker vises sammen med de antikke værker, der er udlånt fra Den Kongelige Afstøbningsssamling. Herved opstår der indlysende, men også overraskende sammenhænge og betydninger, som ikke i sin helhed har været præsenteret før på en udstilling.

Rønne

Hjorths Fabrik · Bornholms Keramikmuseum, Krystalgade 5, 3700 Rønne. Website: www.bornholmsmuseer.dk/hjorths.

Foråret 2015: *Figurine-udstilling*. Særudstilling med figurer af Gertrud Kudielka, Kumiko Kimbara Asti og Sten Lykke Madsen. Hjorths Fabrik.

Sommeren 2015: *Kählers Keramik & Hjorths Fabrik*. Hjorths Fabrik.

11.09.15-11.12.15 *Tre Keramikere udstiller*. Hanne Marie Leth Andersen · Line Maria Lund · Anne Nielsen. Hjorths Fabrik.

11.09.15-11.12.15 *Baltic Woodfired 2015*. Hjorths Fabrik.

28.09.15-17.10.15 *Susanne Culliner og Ross Allan Culliner*. Keramik og Fotografi. Galleri Rasch, Nørregade 19, 3700 Rønne. Website: www.raschs.dk.

Silkeborg

Kunstcentret Silkeborg Bad, Gjessøvej 40, 8600 Silkeborg. Website: www.silkeborgbad.dk.

→03.05.15 *Sanatorium*. Katalog. Kunstcentret Silkeborg Bad. Sundhed, sanser og kropsidealer er i fokus på udstillingen med de fire danske kunstnere Marina Pagh, Karen Kitani Harsbo, Marianne Thygesen og Linda Lammert Lildholdt samt den tyske kunstner Anka Landtau. Med udgangspunkt i Silkeborg Bads fortid som helsebringende kurbad har kunstnerne skabt helt nye værker, der stiller skarpt på vores forhold til sundhed og skønhed.

Badekultur og restitution. Duften af amber og moskus stiger publikum i møde i Karen Harsbos installation. Her kan den besøgende hvile i sig selv og sende dagens trængsler og tanker af sted for en stund. Keramiske figurer refererer til

forskellige tiders og kulturers kropsidealer. Et halvtag med kamouflagenet refererer til den periode under 2. Verdenskrig, hvor tyskerne benyttede Silkeborg Bad til hovedkvarter.

04.07.14→til nedbrudt af vind og vejr. *100 lerkar til Heraklit*. Skulpturparken, Kunstcentret Silkeborg Bad. Keramikeren Lise Seier Petersen (f. 1952) arbejder i dette værk med og mod naturens materialer og kræfter. Leret til de 100 lerkar brændes ved forskellige temperaturer, så der opstår forskellige farvevirkninger. Samtidigt eksponeres det opstillede værk for vind og vejr i Kunstcentrets skulpturpark og vil gradvis ændres, til det helt er nedbrudt. Den græske filosof Heraklit er fadder til tesen om, at alting er i forandring.

Tønder

→12.04.15 *Gerhard Henning og den kvindelige form*. Katalog. Kunstmuseet, Kongevej 51, 6270 Tønder.

Website: www.museum-sonderjylland.dk.

Den svensk-danske billedhugger Gerhard Henning (1880-1967) er bedst kendt for sine skulpturer 'Danae', 1927 'Siddende pige', 1936 og 'Liggende pige', 1943, som alle har fået plads i det offentlige rum, på museer eller offentlige institutioner rundt omkring i Danmark. De afbilder alle en kvinde i stort format og er blevet til på et relativt sent tidspunkt i Gerhard Hennings karriere. Men hvad havde han beskæftiget sig med indtil da?

Som ungt menneske i Göteborg omkring år 1900 lever han af at male. Han er inspireret af symbolismen og vennen, Ivar Arosenius' illustrationer, og får lavet flere hæderlige olieblade, hvoraf flere er erhvervet af Göteborg Kunstmuseum. Men skulpturen tager efterhånden over og bliver i mere end 50 år det medie, som Gerhard Henning udtrykker sig bedst i. Leret er fra begyndelsen hans fortrukne materiale, men han arbejder tillige i bronze og sandsten. På udstillingen får man kendskab til alle Gerhard Hennings kvindfortællinger og det sker både i ler, bronze, sandsten og på papir.

Udgangspunktet er altid kvindekroppen, som han skildrer koket i porcelænet, mytologisk og fortællende i sine kærlighedsgrupper, hvor også manden er til stede, og som skulpturel form i sine mange enkeltfigurer. "De siger, at mine piger har for tykke ben. Det kan såmænd godt være, men jeg kan nu lide det sådan. De står så godt på dem", udtrykker Gerhard Henning om sine kvindekroppe, da han begynder at accentuere formerne i stedet for fortællingen.

Udstillingen skal ses som anslag til en større særudstilling om billedhuggeren, som Kunstmuseet i Tønder ønsker realiseret om nogle år.

Vejen

Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen.

Website: www.vejenkunstmuseum.dk.

→12.04.15. *Esben Klemann*. Vejen Kunstmuseum.

Et udvalg af Esben Klemanns (f. 1972) keramiske værker vises som led i museets julekalenderudstilling 2014. Esben Klemann har leget med tanken om, at forløbet fra 1. til 24. december kunne rumme et kronologisk udvalg af hans produktion, og

dermed blive et retrospektivt indslag, der viser faserne i hans virke.

25.04.15-15.11.15 *Saxbo*. Vejen Kunstmuseum.

I 100-året for kvindernes valgret kommer Vejen Kunstmuseums hovedudstilling til at handle om et af Danmarks bedst kendte keramiske værksteder, Saxbo, der blev etableret, opbygget og drevet af Nathalie Krebs (1895-1978). Hun var en kvinde med høje ambitioner og en utrolig arbejdsindsats. Hun nåede at modtage megen hæder for sit virke og var i 1951 blandt de første kvindelige modtagere af Dannebrogordenen. I erkendelse af Saxbo-værkstedets nationale betydning var hun fra 1971 på finansloven.

Nathalie Krebs' forældre holdt på, at deres datter skulle have mulighed for at læse videre. Hun gik ind i en ellers mandsdominerede verden af kemikere og specialiserede sig efter endt eksamen i 1919 i arbejdet med keramiske glasurer med ansættelse hos Bing & Grøndahl. I slutningen af 1920'erne søgte hun egne veje for at fordybe sig i arbejdet med stentøj. Hun skabte et af Danmarks internationalt bedst kendte keramiske værksteder med et sikkert nordisk gennembrud med store udstillinger i 1930'erne og frem. Renomméet byggede på en kombination af ekstremt høj standard af kunstnerisk formgivning og teknisk præcision i modellering, glasur og brænding.

Efter 2. Verdenskrig kom Saxbo-stentøjet med som en del af indretningen i den internationale lancering af og den følgende gode modtagelse af dansk møbelkunst og boligstil i begrebet Scandinavian Modern. Hvad kunne stå renere, enklere, mere ædelt på et Wegner-bord end netop en Saxbo-krukke? Saxboeventyret står som en central del af den danske kulturarv, men er af uvisse årsager endnu kun punktvis beskrevet og mangler en samlende præsentation.

I den indledende fase kombinerede hun sin tekniske indsigt med Gunnar Nylund (1904-1997) som formgiver og fra 1932 og frem til værkstedets lukning i 1968 særligt med Eva Stæhr-Nielsen. Udstillingens mange indlånte værker kommer til at vise, hvordan hun over årene også arbejdede sammen med andre markante kunstnere som Hugo Liisberg, Jais Nielse og Axel Salto, mens andre kunstnere blot fik deres værker brændt på værkstedet. Vejen Kunstmuseum er gradvist ved at opbygge en database over værkstedets produktion.

[planlagt]. *Møller & Bøgely's keramiske Kunstbrænderi*.

Vejen Kunstmuseum. Vejen Kunstmuseum arbejder frem mod at præsentere en udstilling om Møller & Bøgelys værksted. Skulle nogen ligge inde med oplysninger om værkstedet, vil museet meget gerne kontaktes på tlf 75360482 eller per email på museum@vejenkom.dk.

Aarhus

Kunstkammeret, Den Gamle By, Viborgvej 2, 8000

Århus C. Website: www.dengamleby.dk. Det topsikrede Kunstkammer i Den Gamle By indeholder vægtige samlinger inden for ure, sølv, porcelæn og fajance.

Sverige

Gustavsberg

Gustavsberg Porslinsmuseum, Odelbergs väg 5, S-134 40 Gustavsberg. Website: www.gustavsbergsporslinsmuseum.se.

→03.05.15 *Ryozo Miki - fågel fisk och människor*. Gustavsberg Porslinsmuseum. Fåglar och fiskar gestaltade med träffsäkerhet och humor och mycket annat.

12.12.15-28.02.16 *Stig Lindberg - 100 år*. Gustavsberg Porslinsmuseum.

Göteborg

Röhsska Museet, Vasagatan 37-39, S-400 15 Göteborg. Website: www.designmuseum.se.

→15.03.15 *Torsten Jurell: Narrstreck i månsken*. Röhsska Museet. När den mångsidige konstnären Torsten Jurell återvänder till Röhsska museet förvandlar han den största utställningshallen till en suggestiv plats. En kringresande teater tycks ha kommit till rummet, tömt sina fraktlådor och placerat ut sin rekvisita. Aktörerna står redo och snart kan föreställningen börja. Men är det teater, eller på riktigt? ”I månskenet blir allt tvetydigt, vilket inte betyder att det blir mindre sant”, som Torsten Jurell själv uttrycker det. Månljuset i utställningens titel står för det annorlunda eller okända, nattljuset som lyser upp Jorden på ett annat sätt än det direkta solljuset.

Torsten Jurell, född i Mölnlycke 1951, är känd som en konstnär med stark tilltro till bildens kommunikativa kraft och har ofta låtit sin konst knyta an till samtida eller historiska samhällsfrågor. Redan som barn fascinerades han av den asiatiska kulturen och besökte som student på konsthögskolan Valand 1971-1976 ofta Röhsska museets permanenta asiatiska samlingar. Under studietiden arbetade han också periodvis inom teatervärlden och kom senare att utföra scenografier åt bland andra Göteborgs Stadsteater, Riksteatern och Fria Proteatern.

Hösten 2011 presenterade Torsten Jurell utställningen *Bort-om Underjorden* på Röhsska museets asiatiska våningsplan. Konstnären hade då rest till porslinsstaden Jingdezhen i Kina och skapat verk som anknöt till föremål i museets samling från denna anrika plats. I Jingdezhen kom han att tillägna sig porslinet som ett nytt uttrycksmedel och har där under de senaste åren i tre längre arbetsperioder tagit fram figurerna som nu visas.

Röhsska museet fortsätter nu samarbetet med Torsten Jurell i en utställning som låter ett flertal bärande teman i konstnärskapet återkomma och fördjupas. Här märks närheten till asiatisk kultur, kopplingen mellan konst och teater och intresset för den mänskliga gestalten som bärare av en berättelse.

17.03.15-31.05.15 *Christian-Pontus Andersson: Eden, See You on the Other Side*. Röhsska Museet.

Höganäs

Höganäs Museum, Polhemsgatan 1, S-263 37 Höganäs. Website: www.hoganasmuseum.se.

11.04.15-24.05.15 *Lena Pårup & Mari Pårup*. Keramik, Skulptur, måleri och teckning. Konsthallen, Höganäs Museum.

30.05.15-12.07.15 *Louise Hindsgavl*. Konsthallen, Höganäs Museum.

18.07.15-06.09.15 *Eva Bengtsson*. Konsthallen, Höganäs Museum.

26.07.15 *Keramikauktion*. Höganäs Museum. Visning av auktionsföremål 17.07.15-26.07.15.

01.11.15-30.12.15 *Johan Thunell*. Galleriet, Höganäs Museum.

Lund

10.05.15→. *Världen på Kulturen*. Kulturen, Tegnersplatsen, S-22104 Lund. Website: www.kulturen.com. I en stor utställning som sträcker sig över tre våningar i Herrehuset får du möta Kulturens stora samling av keramik från olika delar av världen, tillsammans med många andra föremål som ska förstärka upplevelsen och kunskapen om andra kulturer - masker, bronskärl, textilier och vapen.

Herrehuset som utställningen kommer att visas i har genomgått en omsorgsfull renovering för att med sin nya utställning bli öppet och tillgängligt för alla. Hiss och nytt trapphus har byggts för att uppfylla moderna krav på tillgänglighet och brandsäkerhet. Montrar håller på att konstrueras om enligt nya säkerhetskrav och för att rymma en ny utställning.

Kulturmöten. Utställningen *Världen på Kulturen* kommer att visa hur Sverige mottagit impulser från omvärlden långt innan dagens globalisering, hur kulturmöten påverkat oss och gjort Sverige till en del av ett större sammanhang. Främre Orienten har tidigt via Mellanöstern och medelhavsområdet påverkat den europeiska kulturen. Kina och Ostasien har påverkat Europa via handel längs Centralasiens sidenvägar och senare genom de Ostindiska Kompaniernas handel över världshaven. Religioner, konstnärliga och vetenskapliga idéer har spridits genom dessa möten. Teknik, kunskap och ömsesidiga relationer har byggts upp.

En av nordens största keramiksamlingar. Vår samling av keramik är en av de största och mest betydande i Norden och kan berätta om viktiga händelser och utbyte mellan kulturer. Här finns Kinas keramik från äldsta tider fram till 1700-talets importerade ”vita guld”. Islamisk kultur och konst lyfts fram genom fajanser från Persien och Mellanöstern och i de spansk-moriska fajanserna. Renässansens fajanser från Spanien, Italien och Holland möter det kinesiska porslinet och en europeisk porslinstradition utvecklas bland annat i Meissen. Den sprids med hantverkare över Europa och även till Sverige, först med fajanstillverkning vid Rörstrand och Marieberg och senare i porslin.

Lidköping

Rörstrand Museum, Fabriksgatan 4, S-531 30 Lidköping.

Website: www.rorstrand-museum.se.

Christian-Pontus Andersson har blivit känd för sina monumentala porslinsskulpturer som ofta föreställer mänskliga gestalter. Hans studier av den nakna manskroppen knyter an till en klassisk tradition inom skulpturen, men de bilder och situationer han gestaltar präglas av ett personligt berättande. Mänskliga tillstånd och relationer spelas upp på ett sätt som kan väcka både igenkänning och förvåning. Utställningen är konstnärens första större separatutställning på ett museum.

Stockholm

Kaolin, Hornsgatan 50, S-118 21 Stockholm. Website:

www.kaolin.se. Tlf +46 8 644 46 00.

blås&knåda, Hornsgatan 50, S-118 21 Stockholm.

Website: www.blasknada.se. Tlf +46 8 64 27 767.

11.04.15-06.05.15 *Ulla Hansen*. Kaolin.

14.03.15-09.04.15 *Anders Fredholm*. Kaolin. Jag arbetar med stengodskeramik som jag saltglaserar i min vedeldade ugn och i min el/gasugn bränner jag med glasyrer, gärna med glasyr stämplat på glasyr och ibland med orientaliska glasyrer.

Uppsala Ekeby

Uppsala Konstmuseum, Drottning Christinas väg 1E, S-752 37 Uppsala. Website: www.uppsala.se/konstmuseum.

→10.05.15 *Uppsala-Ekeby*. Form i fokus. Uppsala Konstmuseum. Uppsala Konstmuseum presenterar sin Uppsala-Ekebysamling i en ny permanent utställning som huvudsakligen tar fokus på föremål i serieproduktion under koncernens storhetsperiod vid mitten av 1900-talet. Både välkända men också unika föremål tar plats i utställningen. Det utställda materialet visar på betydelsen av det nära samarbetet mellan formgivarna och hur de inspirerade varandra. Många skickliga drejares och hantverkares uppgift var att överföra formgivarnas idéer och önsknings till vackert, funktionellt och marknadsanpassat konstgods och konstnärligt formgivna bruksföremål.

Men företaget har en historia som börjar långt innan. Från den första tillverkningen av kakel och tegel år 1886 och det tidiga osjälvständiga kopierandet av utländska förlagor, till konstnärernas och formgivarnas entré i industrin under 1920-talet. Uppsala-Ekeby deltog på mässor och utställningar runt om i världen och ett stort intresse för produkterna väcktes. Föremålen sålde bra, kunderna formligen slet dem ur händerna på försäljarna.

Framgångsåren i mitten av seklet var omfattande men mot slutet av 1960-talet påbörjades en nedmontering av Uppsala-Ekeby som ledde till en slutlig upplösning 1978 - nästan hundra år av uppländsk form- och industrihistoria med uppgång, framgång och nedgång. I den årsvisa sammanställningen på väggen intill kan man läsa om viktiga milstolpar i företagets historia bl a om utvecklingen till en storkoncern med ett flertal fabriker och flera tusen anställda.

Femtioalet var framför allt de kvinnliga formgivarnas decennium och Ingrid Atterberg, Hjördis Oldfors och Mari Simulson de starkt lysande stjärnorna. Fokus i utställningen har även lagts på formgivarna Anna-Lisa Thomson, verksam från 20-talet fram till sin bortgång 1952, Vicke Lindstrand, konstnärlig ledare 1942-1950 och Sven-Erik Skawonius, en av förgrundsgestalterna vid Uppsala-Ekeby. Därutöver Taisto Kaasinen, den finske formgivarens gästspel i Uppsala under åren 1953-1961 och Berit Ternell, verksam från slutet av 1950-talet vid såväl Gefle Porslinsfabrik som Uppsala-Ekeby.

20.05.15-22.11.15 *Hjördis Oldfors (1920-2014)*.

Uppsala Konstmuseum.

Ystad

23.05.15-20.09.15 *Slow Art*. Udstilling med bl.a. Jane Reumert. Ystads konstmuseum, St. Knuts torg, S-271 80 Ystad. Website: www.ystad.se/kultur. Slow Art presenterar en rörelse inom konst och konsthantverk där teknik, material och arbetsprocess har getts en särskild betydelse. Se ett 30-tal föremål i silver, textil, glas och keramik; alla unika och omsorgsfullt gjorda.

Verken som visas har alla utförts i långsamma och ofta omständliga arbetsprocesser. Flera av konstnärerna har utvecklat helt egna tekniker för att nå de specifika uttryck de sökt, andra har valt att arbeta på samma sätt som hantverkare har gjort i flera sekler före dem. Hantverksprocessen i sig tillför värden som ett maskintillverkat föremål saknar. Värden som handlar om mänsklig närvaro och tid. Det handlar om att göra saker väl istället för snabbt, att värdera kvalitet istället för kvantitet.

I detta sammanhang står inte Slow Art för ett specifikt estetiskt uttryck. Tvärtom samlar begreppet såväl relativt traditionella former och tekniker som nyskapande uttryck och innovativa hantverkstekniska lösningar. Flera av de föremål som visas i utställningen befinner sig i gränslandet mellan konsthantverk och konst. Den gemensamma nämnaren är den långsamma tillkomstprocessen.

Finland

Helsinki

Design Museum, Korkeavuorenkatu/Högbergsgatan 23, SF-00120 Helsinki. Website: www.designmuseum.fi.

Design Museum Arabia, Hämeentie 135, SF-00560 Helsinki. Design Museum Arabia is in the former facilities of the largest ceramics factory of the Nordic countries with a history of 140 years. The permanent exhibition displays the history and products of the Arabia factory since the late 19th century. The Museum's Gallery is a venue for temporary exhibitions on themes from history to the present day.

→31.12.15 *Käraste Kicken - Designer Greta Lisa Jäderholm-Snellman*. Design Museum Arabia. Artist and designer Greta-Lisa Jäderholm-Snellman (1894-1973) worked in France, at the Sèvres porcelain works among other factories, and designed glass for the Riihimäki and Iittala glassworks in Finland.

England

Bath

Beaux Arts Bath, 12-13 York Street, Bath BA1 1NG.
Website: www.beauxartsbath.co.uk. See website for udstillingsinformation.

Bovey Tracey

13.06.15-12.07.15 *John Maltby · Celebrating 60 Years of Making*. Devon Guild of Craftsmen, Riverside Mill, Bovey Tracey, Devon TQ13 9AF.

John Maltby is recognised as one of the country's finest ceramic artists, his figures and creatures holding a wit and profundity that reflect the human condition and are inextricably linked to the English landscape and experience.

He draws a major source of inspiration from the geographic and atmospheric conditions of our island - the small fishing villages of the south-west peninsula, the wide and open skies of East Anglia around Aldeburgh and Snape, the church at Blytheburgh and the great cathedral at Wells.

Bowness-on-Windermere

Blackwell, The Arts & Crafts House, Bowness-on-Windermere, Cumbria LA23 3JT. Website: www.blackwell.org.uk.

→12.04.15 *Containers of Light and Darkness*. Blackwell. This display explores the significance of light and darkness in their metaphorical and aesthetic manifestations within the clay form. Featuring seven works by three ceramic artists: Gordon Baldwin, Bodil Manz and Lawson Oyekan that trace the dynamics of outer and inner space, perforations which illuminate the clay body and openings which speak of darkness and the unknown.

→12.04.15 *Emilie Taylor*. Blackwell. Often working with vulnerable people or those on the fringes of society, Emilie utilises her MA in psychotherapy together with her BA in Fine Art to create socially engaged ceramics. Her work combines humour, the patterns of flock wallpaper, the images of those she works with in the style of a graphic novel, all overlaid on her large scale pots.

Edinburgh

→28.03.15 *A Celebration of British Studio Pottery*. Scottish Gallery, 16 Dundas Street, Edinburgh EH3 6HZ. A celebration of British Studio Pottery with a wonderful range of work including Jim Malone and Walter Keeler.

Farnham

→02.05.15 *Ladi Kwali (1925-1984)*. University for the Creative Arts, Falkner Road, Farnham, Surrey GU9 7DS. Website: www.csc.ucreative.ac.uk. Ladi Kwali has been called a pioneer of modern pottery in Nigeria. She came to international prominence in the 1960's working with the English studio potter Michael Cardew who helped to launch the government-funded Abuja Pottery Training Centre.

It was at Abuja that Ladi Kwali first began to make glazed stoneware and this work was exhibited to great acclaim in the Berkeley Galleries in London and in Paris. Ladi Kwali also joined Cardew on demonstration tours to Europe (1962) and America (1972).

These exhibitions draws on a number of private collections and includes several of the demonstration pots from the 1962 tour: two made at the Farnham School of Art and two from Bryanstons School in Dorset.

Included in the exhibition are a number of Ladi Kwali's exceptional water vessels as well as bowls and tankards to indicate the range of domestic pieces. The glazed (and unglazed) stoneware vessels are decorated with incised lizards, birds and snakes and she used a blade-like palm rib to make these marks on bigger pots and a porcupine quill for smaller thrown ware.

Kendal

→29.04.15 *Anna Lambert - 'New ceramics for Wall and Table'*. The Sugar Store Gallery, Brewery Arts Centre, Kendal LA9 4HE. Website: www.breweryarts.co.uk.

Anna Lambert presents new wall mounted ceramics with supporting drawings and design notes. For 30 years Anna has exhibited hand built earthenware vessels depicting landscape and wildlife throughout Britain and internationally. In this exhibition of experimental pieces, the potential for making large slab formed wall pieces incorporating platters and spoons is explored.

Initial motivation for the project included finding a way to continue working despite a deteriorating shoulder condition; the emergence of a new more painterly and sculptural approach to landscape has resulted in some unexpected new ideas.

Maggie Barnes says "During the last twelve months I've been privileged to observe, and occasionally advise Anna Lambert, one of the UK's best known ceramic artists, during a period of Arts Council funded Research and Development.

The decision to enter what has been a challenging time of transition for Anna began when she took time out to study for an MA. During this time she explored alternative techniques in order to ease a problematic muscular condition, and by so doing ensure the continued growth of her already successful studio practice. This enabled the production of larger works, the development of a more painterly approach to surface decoration, and created a base for further research into making 'Flat Things' which became the working title for her Arts Council supported Project.

Transition is an uncomfortable place for an established maker; to leave a secure place and venture into new territory brings with it both excitement and self-doubt, especially once there's the realisation that there's no turning back. Anna's courageous career move has brought her work to a new level of excellence, and can only enhance her established profile as a maker in the field of fine art ceramics".

King's Lynn

02.05.15-20.06.15 *Post-war Hungarian Ceramics*. Katalog. Kings Lynn Arts Centre, 29 King Street, King's Lynn, Norfolk PE30 1HA. Website: www.kingslynnarts.co.uk. Design behind the Iron Curtain is a fascinating area of research. From 1945 to 1990 many great artists developed their work in isolation from the West. Interestingly, this also meant isolation from what we might call 'accepted history', because most of these great practitioners have not recently been written about or exhibited.

Rediscovery and reassessment is an essential part of progress in historical analysis. It is also the most enjoyable part of piecing together information about a new collection of historical objects. The parallels between Hungarian Ceramics and Czech glass are very strong. Exporting from the Comecon countries was highly co-ordinated and controlled. Designer glass came from Czechoslovakia and designer ceramics from Hungary. There were accepted artists who could sell their work through the Arts and Crafts Company "Iparművészeti Vállalat" or the state organised "Artex", and those promoted by the State were prolific in their time. The names of most of these artists have disappeared over time, so I hope that this exhibition will bring their work the exposure that it deserves.

The exhibition, a world first in this area will feature over 400 objects from the Graham Cooley Collection. Gorka Geza (the great establishment figure) and Gorka Livia (his rebellious daughter; excluded from the academy) will be in the Fermoy Gallery. The main exhibition will be the Shakespeare Barn and period literature will be in the Red Barn. The exhibition catalogue published by King's Lynn Arts Centre with text commissioned by Peter Langh of the 567 gallery in Budapest will be the first publication on the subject in English.

The main exhibition features the work of the following notable ceramic artists: Gádor István; Gorka Géza; Kovács Margit; Gorka Livia; Garányi József; Török János; Garányiné Staindl Katalin; Illés Sándor; Benkő Iлона; Janáky Viktor; Csekovszky Árpád; Bod Éva; Várdeák Ildikó; Hadamcsik Mária; Papp János; Pál Ferenc; Ferenczy Kati; Eschenbach Jenő.

Kingston upon Thames

17.04.15-04.07.15 *Treasures from our Collection · Mr. Marsh's Martinware*. Kingston Museum, Wheatfield Way, Kingston upon Thames, Surrey KT1 2PS. Website: www.kingston.gov.uk/museum.

This exhibition explores Kingston Museum's unique Martinware ceramic collection. This is on show for the first time since its donation. It was collected by Kingston resident Ernest Marsh (1863-1945) and along with other items donated to the Museum upon his death in 1945.

With financial means at his disposal and a keen interest in the arts and crafts movement, Marsh indulged his eclectic taste and built an impressive collection of fine art, jewellery, silverware and sculpture. Marsh's great obsession was contemporary ceramics, specifically those produced by the Martin Brothers, but his collection also evolved to include 20th century studio pottery by other ceramicists, some of which will be on show.

London

Contemporary Ceramics Centre, Great Russell Street 63, Bloomsbury, London WC1B 3BF. Website: www.cpaceramics.com. See website for information on udstillinger.

Erskine, Hall & Coe, 15 Royal Arcade, 28 Old Bond Street, London W1S 4SP. Website: www.erskinehallcoe.com. See website for information on udstillinger.

Marsden Woo Gallery, 23 Charlotte Road, Shoreditch, London EC2A 3PB. Website: www.marsdenwoo.com. See website for information on udstillinger.

→28.03.15 *Cooper's Legacy - ceramic art*. Contemporary Ceramics Centre. A selection of Emmanuel's work alongside some work from those he taught and inspired.

→05.04.15 *Ming – 50 years that changed China*. Katalog. British Museum, Great Russell Street, London WC1B 3DG. Website: www.britishmuseum.org. Between AD 1400 and 1450, China was a global superpower run by one family - the Ming dynasty - who established Beijing as the capital and built the Forbidden City. During this period, Ming China was thoroughly connected with the outside world. Chinese artists absorbed many fascinating influences, and created some of the most beautiful objects and paintings ever made.

The exhibition will feature a range of these spectacular objects - including exquisite porcelain, gold, jewellery, furniture, paintings, sculptures and textiles - from museums across China and the rest of the world. Many of them have only very recently been discovered and have never been seen outside China.

→10.04.15 *International Ceramics*. Erskine, Hall & Coe. International exhibition with Claude Champy, Gutte Eriksen, Ian Godfrey, Bernard Leach, Jennifer Lee, Jacqueline Lerat, Shozo Michikawa, Gustavo Pérez, Gwyn Hanssen Pigott, Lucie Rie, Inger Rokkjær, Tim Rowan, Tatsuzo Shimaoka, James Tower, Shiro Tsujimura and Hans Vangsgø.

02.04.15-02.05.15 *New Ceramics Work by Svend Bayer*. Contemporary Ceramics Centre. *More than just a potter, he is a force of nature* [Michael Cardew].

07.05.15-30.05.15 *New work by Walter Keeler*. Contemporary Ceramics Centre. The pottery tradition is at the heart of all my work. Pottery for use has been central to all settled human communities. Seldom merely functional, it has been a vehicle for expression and the fulfilment of a delight in the pleasure of handling a sensual and incredibly versatile material; the useful bound up with the intellect and the imagination.

Sometimes I make simple useful things like mugs or jugs, on other occasions my work is less straightforward, making demands, even challenging the user to negotiate an ordinary job with an unexpected pot. I hope my pottery brings with it seriousness, some humour and sensual pleasure.

16.05.15-13.06.15 *Ken Eastman*. Marsden Woo Gallery.

In this latest collection of statuesque and contemplative vessels Eastman further explores his work's unique relationship between sculptural pottery and architecture. Each viewing point offers a new experience through strong use of colour, differing textural qualities, and the undulating curves and folds of these multi-faceted forms. To quote Tessa Peters, 'Eastman continues to make exceptional abstract vessels that are nothing less than profound and poetic reflections on life.'

Newark

26.06.15-28.06.15 *Earth and Fire 2015*. Rufford Craft Centre, Rufford Country Park, Ollerton, Newark, Nottinghamshire, NG22 9DF. Website: www.ruffordcraftcentre.org.uk. Over 100 potters from across the UK and Mainland Europe selling direct to visitors from market stalls set in the grounds of the ancient abbey ruins.

Oxford

Oxford Ceramics Gallery, 29 Walton St, Oxford OX2 6AA. Website: www.oxfordceramics.com.

Ruthin

→12.04.15 *Simon Carroll*. Expressionist potter. Ruthin Craft Centre, Centre for Applied Arts, Park Road, Ruthin, Denbigh-shire, Wales LL15 1BB. Website: www.ruthincraftcentre.org.uk.

Simon Carroll, an artist of extraordinary vigour and energy, was a maker of paintings, prints and beach drawings, but it is as a potter that he was most prolific, and it is for his uncompromising expressionist ceramics that he is most celebrated.

Simon Carroll's death in 2009 cut short the life of a singular artist of extraordinary abilities. An artist who found in clay an intensely personal form of expression. An artist whose work, while ostensibly following an established tradition, was entirely his own. [Alun Graves].

St. Ives

Leach Pottery, Studio & Museum, Higher Stennack, St Ives, Cornwall TR26 2HE. Website: www.leachpottery.com.

28.03.15-23.05.15 *Joanna Wason*. Leach Pottery.

30.05.15-11.07.15 *Mark Griffith*. Leach Pottery.

18.07.15-05.09.15 *Glaze Alchemy*. Leach Pottery.

12.09.15-14.11.15 *Robin Welsh*. Leach Pottery.

28.11.15-14.01.16 *Doug Fitch & Hannah McAndrews*. Leach Pottery.

Stoke-on-Trent

→31.03.15 *Ahead of the Curve: new china from China - Stoke on Trent*. The Potteries Museum & Art Gallery, Bethesda Street, City Centre, Stoke-on-Trent ST1 3DW. Website: www.stokemuseums.org.uk.

The exhibition will feature over 45 pieces of exquisitely crafted ceramics and glass. The objects selected for the exhibition have been chosen to demonstrate current trends and practices from the traditional porcelain city of Jingdezhen and other artistic centres across China. The works on display will illustrate the breadth of technique, creativity and aesthetic of the artists. From pieces referencing Chinese landscape, to abstract work, to figurative pieces, this collection is an intriguing fusion between traditional and new directions and practices.

Uppingham

Goldmark Gallery, 14 Orange Street, Uppingham, Rutland LE15 9SQ. Website: www.goldmarkart.com.

Juni 2015 *Mike Dodd*. Goldmark Gallery.

September 2015 *Ken Matsuszaki*. Goldmark Gallery.

November 2015 *Lisa Hammond*. Goldmark Gallery.

Worcester

07.03.15-01.04.15 *Geoffrey Swindell 70th birthday exhibition*. Bevere Gallery, Bevere Lane, Worcester, Worcester-shire WR3 7RQ. See website: <http://beveregallery.com> for flere udstillinger.

Geoffrey Swindell is a ceramic miniaturist; as with painters who work on a small scale, he is admired for his self-evident skills in making such exquisitely crafted pieces and for his imaginative and boundlessly creative decoration. This distinct voice in studio ceramics continues to impress and people discovering his work for the first time will stop and wonder at the diversity and originality of his pots.

York

YorkArtGallery, Exhibition Square, York YO1 7EW. Website: www.yorkartgallery.org.uk. YorkArtGallery is undergoing a major redevelopment and will reopen in 2015.

YorkArtGallery now holds the world's most extensive and representative collection of British Studio Ceramics, thanks to the acquisition of collections from Dean Milner-White, WA Ismay and Henry Rothschild and the recent loan of Anthony Shaw's collection.

Highlights from the collection will be displayed in a new mezzanine gallery. Works will also be displayed in a new Upper South Gallery. Combined this will add some 450m² of high quality gallery space.

Together these two new galleries will become the Centre of Ceramic Art (CoCA), showcasing much more of the world class collections of more than 5,000 works which span from the early twentieth century right up to the present day. Our displays and special exhibitions will be supported by archives and visible open storage for much of the collections.

Tyskland

Arnstadt

31.10.15-06.03.16 *300 Jahre Dorotheenthaler Fayencen.*
Arnstädter Schlossmuseum, Schlossplatz 1, D-99310
Arnstadt. Website: www.arnstadt.de.

Bamberg

Sammlung Ludwig. Obere Brücke 1, D- 96047 Bamberg.
Website: <http://museum.bamberg.de/sammlung-ludwig-bamberg>.

Berlin

Bröhan-Museum, Schloßstraße 1a, D-14059 Berlin (am
Schloß Charlottenburg), Website: www.broehan-museum.de.

Kunstgewerbemuseum, Matthäikirchplatz, D-10785
Berlin. Website: www.smb.museum.

Nach umfangreichen Umbauarbeiten wird sich das Kunst-
gewerbemuseum am Kulturforum ab dem 22. November
2014 im neuen Gewand präsentieren. Der 1966 im Geist der
Nachkriegsmoderne entworfene Bau von Rolf Gutbrod wurde
vom Architekturbüro Kuehn Malvezzi in weiten Teilen um-
gestaltet. Durch weiße Einbauten erscheinen Foyer und Trep-
penhaus nun klar gegliedert. Kasse, Information und Garde-
robe sind als kubische Einbauten angeordnet und treten durch
ihre reduzierte Formensprache im Raum zurück. Das Trep-
penhaus wird durch die großzügige Ummantelung der waage-
rechten Treppenelemente vereinheitlicht und zugleich in sei-
ner Skulpturalität betont. Ein einprägsames Wegeleitsystem
mit roten Superzeichen verdeutlicht die räumliche Struktur
des Gebäudes und führt die Besucher durch das Haus. Eben-
falls neu gestaltet wurden die Ausstellungsräume für die
Sammlungsbereiche Mode, Design und Jugendstil bis Art
déco.

Keramik-Museum Berlin, Schustehrusstraße 13, D-
10585 Berlin-Charlottenburg. Website:
www.keramik-museum-berlin.de.

Galerie Theis, Schustehrusstraße 15, 10585 Berlin-
Charlottenburg. Website: www.galerietheis.de.

KPM Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin GmbH,
Wegelystraße 1, D-10623 Berlin. Website: www.kpm-berlin.com.

→05.05.15 *Garantiert Stubenrein!* Keramische Tier-
plastik im 20. Jahrhundert. Keramik-Museum Berlin.
Entzückend, angsteinflößend oder exotisch kommen sie un-
ter anderem daher: Tierfiguren in vielfältiger Form, mal
ganz naturalistisch, mal abstrakt.

Viele Bildhauer des 20. Jahrhunderts widmeten sich auch
der keramischen Gestaltung von Tieren als Zierde für das
Heim. August Gaul und Max Laeuger, Gerhard Marcks,
Emil Pottner, Renée Sintenis, Hedwig Bollhagen und Jakob

Bohleber sind nur einige Künstlerpersönlichkeiten, in deren
Oeuvre keramische Tierplastik zu finden ist.

Geschöpft aus dem reichhaltigen Fundus des Keramik-Muse-
ums Berlin und ergänzt durch besondere Leihgaben von Mit-
gliedern seines Fördervereins werden die Ausstellungsräume
im denkmalgeschützten Teil des Hauses „liebgewonnenen
Haustieren“ eine vorübergehende Heimstatt bieten, um von
großen und kleinen Museumsbesuchern kritisch beäugt zu
werden.

→24.05.15 *Hans Christiansen. Die Wiederentdeckung
eines Jugendstil-Künstlers.* Katalog. Bröhan-Museum.
Hans Christiansen (1866-1945) gehört zu den vielseitigsten
Künstlern des Jugendstils. Er verbrachte prägende Jahre in
Hamburg und Paris, bevor er nach Darmstadt berufen wurde.
Mit Joseph Maria Olbrich und Peter Behrens gehörte er dort zu
den ersten sieben Mitgliedern der Künstlerkolonie Mathilden-
höhe. Bekannt geworden ist er mit seinen Cover-Illustrationen
für die Zeitschrift „Jugend“, die der Bewegung in Deutschland
ihren Namen gegeben hat. Ganz im Geist der Zeit, verstand er
sich als Universalkünstler. Die erste Retrospektive überhaupt
zu Hans Christiansen zeigt die ganze Bandbreite seines Schaf-
fens: Zu sehen sind Gemälde, Plakate, Tapisserien, Gläser,
Keramik, Schmuck, Glasfenster, Besteck und Möbelensembles.

→01.06.15 *Zeitgenössische Keramik aus der Republik
Slowenien.* Keramik-Museum Berlin.

24.01.15→ *Art Deco - Eleganz und Geometrie.*
Neupräsentation der Sammlung. Bröhan-Museum.
Die Kunst des Art Deco ist einer der Sammlungsschwer-
punkte des Bröhan-Museums. Ab dem 24. Januar werden in der 3.
Etage des Museums Objekte neu präsentiert, die das Flair der
Zwanzigerjahre ausstrahlen. Ob Glas, Metall, Porzellan, Möbel
oder Plakate - die Exponate - stehen für die Modernität der
Zwanzigerjahre.

Nach dem Ersten Weltkrieg wurde der Jugendstil durch eine
neue Ästhetik abgelöst. Alle Bereiche der Gestaltung – Ange-
wandte Kunst, Architektur, Film, Fotografie, Grafik-design bis
hin zu Mode und Schmuck - waren durch ein Spiel mit geome-
trischen Formen geprägt, das vielfach durch kräftige Farbkon-
traste unterstützt wurde. Diese neue Ästhetik manifestiert sich
ebenso im aus Frankreich kommenden Art Deco wie in der von
Bauhaus und Funktionalismus geprägten Moderne. Die Vielfalt
der Objekte reicht von sachlichschlichter Funktionalität bis
aufwändig-edler Mondänität.

Der Art Deco war ein internationaler Stil, der sich vor allem in
Europa und in den USA etablierte. Die Grenzen zum späten
Jugendstil und dem funktionalen Design sind fließend. Späte-
stens der Beginn des Zweiten Weltkrieges setzte dem Art Deco
ein Ende. In den USA, vor allem in New Yorker Hochhausbau-
ten, war der Stil noch länger aktuell und floss auch in das
Design der 50er Jahre ein.

Boizenburg

Erstes Deutsches Fliesenmuseum Boizenburg e.V.,
Reichenstrasse 4, D-19258 Boizenburg/Elbe. Website:
www.jugendstilfliesen-museum.de.

Bremen

Focke-Museum, Bremer Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte, Schwachhauser Heerstr. 240, D-28213 Bremen. Website: www.focke-museum.de.

→22.03.15 *Auguste Papendieck*. Töpferin. Focke-Museum. Die Bremer Töpfermeisterin *Auguste Papendieck* (1873-1950) gilt als eine Wegbereiterin der modernen Kunstkeramik. Mit ihren auf der Töpferscheibe frei gedrehten und mit selbstentwickelten Glasuren bedeckten Gefäßen schuf sie Werke von großer ästhetischer Ausdruckskraft. Das Focke-Museum zeigt über 100 Werke aus eigenen Beständen sowie Leihgaben anderer Museen und bringt so die Leistung einer überragenden Keramikerin ihrer Zeit in Erinnerung.

25.03.15-20.06.15 *Nach der Natur - Botanika - Petra Wolf Keramik - Manuele Rose Malerei*. Jo Gross Galerie, Kohlhöckerstrasse 17, D-28203 Bremen. Website: www.jogross.de.

24.04.15-14.06.15 Ausstellung zum Auguste-Papendieck-Preis der Sparkasse Bremen. Focke-Museum. Zur Förderung des zeitgenössischen Kunsthandwerks verleiht die Sparkasse Bremen seit 1966 alle zwei Jahre mit fachkundiger Unterstützung des Focke-Museums einen gegenwärtig mit 6.000,- Euro dotierten Preis, mit dem zusätzlich eine Einzelausstellung und ein Katalog verbunden sind. Dieser Preis trägt seit 1976 den Namen der bedeutenden Bremer Keramikerin Auguste Papendieck (1873-1950). Dieses Jahr wurde der Preis dem Keramiker Lutz Könecke zugesprochen.

Der 1973 geborene Keramiker Lutz Könecke studierte zunächst an der Fachoberschule für Gestaltung in Göttingen und von 2000 bis 2005 an der Kunsthochschule Kassel. Seit 2007 betreibt er eine eigene Keramikwerkstatt in Großenrode.

Die Jury würdigt die Eigenständigkeit und Konsequenz der Keramiken von Lutz Könecke. Eine Serie von fünf Vasen wurden zur Jurierung eingereicht, strenge Formen aus gedrehten Elementen montiert, die Ausführung makellos und ohne schmückende Glasur. Die Jury überzeugte die Form von Keramik als Statement, die sich selbst in eine Tradition stellt, dabei voller subtiler, handwerklicher Exzellenz steckt und humorvoll die eigenen Vorgänger und Vorgängerinnen zitiert.

Bürgel

Keramik-Museum Bürgel, Am Kirchplatz 2, D-07616 Bürgel. Website: www.keramik-museum-buergel.de.

→15.03.15 *Karl Jüttner*. Gefäß und Skulptur. Keramik-Museum Bürgel.

28.03.15-05.07.15 *Christine Freigang*. Retrospective. Keramik-Museum Bürgel.

20/21.06.15 *Walter-Gebauer Keramikpreis 2015* in der Staatlichen Gemeinschaftsschule Bürgel.

18.07.15-01.11.15 *25 Jahre Thüringer Töpferinnung*. Keramik-Museum Bürgel.

13.09.15-01.11.15 *Neue Thüringer Fayence*. Keramik-Museum Bürgel.

07.11.15→ *Liebfriede Bernstiel zum 100. Geburtstag*. Keramik-Museum Bürgel.

Coburg

Kunstsammlungen der Veste Coburg, Veste, D-96450 Coburg. Website: www.kunstsammlungen-coburg.de. The Veste Coburg Art Collections first began exhibiting and collecting modern ceramics in the 1970s. In 1975, the Richard Bampi Prize was created to promote young ceramic artists; this was followed in 1976, 1980 and 1984 by the exhibition cycle entitled "Ceramics in Bavaria today", which showed contemporary works by ceramic artists living and working in Bavaria. From each of these exhibitions, permanent acquisitions of important works were made. Consequently, the collection focuses heavily on German ceramics; however, it also includes a large number of high-quality works from all over the world, especially the UK, France, the Netherlands, Scandinavia, the US, Korea and Japan.

The majority of Coburg's ceramics can now be viewed in the Ceramic Study Collection. A representative cross-section of this voluminous collection is exhibited in alphabetical order in 30 showcases. In addition to this, some of the principal items are displayed outside the showcases, grouped together by theme. The exhibits include traditional vessels, such as vases and bowls, wall reliefs, abstract and figurative sculptures, and conceptual objects. The free-standing display section places particular emphasis on international works; the ceramics exhibition thus mirrors the international thrust of the collection of modern glass in the Rosenau museum. Some artists are present with works both in ceramic and in glass - evidence of the close relationship between the two materials.

→07.06.15 *100 Jahre Keramik. Lehrer-Schüler-Beziehungen über vier Generationen: Otto Lindig, Walburga Külz, Lee Babel und Heiner Bauer*. Europäisches Museum für Modernes Glas, Rosenau 10. D-96472 Rödentel (bei Coburg). Website: www.kunstsammlungen-coburg.de. Die Ausstellung zeigt ausgewählte Werke der vier Keramiker Otto Lindig (1895-1966), dem Lehrer von Walburga Külz (1921-2002) sowie deren Schülerin Lee Babel (*1940) und deren Schüler Heiner Bauer (1973-2012).

Zentrales Thema sind die Abhängigkeiten und Übernahmen, aber auch die bewussten Abgrenzungen der Schüler von ihren Lehrern. Während der große Gestalter des Bauhauses Otto Lindig vor allem mit seiner Gebrauchskeramik stilbildend war, wurden Walburga Külz und Lee Babel insbesondere durch figurliche und architektonische Objekte bekannt. Heiner Bauer vereint beides in seinem Schaffen: Schlichte Gefäße, die durch ihre Akzente setzende Bemalung hervortreten, stehen neben bühnenartigen Kompositionen, die viele kleine Geschichten erzählen.

Dormagen

Kreismuseum Zons, Schloßstraße 1, D-41541 Dormagen (Zons). Website: www.kreismuseumzons.de.

Dornburg

Rokokoschloss, Max-Krehan-Straße 2, D-07774 Dornburg-Camburg. Website: www.dornburg-schloesser.de.

→31.05.15 *Christine Freigang*. Retrospective. Rokokoschloss.

→31.05.15 *Neue Thüringer Fayence*. Rokokoschloss.

Dresden

Staatlichen Kunstsammlungen Dresden, Porzellansammlung, Zwinger, Sophienstraße, D-1067 Dresden. Website: www.skd.museum.

Duingen

Töpfermuseum Duingen, Töpferstrasse 8, D-31089 Duingen. Website: www.toepfermuseum-duingen.de.

03.05.15-30.08.15 *Sybille Abel-Kremer*. Töpfermuseum Duingen.

04.10.15-10.01.16 *Guido Sengle*. Töpfermuseum Duingen.

Düsseldorf

Hetjens-Museum, Schulstrasse 4, D-40213 Düsseldorf. Website: www.duesseldorf.de/hetjens.

19.03.15-14.06.15 *Pink Porcelain · Porzellanmalerei von Rosa bis Purpur*. Hetjens-Museum.

In der Ausstellung werden die großen Manufakturen Meissen, KPM Berlin, Nymphenburg und Sèvres mit Arbeiten ihrer besten Künstler vertreten sein. Der Fokus liegt auf der Farbigekeit der Malerei. Für die Mischfarbe aus einem bläulichen Rot und Weiß gibt es in ihren unterschiedlichen Nuancen zahlreiche Bezeichnungen: Rosa, Pink, Fuchsia, Magenta und Purpur. Die goldhaltigen Purpurfarben zählen zu den anspruchsvollsten und teuersten Farben der Porzellanmalerei und verlangen beim Einbrennen größte Sorgfalt.

Anhand ausgewählter Exponate zeigt die Ausstellung die verschiedenartige Verwendung der Farbtöne von Rosa bis Purpur und richtet das Augenmerk sowohl auf die große künstlerische Könnerschaft der Maler als auch auf die chemisch-technischen Herausforderungen, die sich den frühen Manufakturen stellten.

19.07.15-08.11.15 *Kangxi - Porzellanschätze für den Kaiserhof und Europas Fürsten*. Hetjens-Museum.

19.07.15-18.11.15 *China Contemporary*. Studioausstellung. Hetjens-Museum.

27.09.15-17.01.16 *Starker Tobak, Galanter Genuss!* Meißener Tabatieren aus Privatbesitz. Hetjens-Museum.

26.11.15-22.02.16 *Ankäufe der Dr. Günter Lontzen-Stiftung*. Studioausstellung. Hetjens-Museum.

Eckernförde

27.09.15-08.11.15 *Keramiksammlung des Museums*. Eckernförde Museum, Rathausmarkt 8, D-24340 Eckernförde. Website: www.museum-eckernfoerde.de.

Eichenzell

Museum Schloss Fasanerie, Schloss Fasanerie, D-36124 Eichenzell. Website: www.schloss-fasanerie.de. Guided tours around the porcelain collection take place Tuesdays to Sundays at 15:00.

The permanent porcelain collection on the ground floor of the north wing is a separate department within the museum. It displays the kind of treasures you would usually expect to see only in a museum dedicated to porcelain and ceramics. A wide and varied range of tableware, figurines, and also furniture decorations and richly decorated ceramic stoves introduce visitors to the world of the "white gold".

The state banqueting services are impressive alone due to the sheer number of individual pieces, and the extremely varied range of decorations. On display, for example, is a service manufactured in Berlin for the court at Kassel, of which all of the approximately 1,800 pieces have survived to this day. A 19th century service made by the French Sèvres manufactory that is decorated with floral motifs is a particularly fine example of the art of china painting. Each of the 258 pieces of the service shows a different plant, painted to unparalleled perfection. Interested connoisseurs will find pieces from every famous European porcelain factory in the extensive and unique collection of porcelain, as well as rarities from China and Japan.

Edenkoben

Sammlung Hinder|Reimers, Schloss Villa Ludwigshöhe, Villastraße, D-67480 Edenkoben. Website: www.keramik-sammlung.de. Besichtigung und Führung nach Vereinbarung.

Erfurt

→30.04.15 *Thüringer Porzellankunst und die Familie Bellermann*. Druckereimuseum und Schaudapot im Benary-Speicher im Sparkassen-Finanzzentrum Erfurt, Brühlerstraße 37, D-99084 Erfurt.

Fraureuth

Herrenhaus, Fabrikgelände 12, D-08427 Fraureuth. Mitten in Fraureuth, einem Dorf mit rein landwirtschaftlicher Struktur, befand sich bis 1926 eine berühmte Porzellanfabrik. Im ehemaligen Herrenhaus der Fraureuther Porzellanfabrik können Sie bei einem Besuch der Ausstellung eine große Auswahl an Porzellanobjekten bewundern und die Geschichte des Fraureuther Porzellans erfahren.

1868 gründeten von Römer und Voedisch die Fraureuther Porzellanmanufaktur. Dadurch wandelte sich die Bevölkerungsstruktur des Bauerndorfes, denn die Arbeiter kamen durch die besseren Lohnbedingungen zum großen Teil aus der Landwirtschaft. Die Eisenbahn ermöglichte den Transport des benötigten Kaolins aus Böhmen.

Frechen

Stiftung Keramion - Zentrum für moderne + historische Keramik, Bonnstrasse 12, D-50226 Frechen. Website: www.keramion.de.

→07.06.15 *Johannes Nagel*. Keramion.

Der Hallenser Künstler Johannes Nagel (*1979) widmet sich mit beispielloser Freiheit dem Thema Gefäß. Dabei lotet er die Möglichkeiten und Grenzen des technisch Machbaren und künstlerisch Eigenständigen aus. Wie ein Besessener zieht er alle Register der keramischen Möglichkeiten und schert sich um nichts als darum, die Idee des Gefäßes ständig neu zu umkreisen, zu formulieren, auszuloten. Und immer wieder überrascht der bereits häufig mit Auszeichnungen bedachte junge Künstler mit unerwarteten Ergebnissen von hoher Qualität. Dabei ist nicht die Perfektion der endgültigen Formulierung das Ziel, sondern die formulierte Idee über die Entwicklung der Dinge.

→10.01.16 *Ist Porzellan auch Keramik?* Keramion. Kurz nach seiner Entdeckung 1709 durch Johann Friedrich Böttger feierte das europäische Porzellan eine Blütezeit. Zunehmend erlebt das einst als „Weißes Gold“ gerühmte keramische Material eine Renaissance unter den Künstlern. Die Ausstellung präsentiert die verschiedensten Möglichkeiten der künstlerischen Beschäftigung mit diesem schwer zu bearbeitenden Material.

26.06.15-30.08.15 *Auf tönernen Füßen - Keramische Figurendarstellungen*. Keramion.

Schon immer haben sich Menschen mit der Gestaltung ihres Abbildes in Ton beschäftigt. Gerade in der Keramik des 20. Jahrhunderts ist die künstlerische Auseinandersetzung mit dieser Thematik weit gefächert. Neben christlichen Ausdeutungen, wie etwa der Mutter Gottes, gibt es mythologische Szenen ebenso wie Genredarstellungen oder Porträts. Die Ausstellung mit Arbeiten aus dem eigenen Bestand zeigt Einzelfiguren, Paare oder Gruppen in unterschiedlichen stilistischen Ausprägungen und keramischen Techniken.

29.10.15-10.01.16 *Frechener Keramikpreis 2015*.

Katalog. Keramion. Die Frechener Kulturstiftung vergibt alle drei Jahre durch eine fachkundige Jury diesen Nachwuchspreis. Die ausgewählten Teilnehmer präsentieren sich in dieser Gemeinschaftsausstellung im Keramion. Die Ausstellung gibt einen Überblick über die aktuellen Tendenzen und verschiedenen Positionen innerhalb der jungen keramischen Kunst in Deutschland. Die Exponate sind ab dem 18.09.15 im Keramion zu sehen.

Freiburg

20.06.15-04.10.15 *Horst Kerstan*. Bogudgivelse. Augustinermuseum, Städtische Museen Freiburg, Augustinerplatz, D-79098 Freiburg im Breisgau. Website: <http://www.freiburg.de>.

Horst Kerstan (1941-2005) made a crucial impact on post-1960 German ceramics. The artist, who is multiply renowned at home and abroad, began his career with an apprenticeship in the workshop of the former ceramic master Richard Bampi in Kandern in the southern Black Forest, which he later took over. Through his involvement with Hans Arp, Kerstan created incommutable forms of fruit and waves, testaments to a distinct language of forms.

Chinese ceramics inspired him to reach the highest level of perfection in form and glaze, while Japanese ceramics taught him to let go and allowed him to find a high degree of expressive spontaneity. In 1977 Kerstan built the first Japanese anagama wood oven in Germany, which opened up extraordinary possibilities in design by burning the clay directly with flames and ash. He also found new challenges in the raku technique in which he developed his own artistic interpretations from 1990 onwards. Kerstan's later works are characterised by strong colours and tulip-like forms. [Arnoldsche Publishers].

Fulda

→31.05.15 *Made in FD - Spitzentechnologie aus der Fuldaer Fayence-Manufaktur (1741-1760)*. Katalog. Vonderau Museum, Jesuitenplatz 2, D-36037 Fulda. Website: www.fulda.de/kultur/vonderau-museum.

Seit der Schließung der Fuldaer Fayence-Manufaktur sind gerade einmal 250 Jahre vergangen. In den Wirren des Siebenjährigen Krieges und der damit verbundenen wirtschaftlichen Katastrophe ging eine der bedeutendsten, wenn auch eine der kleinsten deutschen Fayence-Manufakturen zugrunde. Zur Erforschung ihrer Geschichte gibt es bisher unzählige Beiträge, die im Rahmen größerer Zusammenhänge Teilaspekte kursorisch, selten auch ausführlicher behandeln, doch monographisch wurde das Thema, von zwei bis drei ernsthaften Versuchen abgesehen, nicht verwirklicht.

Einen neuen Forschungsansatz soll die vom Vonderau Museum Fulda für das Jahr 2015 vorbereitete Ausstellung zur Fuldaer Fayence-Manufaktur bieten. Ausgehend von einer kritischen Durchsicht des durch Signaturen oder Marken gesicherten und der Manufaktur sonst zugewiesenen Materials, das in den letzten Jahren durch archäologische Funde in einigen Bereichen gestützt wird, über erneute Erforschung der schriftlichen Überlieferung und aufgrund des inzwischen weit schneller als für Fulda fortgeschrittenen Stands der Erforschung zahlreicher zeitgenössischer Manufakturen wird eine neue Monographie zur Fabrikgeschichte und ein detaillierter Katalog der Produkte erarbeitet.

Die Ausstellung ist damit ein Versuch, eine wichtige Forschungslücke zu schließen, zumal die Fuldaer Manufaktur in Bezug auf die Technologie der Fayencebemalung, insbesondere in ihren Anfängen unter den damaligen deutschen Manufakturen an der Spitze der Entwicklung stand. So wird die Sonderschau geeignet sein, dem interessierten Besucher gleichzeitig die einstige Bedeutung der Fuldaer Fayencen, die vor allem vor Ort fast in Vergessenheit geraten sind, zu vermitteln.

Fürstenberg

Das Museum im Schloss, [Porzellanmanufaktur Fürstenberg], Meinbrexener Straße 2, D-37699 Fürstenberg/Weser. Website: www.fuerstenberg-porzellan.com.

01.04.15-01.11.15 *Wie alles begann - auf den Spuren von Herzog Carl I.* Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Frühes Porzellan aus Fürstenberg (1747-1780). Nach mühsamen Anfängen der Porzellanherstellung in Fürstenberg in der Mitte des 18. Jahrhunderts gelang es den Künstlern und Kunsthandwerkern, die hohen Ansprüche ihres Fürsten und Gründers der jungen Porzellanmanufaktur an der Weser zu erfüllen, und schufen wahre Kostbarkeiten der Porzellan-kunst.

01.04.15-01.11.15 *Täglich in der Hand - Wilhelm Wagenfeld und das moderne Porzellandesign.*

Porzellanmanufaktur Fürstenberg.

Wilhelm Wagenfeld (1900-1990) gilt als der wichtigste Designer deutscher Produkte von 1925 bis nach 1970 und Wegbereiter des modernen Designs für industriell hergestellte Haushaltswaren. Seine Geschirrförm Modell Nr. 639, 1934 für Fürstenberg gestaltet, ist bis heute ein Vorbild der Porzellangestaltung. Für Wagenfeld sollten Funktionalität und Ästhetik eine Einheit bilden, die Funktionalität des formschönen Gegenstandes so selbstverständlich und diskret sein, dass er praktisch „täglich in der Hand“ gebraucht wird. Eine kostengünstige, materialgerechte Fertigung war dabei Voraussetzung für ein nicht zuletzt auch soziales Design. Im 25. Todesjahr des Designers präsentiert Fürstenberg in einer kleinen Ausstellung die Gestaltungen, die Wilhelm Wagenfeld für Fürstenberg entworfen hatte und ordnet sie mit anderen Porzellandesigns von Zeitgenossen wie Hermann Gretsch, Heinrich Löffelhardt und anderen in das funktionalistische Design seiner Zeit ein.

01.07.15-30.09.15 *Die Antike der "Guten Stube" - Fürstenberg im Wandel der Zeit.* Porzellanmanufaktur Fürstenberg.

Von der Klassik zum Biedermeier (1780-1850). In der Zeit der ersten großen Blüte der Porzellanmanufaktur Fürstenberg zum Ende des 18. Jahrhunderts war die klassische Antike Roms und Athens beliebtes Vorbild. Vor allem in den Vasen - zumeist als dekorative Schaustücke gedacht, schuf Fürstenberg ganz eigenständige Kreationen. Geschirr aus Fürstenberg deckte dann die königliche Tafel am französisch orientierten Hof des Königreichs Westphalen in Kassel um 1810. Mit Beginn des bürgerlichen Zeitalters im „Biedermeier“ zierten die unterschiedlichsten Tassen mit vielfältigen Malereien die guten Stuben und begründeten die Sammeltasse.

01.10.15-31.12.15 *Opulenz und Blütenpracht - Inspiration Historismus und Jugendstil (1850-1920).* Porzellanmanufaktur Fürstenberg.

Im 19. Jahrhundert wandelte sich das Porzellan vom Luxusgut zur Massenware. Fürstenberg behauptete sich als Hersteller feinen Porzellans für das gehobene Bürgertum. Der Zeitgeschmack verlangte zunächst aufwendig gestaltete Artikel im historisierenden Stilmix von Renaissance bis Rokoko, während zum Ende des 19. Jahrhunderts die Menschen aus den grauen Mauern der wuchernden Städte des Industriezeit-

alters in die freie Natur strebten und diese Sehnsucht auch mit Gestaltungen nach der Natur befriedigen wollten. Realistische und stilisierte Naturelemente prägten daher auch Formen und Dekore im Fürstenberg-Porzellan.

Greiz/Werdau

18.05.15-18.08.15 *150 Jahre Fraureuther Porzellan.* Drei Standorte - Ein Thema: Fraureuth! Wir konnten für dieses Ereignis das Stadt- und Dampfmaschinenmuseum Werdau und die Museen der Stadt Greiz gewinnen.

Ein Länderübergreifendes Event - Sie können Fraureuther Porzellan im Herrenhaus, im Unterem Schloss zu Greiz und im Stadt- und Dampfmaschinenmuseum Werdau bewundern. Der Verein will im Herrenhaus die mannigfaltige Produktpalette der Manufaktur zeigen - Werdau zeigt Fraureuth: Erotisch! In Greiz können Sie sich über die Künstler informieren und dazu viele Belegstücke bewundern. Außerdem wird ein Herzogliches Tafelservice mit Vedutenmalerei aus dem Hause Fraureuth gezeigt.

Hamburg

16.10.15-07.02.16 *Jugendstil.* Museum für Kunst und Gewerbe, Steintorplatz 1, D-20099 Hamburg. Tlf +49 40 428 54 53 53. Website: www.mkg-hamburg.de.

Hameln

→21.03.15 *Kristallographik.* Werner Gnegel und Jörg Baumöller. Keramikgalerie Faita, Alte Markstrasse 45, D-31785 Hameln. Website: www.keramik-galerie-faita.de. Se website for yderligere information om udstillinger.

Heidelberg

Galerie Marianne Heller, Friedrich-Ebert-Anlage 2, Im Stadtgarten, D-69117 Heidelberg. Website: www.galerie-heller.de. Se website for yderligere information om udstillinger.

19.04.15-14.06.15 *Claude Champy - Frankreich.* Galerie Marianne Heller.

28.06.15-26.07.15 *Thomas Bohle - Österreich.* Bogudgivelse. Galerie Marianne Heller.

Hohen Luckow

Deckelterrinen des 18. Jahrhunderts aus Fayence und Zinn. Die sammlung auf Gut Hohen Luckow. Gut Hohen Luckow, D-18239 Hohen Luckow. Website: www.guthohenluckow.de og www.terrinen-sammlung.de. Im Ulmer Salon des Herrenhauses ist eine einzigartige Sammlung von Terrinen, Écuellen à bouillon, Wöchnerinnen- und Würzbierschalen sowie Gemüseschüsseln und Deckeldosen aus dem 18. Jahrhundert zu entdecken. Die Gefäße entstanden in über 60 Manufakturen in 15 Ländern Europas und dokumentieren eindrucksvoll die Blütezeit der Fayenceherstellung.

Die zahlreichen Spitzenobjekte und Gebrauchsgeschirre aus Fayence und Zinn gewähren einen repräsentativen Einblick in die prunkvolle Tafelkultur des Barock und Rokoko, die am Hof Ludwigs XIV. in Versailles ihren Ausgang nahm. Die vielseitige und künstlerisch hochstehende Sammlung in Hohen Luckow

wird dem Besucher in modernen Vitrinen und einem historischen Sammlungsschrank gezeigt.

Übernachtungsgäste können bereits beim Frühstück, das im Ulmer Salon eingenommen wird, die herrlichen Gefäße in Ruhe betrachten.

Eine wissenschaftliche Dokumentation erweitert die Anschauung durch Wissenswertes über Entstehung, Nutzung und kulturgeschichtliche Hintergründe. Diese außergewöhnliche Sammlung im Ambiente des barocken Herrenhauses macht Hohen Luckow zusätzlich zu einem besonderen Reiseziel.

Hohenberg an der Eger

Porzellanikon Hohenberg, Deutsches Porzellanmuseum, Freundschaft 2, D-95691 Hohenberg/Eger. Tlf +49 9233 7722 01. Website: www.porzellanikon.org.

→28.06.15 *Blick nach vorn und Blick zurück*. Karen Müller – Retrospektive. Katalog. Porzellanikon Hohenberg. Seit fast 40 Jahren arbeitet die Künstlerin Karen Müller überwiegend mit dem Werkstoff Porzellan. Dabei gelingt es ihr wie kaum einem anderen Gestalter, das Material und die ihm innewohnenden Tücken in technischer Meisterschaft zu bezwingen. Ihr Schaffensdrang machte sie zu einer der wenigen deutschen Keramikünstlerinnen mit internationaler Anerkennung.

Die Objekte zeugen von einer Faszination der archaischen und zeitlosen Formen und durchbrechen die allgemeinen ästhetischen Erwartungen von rein weißen und filigranen Porzellanobjekten. Mit ungewohnter Größe - viele Schalenobjekte haben Durchmesser zwischen 50 und 70 cm, die figürlichen Plastiken sind oft mannshoch - scheinen ihre Objekte den Kräften und der Farbigkeit des Urgesteins nachzuspüren.

Ebenso gelingt es Karen Müller, den diffizilen Prozess des Brennens virtuos herauszufordern. Eigens für ihre Zwecke umgebaute Öfen und eine über Jahre gewachsene Erfahrung befähigen sie, auch dem heiklen Porzellanbrand überwältigende Objekte zu entreißen. Karen Müller über ihre Arbeit: „Porzellan habe ich immer als die Primadonna aller Werkstoffe verstanden und manchmal auch verwünscht. Denn Porzellan, ein Primärgestein, das über Jahrmillionen in den Erdschichten komprimiert wurde, lässt sich nicht beliebig behandeln oder gar beherrschen. Es will erfüllt und erfahren werden und widersetzt sich jedem oberflächlichen Zugriff. In diesen vom Material vorgegebenen Ketten zu tanzen, die Härte des Steins zu mildern, seine Schwere zu lösen, ihn zu beleben für Auge und Ohr durch Form und Klang, dies ist mein Anspruch und Anliegen: ein steter Austausch, ein Annäherungsversuch auf Messers Schneide, der diese Arbeit für mich bis heute so reich und so riskant, so schwer und schön zugleich gemacht hat.“

Höchstadt

Museum Deutscher Fayencen, Herzogin-Anna-Strasse 52, D- 89420 Höchstadt/ Donau. Website: www.schloss-hoechstaedt.de. [âbent April-september].

Höhr-Grenzhausen

Keramikmuseum Westerwald, Lindenstraße 13, D-56203 Höhr-Grenzhausen. Website: www.keramikmuseum.de.

Fachbuchhandlung und Verlag, Helmut Ecker, Westerwaldstrasse 1, D-56203 Höhr-Grenzhausen. Website: www.keramikbuch.de. Specialboghandel for keramikliteratur.

→15.03.15 *Keramische Positionen des 20. Jahrhunderts der Sammlung Hinder/Gladenbach*. Kasino, Kasinostraße 7, D-56203 Höhr-Grenzhausen. Website: www.kultur-kasino.de.

06.03.15-03.05.15 *Trinkkultur - Für jedes Getränk das passende Gefäß*. Keramikmuseum Westerwald.

16.03.15-14.06.15 *Keramik Symposium Gmunden 2013*. Keramikmuseum Westerwald.

06.06.15-07.06.15 *Museumsfest und Keramikmarkt*. Keramikmuseum Westerwald.

Johannesberg

Galerie Metzger, Hauptstraße 18, D-63867 Johannesberg. Website: www.galerie-metzger.de.

19.04.15-10.05.15 *das Werden der Dinge*. Hans Fischer · Johannes Nagel · Wang Qi. Galerie Metzger.

14.06.15-05.07.15 *Farbenspiel und Pinselstrich*. Udstilling med bl.a. Jean-Francois Thiérion. Galerie Metzger.

Karlsruhe

Museum in der Majolika, Ahaweg 6, D-76131 Karlsruhe. Website: www.landesmuseum.de.

Kellinghusen

Museum Kellinghusen, Hauptstrasse 18, D-25548 Kellinghusen. Die Schausammlung des Museums ist der Keramiktradition des Ortes gewidmet. Im Mittelpunkt stehen die Kellinghusener Fayencen des 18. und 19. Jahrhunderts. Fayence ist ein feinkeramisches Erzeugnis. Der Tonscherben ist stets mit einer deckenden, zinnhaltigen Glasur überzogen. Die weißglänzenden Gefäße und Figuren boten einen preiswerten Ersatz für das damals so teure Porzellan.

Zwischen 1764 und 1860 sind sechs Fayence-Manufakturen in Kellinghusen nachgewiesen. Die ständige Ausstellung erläutert anschaulich Herstellung, Verbreitung und Verwendung der Kellinghusener Fayencen. Höhepunkte der Sammlung sind ein Teetisch vom Ende des 18. Jahrhunderts sowie ein Kachelofen aus der „Thonwaarenfabrik Fernsicht“ aus der Zeit um 1870.

21.06.15-06.09.15 *Im Laufe der Zeit - Au fil du temps - Cathy Fleckstein*. Katalog. Museum Kellinghusen.

Die diesjährige Sommer-Ausstellung des Museums Kellinghusen ist Cathy Fleckstein gewidmet, die seit 1975 in Schleswig-Holstein ansässig ist und heute zu den profiliertesten Kunstkeramikerinnen der Bundesrepublik zählt.

Die Ausstellung gibt einen chronologischen Überblick über ihr künstlerisches Schaffen: Gezeigt werden frühe Arbeiten aus der Zeit um 1980, Wandabdrücke, sowie Bildplatten und plastische Arbeiten bis in die Gegenwart.

08.08.15-09.08.15 *Töpfermarkt 2015*. Kellinghusen. Website: <http://toepfermarkt-kellinghusen.com>.

Kranenburg

→bis 26.04.15 *Zu Tisch mit Wilhelm Wagenfeld*. Museum Katharinenhof, Mühlenstraße 9. D-47559 Kranenburg. Website: www.kranenburg.de.

Wilhelm Wagenfeld (1900-1990) war ein herausragender deutscher Formgestalter, der von den 1930er-Jahren bis in die 1970er-Jahre hinein mit seinen gestalterisch vollendeten Musterentwürfen die Ideen des Bauhauses sichtbar verwirklicht hat. Zu seinen Werkstoffen zählten Glas, Metall, Porzellan und Kunststoff.

Unablässig trachtete er danach, seinen hohen Anspruch an eine perfekte Handhabung und Brauchbarkeit der von ihm gestalteten Gebrauchsgegenstände mit Nachdruck durchzusetzen. Wilhelm Wagenfeld wird zu Recht als einer der besten Industrie-Designer seiner Zeit angesehen. Die millionenfache Realisierung seiner Entwürfe belegt das eindrucksvoll. Eine Auswahl seines Schaffens wird gezeigt.

Köln

Museum für angewandte Kunst Köln, An der Rechtschule, D-50667 Köln. Website: www.museenkoeln.de.

28.03.15-02.08.15 *Porzellan und Keramik aus China · 1400 bis 1900*. Museum für Ostasiatische Kunst Köln, Universitätsstraße 100, D-50674 Köln. Website: <http://www.museum-fuer-ostasiatische-kunst.de>.

Die Ausstellung präsentiert 100 Objekte aus dem Bestand des MOK, davon ein umfangreiches Konvolut von Baukeramik, die ursprünglich zu Dächern, Traufgebälk und Mauern eines kaiserlichen Reisepalastes gehörten und von dem Museumsgründerpaar Fischer in die Sammlung eingebracht wurde.

Parallel zu der Porzellanausstellung übernimmt das MOK eine Ausstellung aus Frankreich mit japanischen Baumwollkimonos, die zwischen 1850 und 1950 entstanden sind.

Langerwehe

08.03.15-23.08.15 *neu gemacht - neu gedacht keramik-erinnung nordrhein*. Töpfereimuseum Langerwehe, Pastoratsweg 1, D-52379 Langerwehe. Website: www.toepfereimuseum.de.

Es stellen aus: Stephanie Ahn, Uta K. Becker, Heinz-Theo Dietz, Veronika Dietz, Rieke Hartwig, Ulrich Hilmer, Claudia Holzapfel, Christel Humpert, Eva Kinzius, Ruth Kirsch,

Elisabeth Königs-Schumann, Brigitte Köppel, Kuckertz & Rennertz, Silvia Nordhoff, Dörte Scherbatt, Frank Schillo, Antje Schwittmann-Schops, Rolf Seebach, Ruth Stark, Diane Tafel, Peter Taubert und Livia Wachsmuth.

Landshut

Japanische Keramik – Sammlung Rudolf Strasser. Studioausstellung. Museen der Stadt Landshut, Stadtresidenz, Altstadt 79, D-84028 Landshut. Website: www.landshut.de/museen. Erstmals präsentieren die Museen der Stadt Landshut den bislang noch nicht gezeigten Werkbestand an japanischer Keramik des Münchner Sammlers Rudolf Strasser.

Japan – in keinem anderen Land der Welt genießt Keramik eine vergleichbare Wertschätzung. Rund 700.000 Interessenten besuchen allein den alljährlichen Frühjahrsmarkt in Arita, einem bedeutenden Porzellanzentrum auf der südlichsten Insel des Landes, Kyushu. Jedoch nicht nur der Keramik, sondern handwerklichen Erzeugnissen ganz allgemein wird im „Land der aufgehenden Sonne“ eine vergleichbare Anerkennung wie Werken der Bildenden Kunst entgegengebracht, wie dies auch im Westen bis zur Renaissance, dem „Zeitalter der Kunst“ ganz selbstverständlich war. Aufgrund der Jahrhunderte langen, nahezu ungebrochenen Kontinuität von sechs alten Töpferregionen auf der Hauptinsel Honshu, der sogenannten Sechs Alten Öfen, verkörpert die traditionelle japanische Keramik heute weltweit ein handwerkliches Ideal, das stellvertretend für ein selbst bestimmtes, nicht-entfremdetes Dasein steht: Ein Leben nach eigenem Rhythmus und im Respekt vor den Kräften der Natur, die sich im Holzbrand entfalten.

Leipzig

Grassi, Museum für Angewandte Kunst, Johannisplatz 5-11, 04103 Leipzig. Website: www.grassimuseum.de.

→25.04.15 *Japanische Keramik von Jan Kollwitz*. Keramikgalerie terra rossa, Roßplatz 12, D-04103 Leipzig. Website: www.terra-rossa-leipzig.de.

→31.05.15 „...ein ungeheurer Appetit nach Frühstück und nach Leben“. *Die morgendliche Tischkultur*. Grassi Museum.

Morgenmuffel oder Frühaufsteher? An der ersten Mahlzeit des Tages scheiden sich die Geister. Manche freuen sich wie Joachim Ringelnatz mit einem ungeheuren Appetit auf eine reichhaltig gedeckte Tafel, anderen genügt eine hastig geschlürfte Tasse Kaffee.

„...ein ungeheurer Appetit nach Frühstück und nach Leben“ Facetten der Frühstückskultur verschiedener Epochen und Länder in den Mittelpunkt gerückt.

Barockes Porzellan, großbürgerliches Silbergerät, der moderne Toaster und die italienische Espressomaschine - mit unseren Essgewohnheiten ändert sich auch die Gestalt der Dinge, die wir verwenden. An rund 300 Exponaten aus dem Bestand des Museums werden diese Wandlungen in der morgendlichen Tischkultur in einer chronologischen Schau ablesbar.

Typische Frühstücksgewohnheiten wie das kontinentale Früh-

stück, das Sektfrühstück oder das Katerfrühstück werden näher beleuchtet. Zu sehen sind exklusive Einzelstücke. So zeigt die Ausstellung ein in Gustavsberg (bei Stockholm) hergestelltes Kinderservice der Schwedin Wyse Feininger. Das 1932 entworfene Service "Gullebarn" (Goldkind) mit den fröhlichen Tierzeichnungen ist bis heute nicht einmal im Besitz des Museums der Herstellerfirma.

Mit der einzigartigen Pfeilerhalle im Art Déco-Stil ist dem Thema der Frühstückskultur ein außergewöhnlicher Rahmen geboten. Darüber hinaus sorgt ein umfangreiches Veranstaltungsprogramm für spannende Entdeckungen. Da Kunstgenuss auch den Appetit anregt, hält das Museumscafé im Grassi ein stärkendes Angebot bereit.

18.06.15-11.10.15 *Exotik · Verführung · Glamour*. Die Weltmarke Goldscheider. Grassi Museum. Elegant und sicher führt diese inszenierte Ausstellung in einen Grenzbereich zwischen Kunst und Kitsch, in das Zwielicht von Scheinwelt, Theater und mondänem Leben der ersten Jahrzehnte des 20. Jahrhunderts.

Die Frau als zerbrechliches wie auch verführerisches und dominantes Wesen steht dabei im Fokus. Die künstlerisch qualitätsvollen, fein bemalten und teilweise vergoldeten Plastiken, Büsten und Statuetten entstammen sämtlich der einst legendären Manufaktur Goldscheider in Wien. Im Jahr 1885 gegründet, entwickelte sich die Firma innerhalb weniger Jahre zu einem international bekannten Produzenten hochwertiger serieller Plastik.

Ludwigsburg [ved Stuttgart]
Keramikmuseum des Württembergischen Landesmuseum, Schloss Ludwigsburg, Schlossstrasse 30, D-71634 Ludwigsburg. Website: www.schloss-ludwigsburg.de.

Schlossmanufaktur Ludwigsburg, Im Schloss, D-71634 Ludwigsburg. Website: <http://www.schlossmanufaktur-ludwigsburg.de>.

Mettlach
Keramikmuseum Mettlach, Alte Abtei, Saarferstraße, D-66688 Mettlach. Website: www.keramikmuseum-mettlach.de.

Oldenburg
01.08.15-02.08.15 *Internationale Keramiktage*. Schloßplatz Oldenburg. Website: www.werkschule.de/keramiktage. Einmal im Jahr zeigt die Werkschule, dass sie auch in der internationalen Keramik-Liga mitspielt. Sie veranstaltet rund um das herzogliche Schloss im Stadtinneren Oldenburgs die Internationalen Keramiktage mit Keramikmarkt, Vergabe von Fachpreisen, Sonderausstellungen und Keramikerportrait. Sie sorgt dafür, dass Sammler und Liebhaber der Keramik auf dem Fachmarkt ein erlesenes Angebot präsentiert bekommen - vom künstlerischen Objekt bis zum hochwertigen Gebrauchsgegenstand.

Rastatt-Förch

Schloss Favorite, Am Schloss Favorite 5, D-76437 Rastatt-Förch. Website: www.schloss-favorite.de. Schloss Favorite Rastatt ist das älteste und einzige nahezu unverändert erhalten gebliebene deutsche „Porzellanschloss“. Seine Ausstattung, seine reichhaltigen Sammlungen und seine idyllische Lage machen es zu einem Gesamtkunstwerk von europäischer Bedeutung.

Fast 160 Meißener Porzellane haben sich in Schloss Favorite erhalten, darunter sehr frühe und seltene Stücke. Erst 1708 hatte man das europäische Porzellan erfunden und 1710 die Porzellanmanufaktur Meißen gegründet. Sibylla Augusta muss zu den ersten Kundinnen gehört haben.

Rödental

→20.06.15 *100 Jahre Keramik*. Lehrer-Schüler Beziehungen über vier Generationen: Otto Linding, Walpurga Külz, Lee Babel und Heiner Bauer. Europäisches Museum für Modernes Glas, Im Park von Schloß Roseau, D-18055 Rödental.

Slesvig

Schloss Gottorf, D-24837 Schleswig. Website: www.schloss-gottorf.de.

Selb-Plössberg

Porzellanikon - Staatliches Museum für Porzellan [Europäisches Industriemuseum für Porzellan, Europäisches Museum für Technische Keramik og Rosenthal Museum], Werner-Schürer-Platz 1, D-91800 Selb. Website: www.porzellanikon.org.

18.04.15-31.05.15 *Zwangsarbeit für „weißes Gold“*. Porzellanikon. Staat, NS-Organisationen und Unternehmer organisierten in der NS-Zeit Zwangsarbeit in der Keramischen Industrie.

01.08.15-15.11.15 *European cultural lifestyle in ceramics*. Porzellanikon. Eine Kooperation im Rahmen des europäischen Projekts „Ceramics and its Dimensions“ mit 24 Partnern aus unterschiedlichen Ländern.

12.12.15-03.04.16 *Auf der Pirsch - Jagdbare Tiere in Porzellan*. Porzellanikon.

Staufen

→14.06.15 *„Mit Herz und Hand fürs Vaterland“*. Propaganda-Keramik aus dem Ersten Weltkrieg. Keramikmuseum Staufen, Wettelbrunner Str. 3, D-79219 Staufen. Website: <http://www.landesmuseum.de>. Die Ausstellung „Mit Herz und Hand fürs Vaterland“ widmet sich mit der Präsentation von Propaganda-Keramik aus der Zeit des Ersten Weltkriegs der zunehmenden Militarisierung des Alltags zwischen 1914 und 1918. Ob Kaiserbüste oder -bild, Kriegsspielzeug und Andenken an die Militärzeit – nationale und militärische Symbole dienten nicht nur der Kriegspropaganda sowie einer gezielten Vermarktung des Krieges, sondern zogen auch als Ausdruck für einen gesteigerten Patriotismus in

viele private Haushalte ein. Erinnerungsartikel in Form von Gedenkblättern, Münzen oder Sammeltassen mit heimatliebenden Sprüchen oder Durchhalteparolen wurden massenhaft produziert und verkauft. Fast alle deutschen Keramik- und Porzellanmanufakturen beteiligten sich an die Produktion, die auch wesentlich zur Mobilisierung des Inlandmarktes beitrugen. Gleichzeitig dienten diese Erinnerungsstücke als Bindeglied zwischen Front und Heimat und ihr Kauf wurde von der Bevölkerung als moralische Unterstützung der Soldaten verstanden.

Sögel

Emslandmuseum, Schloss Clemenswerth, D-49751 Sögel. Website: www.clemenswerth.de.

Der Pavillon Clement August beherbergt die Ausstellungsreihe ForumFormClemenswerth, die es seit 1972 gibt. Sie präsentiert in sechs Räumen ausgewählte zeitgenössische Kunst und Keramik.

Pavillon Coellen. Der Gewölbekeller beherbergt eine Auswahl der umfangreichen Keramiksammlung des Museums.

Pavillon Paderborn. Hier ist die reiche Sammlung von Straßburger Fayencen aus dem berühmten Clemenswerther Jagdservice zu sehen.

Thurnau

Töpfermuseum Thurnau, Kirchplatz 12, 95349 Thurnau. Website: www.toepfermuseum-thurnau.de.

Velten

Ofen- und Keramikmuseum Velten, Wilhelmstraße 32, D-16727 Velten. Website: www.ofenmuseum-velten.de.

Weiden

Internationale Keramik-Museum, Zweigmuseum der Neuen Sammlung, Luitpoldstraße 25, D-92637 Weiden. Website: www.die-neue-sammlung.de.

Neuaufstellung. Die Donation Maria Seltmann umfasst über 100 kostbare Porzellanobjekte aus der gesamten letzten Kaiserdynastie der Qing-Kaiser - vom 17. bis frühen 20. Jahrhundert.

Mit der Donation Maria Seltmann kam das Internationale Keramik-Museum 1994 als erstes seiner Art in den Besitz eigener Bestände. Dem Weidener Unternehmer Dr. h.c. Wilhelm Seltmann, selbst Besitzer mehrerer Porzellanfabriken, gelang es innerhalb nur zweier Jahrzehnte eine Sammlung chinesischen Porzellans vom 17. bis zum frühen 20. Jahrhundert zusammenzutragen. Es dauerte nochmals über ein Viertel Jahrhundert, bis seine Witwe es anlässlich ihres 90. Geburtstags 1994 ermöglichte, diese Sammlung erstmals der Öffentlichkeit zugänglich zu machen.

Belgien

Bruxelles

Musées royaux d'Art et d'Histoire/Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, 10 Jubelpark, B-1000 Bruxelles. Website: www.kmkg-mrah.be.

Puls Contemporary Ceramics, Edelknaapstraat 19 rue du Page (Châtelain), B-1050 Bruxelles. Website: www.pulsceramics.com. Se website for flere udstillinger.

→18.04.15 *Zsolt Jozsef Simon & Shozo Michikawa*. Puls Contemporary Ceramics.

25.04.15-30.05.15 *Sara Flynn & Matthew Chambers*. Puls Contemporary Ceramics.

Raeren

Töpfereimuseum Raeren, Burgstrasse 103, B-4730 Raeren. Website: www.toepfereimuseum.org.

Nederlandene

Delft

Galerie Terra Delft, Galerie voor hedendaagse keramiek, Nieuwstraat 7, NL-2611 HK Delft. Website: www.terra-delft.nl.

21.03.15-17.04.15 *Wim Borst*. Galerie Terra Delft.

24.04.15-22.05.15 *Felicity Aylieff and Takeshi Yasuda*. Galerie Terra Delft.

29.05.15-26.06.15 *Beatrijs van Rheeden*. Galerie Terra Delft.

28.08.15-02.10.15 *Martin McWilliam*. Galerie Terra Delft.

09.10.15-14.11.15 *Mieke de Groot*. Galerie Terra Delft.

21.11.15-31.12.15 *Wen Na*. Galerie Terra Delft.

Deventer

Loes and Reinier Gallery, Korte Assenstraat 15, NL-7411 JP Deventer. Website: www.loes-reinier.com.

12.04.15-31.05.15 *Keramiek uit La Borne*. Loes and Reinier Gallery.

13.09.15-25.10.15 *Shino*. Loes and Reinier Gallery.

Groningen

20.03.15-16.03.16 *Breekbaar Goed*. De collectie Aziatische keramiek/*Fragile goods*. The collection of Asian ceramics. Starck Pavilion, Groninger Museum, Museumeiland 1, NL-9711 ME Groningen. Website: www.groningermuseum.nl.

This exhibition is an homage to Minke A. de Visser (1898-1966), previous ceramics curator of the Groninger Museum. She laid the foundations for this important sub collection by gaining donations and by purchasing objects. The setting of Asian ceramics from the former Groninger Museum will be reconstructed in the Starck Pavilion. Various sorts of Chinese and Japanese ceramics will be on display. Every object in this exhibition is part of the museum's collection.

Leeuwarden

Museum Het Prinsenhof. Grote Kerkstraat 11, NL-8911 DZ Leeuwarden. Website: www.prinsessehof.nl.

→31.05.15 *Op de thee/Time for Tea*. Museum Het Prinsenhof. The Prinsessehof National Museum of Ceramics in lays on a spread with the exhibition *Time for Tea*. The exhibition explores various tea cultures and includes nearly 1000 objects that reveal the diversity of ceramic objects used for serving and drinking tea. Complete tea sets, exquisite bowls and cups, unique teapots and beautiful tea caddies convey the history of tea in China, Japan, England and the Netherlands.

Tea cultures. Tea has a unique history. *Time for Tea* transports visitors through different countries, periods and tea cultures in China, Japan, and the Netherlands during the 17th and 18th centuries, England in the 18th and 19th centuries, and again in the Netherlands during the 20th and 21st centuries.

The journey begins in China, where tea drinking originated. Tea was initially regarded as a medicine and an entheogen, but a rich tradition surrounding social tea drinking soon arose. Buddhist monks introduced tea to Japan, eventually giving rise to the Japanese tea ceremony; even today, serving tea correctly in Japan is considered as something of an art. In the early 17th century, the Dutch East India Company brought tea and associated ceramic wares to the Netherlands. At first, the hot drink was a luxury beverage enjoyed by high society, but before long tea became a social event for people from all walks of life. Tea was enormously popular in Great Britain. Afternoon tea was - and still is - a great British tradition. Over the years, tea became interwoven with daily life: nowadays it is served and drunk everywhere, and the culture of tea shows no signs of abating. Chatting with friends over high tea, with trendy teahouses popping up everywhere and deliveries of fresh mint struggling to meet demand: tea is hot!

Ceramics. The exhibition *Time for Tea* includes an enormous diversity of ceramics made for serving and drinking tea. The museum's sizeable collection is complemented with objects loaned from other museums and private collections. From China, we have the austere pottery of the Chinese Buddhists and the famous blue-and-white porcelain used by the Ming Dynasty elite. The refined Japanese style is characterised by its simplicity. The Netherlands also has a grand and very varied

range of tea wares, ranging from industrial to artisan, from bold design to the well-known 'boerenbont'.

Activities. The Prinsessehof National Museum of Ceramics has compiled a comprehensive and appealing programme of activities to accompany the exhibition *Time for Tea*. Adults can enjoy tea ceremonies, tastings and guided tours. There are also lectures about tea, tea culture and ceramics, opportunities to consult with antiques specialists, and a valuation day. During the holidays in autumn, at Christmas and at New Year, children can participate in creative workshops such as making and painting Chinese, Japanese, Dutch and English teacups. In short, there are plenty of activities for young and old during *Time for Tea*.

→15.11.15 *Verzamelde Vrienden /Collected Friends*.

Katalog. Museum Het Prinsenhof.

A selection from the collection of the Friends of the Prinsessehof National Museum of Ceramics. The Society of Friends of the Prinsessehof National Museum of Ceramics buy the finest modern and contemporary ceramics and loan these to the Prinsessehof. Over the years a wonderful collection has been assembled in this way.

Milsbeek

19.09.15-20.09.15 *Keramisto*. Mookerplas, Milsbeek, North-Limburg, Netherlands. Major Pottery Fair in the Netherlands with participation of around 100 leading ceramists from Europe.

Rotterdam

→06.04.15 *Helen Frik - The Trophy as Used by the Artist*. Museum Boijmans Van Beuningen, Museumpark 18-20, NL-3015 Rotterdam CX. Website: www.boijmans.nl.

Tegelen

Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum, Kasteellaan 8, NL-5932 AG Tegelen. Website: www.tiendschuur.net.

→12.04.15 *Greetings from Amsterdam - Successful Rietveld Academy artists*. Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen.

This exhibition shows recent work by ten successful artists who, at one time or another, studied at the Rietveld Academy. Not each of them chose the ceramics course. Some studied graphic design or attended teacher training college. Now, they are all successful with their ceramics work. Their styles vary widely: from refined porcelain cut-outs to tough expressive moulding and from abstract, geometric objects to elegant, colourful sculptures.

The participating artists are: Jeroen Bechtold, Wouter Dam, Dien Jorien Geertsma, Mieke De Groot, Marja Kennis, Maria Ten Kortenaar, Tiny Laarakker, Adriaan Rees, Barbara Röling and Hanneke Verhey.

24.04.15-13.09.15 *Passie*. Het lijdensverhaal in klei. Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen.

Frankrig

Henrichemont

Le Centre céramique contemporaine, La Borne, 18250 Henrichemont. Website: <http://laborne.org>. Se website for årets mange udstillinger.

Limoges

→30.03.15 *Global Tour*. Post-diplôme “Kaolin”, art et design en céramique contemporaine. École nationale supérieure d’art de Limoges. Musée national Adrien Dubouché, Cité de la céramique - Sèvres & Limoges, 8 bis, place Winston Churchill, 87000 Limoges. Website: www.musee-adriendubouche.fr.

Paris

Galerie Maria Lund, 48 rue de Turenne - 75003 Paris. Website: www.marialund.com.

Les Arts Décoratifs, 107, rue de Rivoli, 75001 Paris. Website: www.lesartsdecoratifs.fr.

Musée National de Céramique Sèvres, Place de la Manufacture, F-92310 Sèvres. Website: www.musee-ceramique-sevres.fr.

→13.04.15 *Sculpteuses!* Valérie Delarue - Clémence van Lunen. Musée National de Céramique Sèvres.

→20.07.15 *Roman d'un voyageur*. Musée National de Céramique Sèvres. L’exposition Roman d’un voyageur s’articule autour de la figure emblématique du diplomate Victor Collin de Plancy (1853-1922), premier consul de France en Corée qui collecta de nombreux objets et œuvres d’art coréens. L’exposition invite à un double voyage : celui vers la péninsule coréenne, au cœur de l’Extrême-Orient, à la découverte d’une culture ancienne et raffinée, et l’autre sous la forme d’une plongée dans le temps, vers le “royaume ermite” de la fin de l’époque Choson, à la fin du XIXe siècle.

De nombreuses céramiques dont certaines exceptionnelles du 1er siècle de notre ère à nos jours, dont la grande jarre à décor de dragon du XVIIIe siècle, considérée comme un chef-d’œuvre des collections nationales conservées par l’établissement, sont présentées ainsi que du mobilier, des instruments de musique, des objets quotidiens, des photographies, des peintures, des documents d’archives qui évoquent le pays et son art de vivre.

20.05.15-04.01.16 *Yik-Yung Kim et Yeun-Kyung Kim*. Musée National de Céramique Sèvres.

Sarreguemines

Musée de la Faïence, 17, rue Poincaré, F-57200 Sarreguemines. Website: www.sarreguemines-museum.com.

Schweiz

Geneve

Musée Ariana – Musée suisse de la céramique et du verre, Avenue de la Paix 10, CH-1202 Geneve. Website: www.ville-ge.ch/ariana.

→24.04.15 *Jean-Marie Borgeaud - La terre au corps*. Musée Ariana.

→26.04.15 *Artigas, Chapallaz, de Montmollin - Chantres des émaux*. Musée Ariana.

L’envie de réunir trois maîtres du vase émaillé céramique, à savoir le Catalan Josep Llorens Artigas (1892-1980), le Suisse Édouard Chapallaz (né en 1921) et son contemporain Frère Daniel de Montmollin (né en Suisse en 1921, actif dans la communauté religieuse de Taizé en Bourgogne), est loin d’être fortuite. Les trois céramistes, si leurs parcours se sont parfois croisés, ont chacun suivi un cheminement tout personnel. Artigas mit ses vastes connaissances céramiques au service d’artistes comme Miró ou Dufy, tout en poursuivant une production de vases aux formes élancées et aux tonalités subtiles ; Chapallaz, fasciné par les couvertes aux appellations poétiques - sang de bœuf, bleu du ciel après la pluie - des porcelaines chinoises, n’eut de cesse d’en imiter le chatolement et la profondeur ; de Montmollin, dont la vocation de potier s’enrichit d’une dimension spirituelle, développa une connaissance quasi-encyclopédique des émaux à base de cendre.

Cependant, ces trois maîtres-potiers se rejoignent par leur goût de la forme tournée, simple, sublimée par la sensualité d’émaux mats, satinés, brillants, de couleur vive ou plus sourde, en aplats ou superposés, inspirés de l’Extrême-Orient ou de la minéralité de la terre qui les entoure. Les vases exposés proviennent, pour une large part, des collections du Musée Ariana, complétées pour l’occasion de prêts privés. Une exposition-délectation à savourer sans modération, avec les yeux naturellement!

L’envie de réunir trois maîtres du vase émaillé céramique, à savoir le Catalan Josep Llorens Artigas (1892-1980), le Suisse Édouard Chapallaz (né en 1921) et son contemporain frère Daniel de Montmollin (né en Suisse en 1921, actif dans la communauté religieuse de Taizé en Bourgogne), n’est pas fortuite. Outre le fait que tous trois se sont rencontrés à plusieurs reprises, ils se rejoignent en particulier par leurs recherches acharnées autour des émaux.

31.05.15-01.11.15. *Luxe, calme et volupté – Swiss-ceramics*. Musée Ariana.

Solothurn

Kunstforum, Schaalgasse 9, CH-4500 Solothurn. Website: www.kunstforum.cc.

→28.03.15 *Daphne Corregan*. Kunstforum.

25.04.15-30.05.15 *Claire Curneen: To this I put my name*. Kunstforum.

13.06.15-11.07.15 *Claudi Casanovas*. Kunstforum.

15.08.15-19.09.15 *Doris Kaiser und Michael Cleff*. Kunstforum.

17.10.15-21.11.15 *Gundi Dietz*. Kunstforum.

05.12.15-30.01.16 *Klaus Lehmann*. Kunstforum.

Zürich

Zunftthaus zur Meisen, Porzellan- und Fayenceausstellung, Münsterhof 20, CH-8001 Zürich.

Website: www.nationalmuseum.ch.

The most elegant Rococo rooms in Zurich, with a view of the river Limmat, house the Swiss National Museum's collection of porcelain and faience. This gives a general overview of Switzerland's contribution to the culture of faience and porcelain tableware in the 18th century. Faience culture here started with imports of foreign tableware. The exhibition displays examples of imported items from the years before the establishment of the first faience factories in Switzerland, and offers us an insight into the type of faience tableware produced locally from around 1760. As regards porcelain, its manufacture expanded with the establishment of the Swiss porcelain factories in Zurich (1763-1790) and Nyon VD (1781-1813). A special place in the exhibition is reserved for Zurich porcelain, with its large selection of beautiful figures.

Østrig

Wien

Wiener Porzellanmanufaktur Augarten, Obere Augartenstraße 1, 1021 Wien. Website: www.augarten.at.

Italien

Faenza

The International Museum of Ceramics in Faenza, Viale Baccarini n. 19, 48018 Faenza (RA). Website: www.micfaenza.org.

Canada

Toronto

→18.05.15 *Women, Art, and Social Change: The Newcombe Pottery Enterprise*. Gardiner Museum, 111 Queen's Park, Toronto, Ontario, Canada M5S 2C7. Website: www.gardinermuseum.on.ca.

The Smithsonian Institution Traveling Exhibition Service with Newcomb Art Gallery at Tulane University present the largest, most comprehensive Newcomb Pottery collection to tour North America in nearly three decades.

Newcomb Pottery is considered one of the most significant collections of American art pottery of the 20th century, with each piece critically acclaimed and highly coveted. The exhibition will feature more than 125 objects - the iconic pottery as well as lesser known textiles, metalwork, jewelry, book-binding and historical artifacts.

"The exhibition brings together a variety of objects created during the lifespan of the Newcomb enterprise," said Sally Main, curator of the Newcomb Art Gallery. "The finest examples of the pottery art form will be displayed alongside pieces that will come as a revelation to many - not only a rich variety of crafts but also photos and artifacts that breathe life into the Newcomb legacy."

Newcomb Pottery was established in 1895 as an educational experiment of H. Sophie Newcomb Memorial College, Tulane University's former women's college. The quasi-commercial venture offered an opportunity for Southern women to support themselves financially during and after their training as artists. Inspired by the flora and fauna of the Gulf South, the pieces offer insight into the extraordinary women who made a lasting impression on American art and industry.

USA

Pomona

American Museum of Ceramic Art, AMOCA, 340 S. Garey Avenue, Pomona CA 91766. Website: www.ceramicmuseum.org. Se udstillingsprogram på museets website.

Salem

→31.05.15 *Double Happiness – Celebration in Chinese Art*. Katalog. The Peabody Essex Museum, East India Square (161 Essex St) Salem, Massachusetts. Website: www.pem.org. The Peabody Essex Museum. Come and experience the liveliness of a drinking party, the opulence of a royal wedding and poetic evocation of spring on a delicate dish. With more than 30 highlights from the museum's wide-ranging Chinese collection spanning 3,000 years, this exhibition celebrates China's artistic achievements crystallized in seasonal festivals, religious ceremonies and celebrations. Discover plants and animals, myths and symbols and decipher the Chinese character for "Double Happiness".

Bøger, kataloger og artikler om dansk keramik 2014

ved Gunnar Jakobsen

Dansk Keramisk Bibliografi. Af Gunnar Jakobsen. 2. reviderede og opdaterede udg. Forlaget Vandkunsten [website: www.forlagetvandkunsten.dk], København 2014. 968 s. ib. 625 DKK.

Per Ahlmann. Een sculpturale taal. Af Barbara Bunskek. Keramisch magazine Klei. 34. Jaarg. 1/2014, s 4-7 samt forside. ill. *

Kay Bojesen · Linjen skal smile. Af Lars Hedebo Olsen. Forord ved Peter Bojesen. Gyldendal, København 2014. 207 s, se specielt s 56-59 (Hos Bing & Grøndahl), s 59-60 (Ud med det gamle), s 60 (Farvel til sølvsmedjen), s 61-62 (Spildte anstrengelser) og s 62-63 (Hvad skulle Bojesen hos Bing & Grøndahl?). ill. litt. noter. register.

Firing kilns. By Benedict Brierley. The new ceramics. Bloomsbury, London 2014, s 51. ill. [Teknik]. [Lone Borgen].

Kulturvandrer. Festskrift til Peter Brandes i anledning af halvårsdagen. Red. af Niels Jørgen Cappelørn, Johannes Riis og Ettore Rocca. København 2014. 232 s, se specielt s 48-56 (Længsel efter forligelse. Af Niels Jørgen Cappelørn [Kierkegaard Krukken]), s 57-64 (Sædemandens søn. Af Marcus Choleva), s 67 [Hyrden], s 76, 77, 122-127 (Krukken fortæller ... Af Mogens Lindhardt) og s 128-133 (Peter og keramikken. Og i begyndelsen var leret. Af Esben Lyngsaa Madsen). ill. noter. [Tommerup Keramiske Værksted].

Bag fortællingerne. Om billedkunstneren Agnete Britta-sius. Af Anne Lie Stokbro. Dafolo, Frederikshavn 2014. 93 s. ill. noter.

Jean René Gauguin · sculpteur et céramiste. [På bind: Jean René Gauguin 1881-1961 · sculpteur et céramiste]. Sous la direction de Jean-Loup Champion. La Piscine, Musée d'art d'industrie André Diligent [Website: www.roubaix-lapiscine.com], Roubaix 2014. 160 s. ill. litt. noter. (s 7-9 Entre les exigences de la forme et le désir de la couleur. Par Bruno Gaudichon - Marius Hansteen, s 11 Reflexions sur la Sculpture. Par Jean René Gauguin, s 13 Jean Gauguin, sculpteur de la forme en mouvement. Par Jean-Loup Champion, s 15-20 Les petits bronzes dansants de Jean Gauguin. Par J.-L.C, s 25-65 Jean René Gauguin · bronzes, s 67-72 Jean Gauguin et la céramique: Le baroque en couleurs. Par J.-L.C, 75-144 Jean René Gauguin · les céramiques, s 145-150 Catalogue des œuvres exposées, s 151 Bibliographie sommaire og s 151-159 Biographie. Par Teresa Nielsen).

En tænksom lerkunstner. Af Mogens Lau. Jul på Bornholm. 82. årg. 2014, s 3-8. ill. [Lenny Goldenberg].

Dus med dyrene. Af Bolette Bramsen. Antik & Auktion. 17. årg. 8/2014, s 51-55. ill. [Jeanne Grut].

Proces. Af Anne Cathrine W. Iversen. SkovhusNyt. 32. årg. 6/2014, s 8 (Keramikeren Jac Hansen) samt forside. ill.

Louise Hindsgavl. Galleri Christoffer Egelund, København 2014. 24 upag s. ill. litt.

Power · Porcelæn · Poesi/Power · Porcelain · Poetry. Louise Hindsgavl. Tekster af/Texts by Cecilie Høgsbro og Dina Vester Feilberg. Rønnebæksholm og Skovgaard Museet, Næstved og Viborg 2014. 48 s. ill. litt. hf. 50 kr. (s 2-3 Forord/Preface. Af/by Dina Vester Feilberg & Anne-Mette Villumsen, s 8-10 Power. Porcelæn. Poesi/Power. Porcelain. Poetry. Af/by Cecilie Høgsbro og s 40-41 Hvid som sne/White as snow. Af/by Cecilie Høgsbro).

The meeting place by Renata Cassiano and Craig Hartenberger. New Ceramics. 1/2014, s 56-59. ill. [Nina Hole].

Defying the forces of nature. Nina Hole's Fire Sculpture at the Quadriennale Düsseldorf 2014. Project Hetjens Museum. By Jennifer Conrady. New Ceramics. 6/2014, s 40-41. ill.

Knud Jensen. Eksistens og kunst. [Afsnit]. I: Det skønneste. Jorn & Silkeborg. Af Keld Dalsgaard Larsen. Museum Silkeborg, Silkeborg 2014, s 97-103 samt s 95 og 133-136 (Materiale). ill. litt. [Knud Jensen, Asger Jorn og Birte Vedel Howard].

Ler mellem hænderne. [Afsnit]. I: Asger Jorns kunst. Af Lars Morell. Aarhus Universitetsforlag, Aarhus 2014, s 58-80. ill.

Asger Jorn. Rastløs Rebel. Koncept: Dorthe Aagesen og Helle Brøns. Statens Museum for Kunst, København 2014. [Tillige udgivet på engelsk af Statens Museum for Kunst og forlaget Prestel, München 2014]. 280 s. ill. litt. noter. (s 8-9 Forord. Af Peter Nørsgaard Larsen, s 12-49 Hvis man ikke går til yderligheder, er der ingen grund til at gå. Introduktion af Dorthe Aagesen og Helle Brøns [se specielt s 32-33 [Det store relief]], s 126-157 Folkekunst, science fiction og malerisk materie. Af Helle Brøns [se specielt s 130-131], s 158-175 En færdiggjort ting er en død ting. Asger Jorns position i efterkrigstidens arkitekturdebat. Af Ruth Baumeister [se

specielt s 161, 162, 163, 166-170 (Casa Jorn Albisola) og 172-175] og s 251-267 Biografi. Af Anna Vestergaard Sørensen [se specielt s 257, 258, 259 og 261]).

Asger Jorn. Restless Rebel. Concept: Dorthe Aagesen and Helle Brøns. Statens Museum for Kunst, København 2014. [Tillige udgivet af forlaget Prestel, München 2014]. 280 s. ill. litt. noter. hf. [STM]/ib. [Prestel]. (s 8-9 Foreword. By Peter Nørgaard Larsen, s 12-49 It has never interested me to go, unless I could go to the extremes. Introduction by Dorthe Aagesen and Helle Brøns [se specielt s 32-33], s 126-157 Folk art, science fiction and the matter of painting. By Helle Brøns [se specielt s 130-131], s 158-175 A thing finished is a dead thing. Asger Jorn's position in post-war architectural discourse. By Ruth Baumeister [se specielt s 161, 162, 163, 166-170 (Casa Jorn in Albisola) og 172-175] og s 251-267 Biography. By Anna Vestergaard Sørensen [se specielt s 257, 258, 259 og 261]).

Expo Jorn. Kunst er fest! Red. af Karen Kurczynski og Karen Friis. Museum Jorn, Silkeborg 2014. 256 s, se specielt s 74-79 (Jorn og Sorningtraditionen. Af Keld Dalsgaard Larsen) samt s 60-62, 150, 164-165, 187, 198, 199, 200, 222-223 og 224. ill. noter. [Tillige udgivet på engelsk]. [Asger Jorn samt Thorvald Bindesbøll, Knud Jensen, Tut Kristiansen, Berit Kristiansen, Niels Nielsen, O. Randlev Pedersen og Birte Vedel].

Asger Jorn i billede, ord og form. Af Ruth Baumeister. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, København 2014, s 44-45, 89, 93-99 og 100-101 (Casa Jorn i Albissola. En verdensbygmesters refugium). ill. noter.

Skulpturfortællinger. Af Pontus Kjerrmann. Forlaget Tjaldur, Hjerik 2014. 219 s. ill. (s 9 Forord. Af Mikkel Bogh, s 181-204 Skulpturer som livsytringer. Af Lisbeth Bonde). [Pontus Kjerrmann].

Frameworks. Skulptøren Esben Klemann. Vejen Kunstmuseum, Vejen 2014. 4 s. ill.

Dorthe Steenbuch Krabbe/Arne Haugen Sørensen. [Vendebog]. Vestjyllands Kunstpavillon, Tistrup 2014. 49 og 90 s. ill. litt. (s 3 Samliv med en stentøjskugle. Af Kell Winther og s 5 Verden vendt om. Af Thomas Bredsdorff).

Spansk visit. Arne Haugen Sørensen · Dorthe Krabbe · Luise Haugen · Caroline Krabbe. Af Erik Meistrup. Gimsinghoved, Skive 2014. 43 s. ill. (s 3-4 Spansk visit. Krabbe Haugen Sørensen familien gæster Gimsinghoved. Af Erik Meistrup og s 30-35 Dorthe Steenbuch Krabbe. Lerets musik. Af Erik Meistrup).

Musselmalet i takt med tiden. Tema Arnold Krogh og Musselmalet. Af Bolette Bramsen. Antik & Auktion. 17. årg. 2/2014, s 50-55. ill.

Pietro Krohn – Danmarks Kunstneriske Puls. Kunst · Teater · Museum. Af Mirjam Gelfer-Jørgensen. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, København 2014. 116 s, se specielt s 56-71 (Hejrestellets skaber) og s 107-108 (Noter), s 111 (Bibliografi) samt s 113-116 (Index). ill. noter. indeks. hf. 300 kr.

Lapponia · Frigga. Rejse mod nattens sol/Journey towards the night's sun. Af/by Nes Lerpa · Morten Top. BugBook Publishing, [Østermarie] 2014. 156 s, se specielt s 11 (Rejse mod nattens sol), 13 (Journey towards the night's sun), 15 (Journey towards the night's sun [Chinese text]), 24-25, 68-69, 72, 76, 81, 83, 85-86, 90-91, 113, 127, 130, 133, 139, 149, 153 og 154-155 samt bind. ill. dansk, engelsk og kinesisk tekst. 348 kr. [Nes Lerpa].

Den sidste kop. Af Charlotte Malte. [Artikel 54]. I: 101 danske designikoner. Red. af Lars Dybdahl. Designmuserum Danmark/Strandberg Publishing, København 2014, s 226-229. ill. [Blåkant. 1965. Designer: Grethe Meyer. Producent: Alumina og Den kongelige Porcelainsfabrik].

Det skulpturelle hverdagsstel. Af Teresa Nielsen. [Artikel 85]. I: 101 danske designikoner. Red. af Lars Dybdahl. Designmuserum Danmark/Strandberg Publishing, København 2014, s 350-353. ill. [Ursula Fajancestel. 1991. Designer: Ursula Munch-Petersen. Producent: Royal Copenhagen; Kähler Design].

Joakim Skovgaards fascination af græsk vasekunst. Af Peter Martin Nørgård. Fra Viborg-egnen. 79. årg. 2014, s 86-94. ill. noter.

Kunstnerdynastiet Syberg. Red. af Malene Linell Ipsen og Sofie Regitze Kattrup. Johannes Larsen Museet, Kerteminde 2014. 136 s. ill. litt. noter. kilder. personregister. (s 5 Forord. Af Erland Porsmose, s 7-17 og 117 Kunstnerdynastiet Syberg. Af Erland Porsmose, s 21-33 og 118 Hans Syberg. Af Malene Linell Ipsen, s 62-69 Lars Syberg – forvalter af en arv. Af Michael Blædel og s 133 Syberg-familien). [Hans Syberg, Grete Jensen og Lars Syberg samt Lisbeth Munch-Petersen, Kirstine Søndergaard og Alice Petersen].

Clay walk. Nye keramiske arbejder af Anna Sørensen. Red. af/ed. by Folke Kjems. Holstebro Kunstmuseum, Holstebro 2014. 36 s. ill. litt. parallelle tekster på engelsk og dansk. (s 5 og 6 Nye keramiske arbejder/New ceramic works. Af/by Folke Kjems og s 23-26 og 27-30 Clay walk. Om proces, tid og bevægelse i Anna Sørensens

værker/On process, time and movement in the works of Anna Sørensen. Af/by Ann Lumbye Sørensen).

Det demokratiske og industrielle stel. Af Rikke Rosenberg Hansen. [Artikel 19]. I: 101 danske designikoner. Red. af Lars Dybdahl. Designmuserum Danmark/Strandberg Publishing, København 2014, s 86-89. ill. [Sonja-stellet. 1937. Designer: Nils Thorsson. Producent: Alumina].

Fajancens mester. Af Bolette Bramsen. Antik & Auktion. 17. årg. 3/2014, s 72-75. ill. [Nils Thorsson].

Raw Talent. The life and powerful pots of Danish ceramist Hans Vangso. By Lindsey Brown. Ceramic review. 266. 2014, s 40-46 samt forside. ill.

Kunst. Af Mikael Wivel. [Artikel]. I: IGN's Fælleshus på Frederiksberg. Attraktiv ramme om forskning og uddannelse. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning · Københavns Universitet, Frederiksberg 2014, s 22-29, se specielt s 22 og 28-29 samt s 6 og 9. ill.

Barbro Åberg. Ry 2014. 19 s. ill. (s 3-4 The Skeleton of Existence. Barbro Åberg's ceramic oeuvre. By Louise Mazanti).

Navn, mærkning og logo for forskellige keramiske produkter fra Den kongelige Porcelainsfabrik. Fajancefabrikken Aluminias forskellige navne og undervirksomheder. Af Leif Lautrup-Larsen. keramiske noter. 20. årg. 40/2014, s [25-26].

Fra "billigere hverdagsvare" til dansk kulturarv. Af Ulla Houkjær. [Artikel 1]. I: 101 danske designikoner. Red. af Lars Dybdahl. Designmuserum Danmark/Strandberg Publishing, København 2014, s 14-17. ill. [Det musselmalede stel. Tallerken før 1800. Producent: Den kongelige Porcelainsfabrik].

Porcelæn og botanik. Af Trine Brun Petersen. [Artikel 2]. I: 101 danske designikoner. Red. af Lars Dybdahl. Designmuserum Danmark/Strandberg Publishing, København 2014, s 18-21. ill. [Flora Danica. 1790-1802. Producent: Den kongelige Porcelainsfabrik].

Juleplattens genkomst. Af Mathilde Rude. Antik & Auktion. 17. årg. 1/2014, s 21-25. ill. [Royal Copenhagen].

Et blik i en keramiksamlers verden. Søholm-Keramik. Af Ninna og Dennis Riber. 2. udg. Aarhus 2014. 290 s. ill. fabriksmærker og sign.

Øland Fajance i 200 år. Af Bente Kristensen. Han Herred bogen. Lokalhistorisk Årbog for Vester og Øster Han Herred. 2014, s 195-201. ill. noter. kilder.

Intet liv uden lertøj. Tema lertøj. Af Lone Agersted. Antik & Auktion. 17. årg. 4/2014, s 50-55. ill. [Ehlers Samling].

Unikaværker. Af Jens Barslund og Mette Nexmand. Bo Bedre. 5/2014, s 88-102. ill. [Jens og Pers samling af dansk kunsthåndværk og kunstindustri, herunder keramik].

På græsk. Billedhuggerne og antikken 1898-1962. Red. af Mikael Wivel, Lars Kærulf Møller, Stig Miss og Kristine Bøggild Johannsen. Thorvaldsens Museum og Bornholms Kunstmuseum, København og Rø 2014. 112 s. ill. litt. noter. register. hf. 148 kr. [Adam Fischer og Axel Salto].

Stedsans. 25 indgange til kunsten derude. Red. af Camilla Jalving. Udgivet i et samarbejde med Statens Kunstfond og Kulturstyrelsen af Strandberg Publishing, København 2014, 46-53 (Århus Statsgymnasium. Asger Jorn. Af Ulrikke Neergaard) og s 150-157 (Gladsaxe Hovedbibliotek. Bjørn Nørgaard. Af Lise Skytte Jakobsen). ill.

Keramiske Veje 2014. Bredgade Kunsthandel, København 2014. [35 s]. ill. (s 35 Keramiske Veje 2014. Af Bodil Busk Laursen). [Beate Andersen, Bente Hansen, Sten Lykke Madsen, Bodil Manz, Malene Müllertz, Jane Reumert og Gunhild Aaberg].

Baltic Woodfired 2014. cassiusclay, Rønne 2014. 19 s. ill. (s 4 Preface. By Ann-Charlotte Ohlsson, Jesper L. Larsen and Anne Mette Hjortshøj, s 5 Baltic Wood Fired 2014. Materials, Culture and Time. By Mai Therese Ørsted Andersen og s 18 Epilog. By Jesper L. Larsen samt s 17 Anne Mette Hjortshøj, s 16 Ann-Charlotte Ohlsson, s 13 Ejnar Paulsen, s 15 Helene Søs Schjødts og s 14 Hanne Stange).

European Ceramic Context 2014. Ceramic Art/New Talent. Ed. by Susanne Jøker Johnsen. Bornholm Art Museum, Rø 2014. 119 s (Ceramic Art) og 101 s (New Talent). [vendebog]. ill. noter. ([Ceramic Art] s 7 Foreword. By Christian Heide Petersen, Lars Kærulf Møller og Mai Ørsted, s 9-11 Revolutionary Evolution. By Gjertrud Steinsvåg, s 13-119 Artists/Ceramic Art. 53 European established ceramic artists, se specielt s 32-33 Karen Kitani Harsbo og s 34-35 Peder Rasmussen samt [New Talent] s 5-6 European Ceramic Context 2014. By Susanne Jøker Johnsen, s 7-9 Mind the Matter: Reflections on Thinking through Materiality. By Carsten Friberg, s 10-11 National Comissioners og s 13-101 Artists/New Talent. 44 European emerging ceramic artists, se specielt s 20-21 Louise Birch og s 22-23 Pernille Pontoppidan Pedersen).

Melting point. [Afgangsudstilling 2014]. Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering. Designskolen Bornholm, Nexø 2014. [The Royal Danish Academy of Fine Arts. Schools of Architecture, Design and Conservation. School of Design, Bornholm]. 96 s. ill. (s 3 graduation/afgang. By/af Susanne Jøker Johnsen og s 91 discipline/disciplin. By/af Nina Erichsen). [Maja Malene Bergenholz, Anna Bystrup Jensen, Amalie Foldager Christensen, Maja Frendrup, Bjørn Friberg, Kristine Spore Kreutzmann, Anne Lykke, Trine Lyngsholm, Elisabeth Bondo Martin, Trine Rytter, Kanami Takeda og Liv Trudsø].

[*Insights*]. European Ceramic Context 2014. KADK Bornholm. The Royal Danish Academy, School of Design Bornholm, Nexø 2014. [20 s incl omslag]. ill. English text. (s 1 Insights, s 7-9 Sisse Lee Jørgensen og s 11-13 Line Lyhne).

Versus: hun / she. 2014. 72 s. ill. parallel dansk og engelsk tekst. (s 61-63 og 64-67 hun/she. Af/by Louise Mazanti). [Lea Mi Engholm, Ane Fabricius Christensen, Camille Rishøj Nielsen, Mariko Wada og Sissel Wathne].

XXIIIe biennale internationale. Valauris 2014. Lienart, Paris 2014, s 52-53 (Malene Hartmann Rasmussen) og s 78-79 (Vibeke Rytter). ill.

Ceramic Glazes. The Complete Handbook. By Brian Taylor and Kate Doody. Thames and Hudson [Website: www.thamesandhudson.com], London 2014. 320 s. ill. litt. index. ib. 28 £. [Steen Ipsen, Stine Jespersen, Morten Løbner Espersen, Bente Skjøttgaard og Barbro Aaberg].

Fajancer fra Holland 1640-1890 på Nationalmuseet. Lars Topgaard. Volume II. Forlaget Jelling [Website: <http://www.forlagetjelling.dk>], Jelling 2014. 271 s. ill. [Bestandskatalog over Nationalmuseets samlinger af fajancer fra Holland].

Bøger på vej – Danmark

Lertøj i Danmark 1600-1900. Red. af Annali Bork, Bodil Møller Knudsen & Lennart S. Madsen. Ehlers Lertøjssamling, Museum Sønderjylland [Website: www.museum-sonderjylland.dk].

Spor i Keramikken & Keramiske Profiler 1880-2012. Af Ane Maria og Annimi Holst Schmidt. Rhodos [Website: www.rhodos.dk].

Dansk kunstnerkeramik. Bestandskatalog ved Bodil Busk Laursen. [Designmuseum Danmarks samling af

dansk kunstnerkeramik 1930-2010]. Designmuseum Danmark [Website: www.designmuseum.dk].

Saxbo. [Arbejdstitel]. Red. af Mirjam Gelfer-Jørgensen med bidrag af Mirjam Gelfer-Jørgensen, Morten Løbner Espersen, Teresa Nielsen og Anders Uhrskov.

Europæisk fajance. Holland, Frankrig, Tyskland 1600-1800. Bestandskatalog ved Ulla Houkjær. Designmuseum Danmark [Website: www.designmuseum.dk].

Nye udenlandske bøger 2014-2015 – et udvalg

Keramik i Sverige under 7000 år. Från trattbägare till fri keramik. Red. af Bengt Nyström m.fl. Carlssons Bokförlag [Website: www.carlssonbokforlag.se], Stockholm. Efteråret 2015. ca. 400 s. ill. litt. noter. ib.

Horizon. Transferware and Contemporary Ceramics. Ed. by Paul Scott | Knut Astrup Bull. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2015. 192 s. ill. noter. ib. 39,80 €.

Bernhard Leach. By Edmund de Waal. [2. udg]. Tate Publishing [Website: www.tatepublishing.com], London 2014. 104 s. ill. litt. noter. index. ib. 13,99 £.

A Potter's Book. By Bernhard Leach. Unicorn Press [Website: www.unicornpress.org], London 2014. 300 s. ill. ib. 24,99 £.

A Potter in Japan. By Bernhard Leach. Unicorn Press [Website: www.unicornpress.org], London. 01.05.15. 300 s. ill. ib. 15,86 £.

Michael Cardew and Winchcombe Pottery 1926-1939. By John Edgeley. Cotswolds Living Publications [Website: www.cotswoldsliving.co.uk], Winchcombe 2015. ill. litt. hf. 27,50 £.

The White Road. In Search of Porcelain. By Edmund de Waal. Chatto & Windus [Website: www.randomhouse.co.uk], London. 24.09.15. 384 s. ill. hf. 20 £.

Means of Production. Richard Slee. By Richard Slee, Jones Mark and Emily King. Camberwell Press [Website: www.camberwellpress.org], London 2014. 108 s. ill. ib. 25 £.

Leuchtender Stein. Die Geschichte der Lithophanie vom 18. bis ins 20. Jahrhundert. Von KH. W. Steckelings. Hetjens Museum, Düsseldorf/Sandstein Verlag [Website: <http://verlag.sandstein.de>], Dresden 2014. 560 s. ill. litt. ib. 78 €.

- Formenkosmos Siegburger Steinzeug.* Die Sammlung im Hetjens-Museum. Von Marion Roehmer. Nünnerich-Asmus Verlag & Media [Website: www.na-verlag.de], Mainz 2014. 272 s. ill. litt. ib. 49,90 €.
- Goldene Töpfe.* Thurnauer Irdenware der Lotte Reimers-Stiftung im Grassi Museum/Golden Pots. Thurnau Earthenware from the Lotte Reimers-Stiftung at the Grassi Museum. Von/by Marlene Jochem. Arnoldsche Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2015. 128 s. ill. tysk og engelsk tekst. ib. 34,80 €.
- Feines Steingut 1750-1850 aus Sammlerschränken und die Steingutfabriken im Königreich Bayern.* Von Klaus Haußmann. Stadtmuseum Amberg [Website: www.stadtmuseum-amberg.de], Amberg 2014. 165 s. ill. litt. noter. 13,50 €.
- Spitzentechnologie aus der Fuldaer Fayence-Manufaktur (1741-1760).* Hrsg. von Gregor K. Stasch mit Beiträgen von Marino Maggetti. Vonderau Museum Fulda - Kataloge Bd. 39 og Michael Imhof Verlag [Website: www.imhof-verlag.de], Petersberg 2015. 160 s. ill. litt. noter. hf. 19,95 €.
- Keramische Fachbegriffe für die Analyse von frühem Meißner Porzellan.* Von Diethard Lübke. Rasch Druckerei und Verlag. [Website: www.rasch-verlag.de], Bramsche 2014. 48 s. ill. hf. 6,40 €.
- Von wahrhaft künstlerischer Ausführung.* Porzellanplattenmalerei aus Thüringen seit dem 19. Jahrhundert. Von Sandy Alami. Waxmann Verlag [Website: www.waxmann.com], Münster 2014. 296 s. ill. litt. hf. 34,90 €.
- Vom Bauhaus zur Fischland- und Rügenkeramik.* Von Wilhelm Löber. Hinstorff [Website: www.hinstorff.de], Rostock 2015. 176 s. ill. ib. 39,99 €.
- Keramische Räume.* Hrsg. von Markus Heinzelmann, mit Essays von Barbara Engelbach, Hans-Jürgen Hafner, Markus Heinzelmann, Martin Hentschel, Ulrich Look und Stephan von Wiese Verlag Kettler [Website: www.verlag-kettler.de], Dortmund 2014. 296 s. ill. 34,90 €.
- Henry van de Velde.* Raumkunst und Kunsthandwerk. Ein Werkverzeichnis in sechs Bänden. Bd. 3: Keramik. Von Thomas Föhl und Antje Neumann. Seemann Henschel [Website: www.henschel-verlag.de/seemann-verlag], Leipzig. April 2015. 650-750 s. ill. litt. noter. ib. 148 €.
- Horst Kerstan.* Keramik der Moderne. Red. von Maria Schüly. Augustinermuseum, Städtische Museen Freiburg. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 31.05.15. 200 s. ill. litt. ib. 39,80 €.
- Thomas Bohle.* Von. Frank Nievergelt | Rudolf Sagmeister. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 15.05.15. 200 s. ill. litt. ib. 39,80 €.
- French Art Deco.* By Jared Goss. Metropolitan Museum of Art New York [Website: <http://www.metmuseum.org>], New York 2014. 280 s. ill. litt. ib. 50 \$.
- French Art Nouveau Ceramics.* An Illustrated Dictionary. By Paul Arthur. Editions Norma [Website: www.editions-norma.com], Paris. 25.03.15. 400 s. ill. litt. noter. ib. 85 €.
- Holding the Past.* The William Herbert & Nancy Hunt Collection of Early English Pottery Figures. By Myrna Schkolne. William Herbert Hunt. 2015. 403 s. ill. ib. 70 £.
- A Discerning Eye.* The Walter C. Koerner Collection of European Ceramics. By Carol E. Mayer. Figure 1 Publishing [Website: <http://figure1pub.com>], Vancouver. 09.06.15. 176 s. ill. ib. 45 \$.
- „Wie es uns gefällt“.* Kostbarkeiten aus der Sammlung Rudolf-August Oetker im Museum Huelsmann. Von Monika Bachtler und Dirk Syndram. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2014. 144 s. ill. ib. 34,90 €.
- Gebrannte Erde.* Antike Keramik - Herstellung, Formen und Verwendung. Von Wolfram Letzner. Nünnerich-Asmus [Website: www.na-verlag.de], Mainz 2015. 128 s. ill. ib. 24,90 €.
- Italienische Majolika aus Goethes Besitz.* Von Johanna Lessmann. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 24.06.15. 320 s. ill. litt. noter. ib. 49,80 €.
- Ming · 50 years that changed China.* Ed. by Craig Clunas and Jessica Harrison-Hall. British Museum [Website: www.britishmuseum.org], London 2014. 312 s. ill. litt. noter. hf/ib. 17 £/26 £.
- How to Read Chinese Ceramics.* By Denise Patry Leidy. Yale University Press [Website: <http://yalebooks.co.uk>], London. 11.09.15. 176 s. ill. litt. hf. 16,99 £.
- Porcelana china en la colección Conde/Chinese Porcelain in the Conde Collection.* By María Bonta de la Pezuela and William Sargant. Ediciones El Viso [Website: www.edicioneselviso.com], Madrid 2014. 200 s. ill. litt. ib. 58 €.
- Der Japonismus und die Geburt der Moderne.* Die Kunst der Meiji-Zeit. Die Khalili-Sammlung. Von Tayfun Belgin et.al. Seemann Henschel [Website: www.henschel-verlag.de/seemann-verlag], Leipzig 2014. 240 s. ill. litt. noter. ib. 68 €.

Japanische Keramik - Aufbruch im 20. Jahrhundert. Bildung von Tradition, Moderne und Individualität 1900-1945. Von Gisela Jahn. VDG Weimar [Website: www.vdg-weimar.de], Weimar 2014. 663 s. ill. litt. noter. ib. 76 €.

Lokale Identität und ländliche Revitalisierung. Die japanische Keramikstadt Arita und die Grenzen der Globalisierung. Von Cornelia Reiher. Transcript [Website: www.transcript-verlag.de], Bielefeld 2014. 294 s. ill. litt. noter. hf. 44,99 €.

Roman d'un voyageur. Victor Collin de Plancy. L'histoire des collections coréennes en France. Cité de la céramique de Sèvres/Nouvelles Editions Loubatières [www.loubatieres.fr], Carbonne 2015. 272 s. ill. litt. ib. 39 €.

Terres d'Islam. Les collections de céramique moyen-orientale du Musée Ariana à Genève. De Anne-Claire Schumacher. 5 Continents Editions [Website: www.fivecontinentseditions.com], Milano 2014. 394 s. ill. litt. noter. fransk og engelsk tekst. ib. 59 €.

Persian painted tile work from the 18th and 19th centuries. By Hadi Seif. The Shiraz School. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2014. 112 s. ill. ib. 39,80 €.

Zulu Beer Vessels. In the Twentieth Century. By Frank Jolles. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2015. 256 s. ill. litt. ib. 49,80 €.

Simon Leach's Pottery Handbook. By Simon Leach. STC Craft/A Melanie Falick Book [Website: www.melaniefalickbooks.com], New York 2014. 240 s. ill. ib. 18.99 £.

New directions in ceramics. From Spectacle to Trace. By Jo Dahn. Bloomsbury Academic [Website: www.bloomsbury.com], London. 22.10.15. 192 s. ill. ib. 35 £.

Subversive Ceramics. By Claudia Clare. Bloomsbury Academic [Website: www.bloomsbury.com], London. 17.12.15. 160 s. ill. ib. 35 £.

Keramisk litteratur sælges

Søger du litteratur om en keramiker eller en keramisk virksomhed, så er det muligt, at jeg ligger inde med dubletter, såvel større værker som mindre udgivelser i form af bøger, kataloger mv, herunder også mere praktisk relaterede bøger. Kontakt mig per email på gj.ccta@post.tele.dk eller ring på 38 86 11 51 og hør, om jeg har det du søger og få et tilbud. Herunder vises et lille udvalg. Numrene henviser til den nye udgave af Dansk Keramisk Bibliografi, hvor der er flere oplysninger. <i>Gunnar Jakobsen.</i>	
657. <i>Den Kongelige Porcelainsfabrik og Fajancefabriken Alumina A/S før og nu.</i> Af Xenius Rostock. Kbhvn. 1938. 72 s. ill. fabriksmærker. hf.	150 kr
674. <i>Alumina fajancer gennem hundrede år.</i> Af Bredo L. Grandjean. 2. udg. Hernov. Kbhvn. 1981. 40 + 77 + 4 s. ill.	125 kr
771. <i>Porcellænsfabrikken Bing & Grøndahl 1853-1903.</i> Af Harald Bing. B & G. Kbhvn. 1903. 92 s. ill. ib. ejermærke.	900 kr
794. <i>Bing & Grøndahls Porcelainsfabrik Kjøbenhavn.</i> B & G. Kbhvn. 1910. 100 s. ill. hf.	1200 kr
833. <i>Bing & Grøndahls Porcelænsfabrik 1853-1928</i> af Poul Engelstoft og J.H. Bing. B & G. Kbhvn. 1928. 92 s. ill. sign. hf.	400 kr
997. <i>En Købehavnsk porcelænsfabriks historie.</i> Bing & Grøndahl 1853-1978. Af Erik Lassen. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. Kbhvn. 1978. 84 + 87 s. ill.	300 kr
1984. <i>Kongelig Dansk Porcelain 1775-1884.</i> Af Bredo L. Grandjean. Thaning & Appel. Kbhvn. 1962. 312 s. ill. mærker og signaturer. ib.	350 kr
2072. <i>Den kongelige Porcelainsfabrik 1775-1975.</i> Den kongelige Porcelainsfabrik. Kbhvn. 1975. 134 s. ill. ib.	225 kr
2267. <i>Flora Danica og det danske hof/Flora Danica and the Royal Danish Court.</i> Christiansborg Slot. Kbhvn. 1990. 269 s. ill. ib.	300 kr
3084. <i>Saxbo Stoneware.</i> Nathalie Krebs. Designer Eva Stæhr-Nielsen. Saxbo. Herlev. 1950. 30 s. ill.	250 kr
3088. <i>Saxbo. 1929 - I. Marts - 1954.</i> Af Nathalie Krebs. Saxbo. Herlev 1954. 15 s. ill.	200 kr
3104. <i>Saxbo Stentøj.</i> Af Viggo Sten Møller. [Dansk brugskunst 5]. Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk. Kbhvn. 1961. 51 s. ill. English summary.	400 kr
4642. <i>Thorvald Bindsbøll.</i> Af Karl Madsen. Kunsthindustrimuseet. Kbhvn. 1943. 204 s. ill. litt. ib. i bind med Bindsbøll-papir. Udgået bibliotekseksemplar. Fin stand.	700 kr
4642. <i>Thorvald Bindsbøll.</i> Af Karl Madsen. Kunsthindustrimuseet. Kbhvn. 1943. 204 s. ill. hf.	1000 kr
4709. <i>Keramikeren Thorvald Bindsbøll.</i> Red. af Peter Brandes. Rhodos. Kbhvn. 1997. 435 s. ill. ib. Udgået bibliotekseksemplar. Fin stand.	300 kr
4709. <i>Keramikeren Thorvald Bindsbøll.</i> Red. af Peter Brandes. Rhodos. Kbhvn. 1997. 435 s. ill. ib.	450 kr
13033. <i>Patrick Nordström 1870-1929.</i> En studie i hans keramik. Af Merete Bodelsen. Den Kongelige Porcelainsfabrik. Skrifter VII. Kbhvn. 1956. 124 s. ill. Trykt i 1000 num. ekspl.	450 kr
14730. <i>Den spirende Stil.</i> Af Axel Salto. Forord af Paul la Cour. Grafisk Cirkel. Kbhvn. 1949. 130 s. ill. English summary. Trykt i 1211 num. ekspl.	1500 kr
16290. <i>Nils Thorsson.</i> Den Kongelige Porcelainsfabrik. Skrifter V. Kbhvn. 1952. 59 + 11 s. Trykt i 1000 num. ekspl.	200 kr
16750. <i>Gertrud Vasegaard.</i> Keramiske arbejder 1930-1984. Ved Vibeke Woldbye. Kunsthindustrimuseet. København 1984. 96 s. ill.	100 kr

Dansk Keramisk Bibliografi. Af Gunnar Jakobsen. 2. reviderede og opdaterede udg. Forlaget Vandkunsten [website: www.forlagetvandkunsten.dk], København 2014. 968 s. ib. 625 kr.

Gunnar Jakobsen har med denna nya och utökade utgåva av *Dansk Keramisk Bibliografi* verkligen åstadkommit en nyttighet, något som är till fromma för all forskning om dansk keramik och dess historia. Bibliografin ger med sina nära 19 000 hänvisningar en sannolikt så fullständig överblick som det är möjligt av allt tryckt som behandlar dansk keramik fram till idag med tyngdpunkt på de sista 150 åren. Den tar också upp andra bibliografier, danska tidskrifter och bl.a. bibliografiska uppslagsverk och signaturhandböcker som behandlar dansk keramik. Även material om dansk keramik på andra språk har i möjligaste mån tagits med, t.ex. vad som publicerats i Norge och Sverige men också på engelska och tyska.

Bibliografin tar sedan upp inte bara enskilda keramiker, konstnärer och designers, verkstäder och fabriker utan också kompletterande verksamheter som fackliga organisationer, utbildningar, keramiska samlingar, utställningar och utställningskooperativ, butiker och gallerier. Den största delen, över hälften av alla sidor, behandlar som sig bör keramiker, konstnärer och designers samt keramiker/konstnärsfamiljer. Ett intressant område är hur keramiken nått ut genom olika utställningar, inte bara inom Danmark och Norden utan även internationellt.

Bibliografin tar upp alla väsentliga områden men en del har av praktiska skäl utelämnats, som t.ex. annonser, auktionskataloger och småtryck. Bibliografin har också en bra redovisning av källor och flera utförliga register.

Bibliografin vänder sig förstås till alla som är intresserade av dansk keramik, till samlare och forskare, till konsthistoriker och lokalhistoriker och inte minst till bibliotek och museer, där den har en given plats som referensverktyg för den som vill hitta fram till den aktuella artikeln eller boken. Sedan kan det alltid vara vanskligt att finna den sökta skriften - det är inte alla bibliotek som har allt tryck. Det är heller inte alla som har tillgång till ett bibliotek och därför ser man också fram mot en publicering på internet och att materialet där blir sökbart.

Det är med glädje och intresse man letar sig fram i bibliografin, studerar t.ex. de olika keramikersläktena som är något unikt för Danmark eller botaniserar i litteraturhänvisningarna om alla utställningar. En eloge till författaren som orkat genomföra denna omfattande registrering av dansk keramisk litteratur och sammanställa

den till en praktfull bibliografi av stor nytta för framtida forskning.

Bengt Nyström

Fil.dr. og bl.a. forfatter til ”Litteratur om Svensk Keramik”

Pietro Krohn – Danmarks Kunstneriske Puls. Kunst · Teater · Museum. Af Mirjam Gelfer-Jørgensen. Scientia Danica. Series H, Humanistica 4, vol. 4. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab [Website: www.royalacademy.dk], København 2014. 116 s. ill. litt. noter. indeks. hf. 300 kr.

Ingen kan have overset den lange række af vægtige publikationer om dansk kunsthåndværk fra det 18. til det 20. århundrede, som med få års mellemrum er udgivet med Mirjam Gelfer-Jørgensens navn på titelbladet. Når danske kunsthistorikere i vore dage og af forskellige grunde ikke altid har været særlig flittige skribenter, så har Mirjam Gelfer-Jørgensen været en absolut undtagelse til gavn for sit fag og til glæde for sine mange læsere.

Senest har hun i Videnskabernes Selskabs humanistiske skrifterække publiceret en bog med et lidt mere beskedent udstyr end det, der ellers kendetegner de fleste af hendes bøger. Emnet begrænses også til en enkelt person i det sene 19. århundredes kulturliv, nemlig Pietro Krohn (1840-1905), Kunstindustrimuseets første direktør. Hans virke var dog meget mere omfattende, hvilket overbevisende bliver beskrevet og dokumenteret i den foreliggende bog, der ellers med forfatterens egne beskedne ord kun er en lille oversigt over Pietro Krohns virke.

Når Pietro Krohn måske ikke har været så synlig for eftertiden som f.eks. efterfølgeren på Kunstindustrimuseet, Emil Hannover, så er det nok fordi Pietro Krohn ikke har været forfatter til mange og væsentlige bøger, men han har efterladt sig mange tidsskriftartikler og en udstrakt korrespondance, som nu flittigt kan citeres og udnyttes til en spændende skitse af personligheden Pietro Krohn og hans omfattende aktiviteter.

Efter en mangeårig uddannelse og udvikling, formelt som kunstner, maler og tegner, begyndte han et virke med især at illustrere og tilrettelægge bøger. Bl.a. var han i 1866 sammen med sin bror ophavsmand til den nu så folkekære ”Peters Jul”.

I mange år ophold Pietro Krohn sig i Italien, men vendte hjem i 1879, og fra da af tog hans indsats i dansk kulturliv virkelig fart. Han blev umiddelbart kostumier ved Det kongelige Teater, men fik så efter få år sin stilling udvidet til at være inspektør ved teatret (økonomichef ville man nok kalde det i dag). Samtidig var han hyppigt in-

struktør for forestillingerne, fra 1885 officielt sceneinstruktør for operaen. Han var, som det tydeligt fremgår af Mirjam Gelfer-Jørgensens undersøgelse, i en lang årrække en nøglefigur i ledelsen af Det kgl. Teater og fratrådte først sine stillinger dér i 1896, da han for længst var involveret i opbygningen af det nye kunstindustrimuseum, hvor han i 1893 var blevet ansat som direktør med ret til fortsat at virke som operainstruktør ved Det kgl. Teater.

Som om disse aktiviteter ikke var nok, havde Pietro Krohn i 1885 sagt ja til en stilling som inspektør ved Bing & Grøndahls Porcelænsfabrik og blev snart den egentlig kunstneriske leder af fabrikken og den, der rent faktisk designede virksomhedens nye produktion med bl.a. det berømte Hejrestel, skabt som B&Gs markering til tidens store kunstindustrielle udstillinger, København 1888, Paris 1889 og andre internationale begivenheder.

Læserne af *keramiske noter* vil formentlig være særligt interesserede i monografiens lange kapitel om Hejrestellet (s 56-71) og i Pietro Krohns helt specielle indsats i forbindelse med dette hovedværk i den tids danske porcelænskunst. Mirjam Gelfer-Jørgensen bruger analysen af Hejrestellet til en præcisering af de kunstneriske forskelle på den helt samtidige udvikling på de to store danske porcelænsfabrikker af det, der skulle blive en dansk verdenssucces under begrebet blå underglasurdekoration.

Forfatteren kan iagttage, at medens Arnold Krog på Den kongelige Porcelainsfabrik foretrak enkle former med glatte flader som grund for det malede motiv, så søgte Pietro Krohn på B&G at forene maleri med en skulpturel udformning helt ned i mindste detalje.

Begge de danske porcelænsfabrikker og deres kunstneriske ledere fik del i den hurtigt voksende internationale berømmelse for dansk porcelæn på den tid, men det var Pietro Krohn, som var den samlende personlighed med et netværk af internationale forbindelser.

Hans direkte kunstneriske medvirken til den danske porcelænsfabrikation blev dog hurtigt nedtonet, da han fra omkring 1890 var koncentreret om opbygningen og senere ledelsen af Kunstindustrimuseet.

Den sidste del af Mirjam Gelfer-Jørgensens bog er en særdeles spændende og overbevisende analyse af denne virksomhed under overskriften ”Fremsynet museumsmand”. Der antydes en konklusion med en nyvurdering af Pietro Krohn, hvis synspunkter vedrørende en så speciel museumsinstitution som Kunstindustrimuseet kan inspirere helt frem til nutiden, medens hans direkte efterfølgere drejer museet i en mere traditionel retning.

Jørgen Schou-Christensen

Lisa Larson. Keramiker/Ceramic Designer. Av Märta Holkers. Bokförlaget Arena [Website: <http://arenabok.se>], Lund 2014. 96 s. ill. litt. ill i färg och s/v. Parallelltext på Engelska i översättning av James Blake. Boken är baserad på en tidigare utgåva från 2010. ib. 229 SEK.

Lisa Larson och hennes keramik är välkänd, även internationellt. Redan från början arbetade hon vid Gustavsbergs Studio och konstgodset där. Lisa Larson stod som en självklar centralfigur i Gustavsbergs konstgodsutbud.

Sedan mitten av 1950-talet byggde hon upp en egen keramisk värld med sina folkkära, humoristiska figurer. Den första serien *Lilla Zoo* (1955) bestod av sju djur: tre katter, en häst, en tax, en bison och en räva. Djuren kännetecknas av att bara var delvis glaserade och ha delvis ristad dekor i det bruna godset. Serien blev efterfrågad, likaså *Stora Zoo* och *ABC-flickorna* från 1958. De följande decennierna kom flera serier, t.ex. *Världens barn* och *Utrotningshotade djur*. Lisa verkade inom hela skalan från personligt stengods till anonym prydnadsvara, med unika vaser och tidlösa stengodsskulpturer.

1980 slutade hon vid Gustavsberg och öppnade en egen ateljé med beställningar från bl.a. Tyskland. Efter millennieskiftet har hon haft stora framgångar i Japan med både sina figur-serier och sina unikat.

Firman Lisa Larson Design drev hon tillsammans med de forna medarbetarna under 1980-talet, senare ombildad till Keramikstudion, som framgångsrikt än idag producerar klassiker och även ny Larson-design.

Boken är skriven för en både svensk och internationell läsekrets och ger en bra översikt av hennes verksamhet, även om den bitvis blir litet summarisk och kanske väl orienterad mot hennes internationella framgångar. Den är rikt illustrerad i färg och svart/vitt och trevligt formgiven av dottern Johanna Larsson.

Bengt Nyström
Fil.dr.

Per Hammarström · keramiker och skulptör. Av Lena Holger. Fotografier av Jan Dahlqvist. Bokförlaget Arena [Website: <http://arenabok.se>], Lund 2014. 200 s. ill i färg och s/v. Summary på engelska. ib. 440 SEK.

Den omfattande boken i stort format bygger på fotografien Jan Dahlquists bilder av Per Hammarstens keramik. Jan Dahlquist fascinerades tidigt av Hammarstens färgglada keramik och har under tio år följt honom i hans arbete. Det har blivit en stark, färgsprakande skildring av en egensinnig keramiker och hans arbeten. Lena Holgers har skrivit en inledande bakgrundstext och sammanställt övriga uppgifter m.m.

Per Hammarsten har ett förflutet på Gustavsberg och Gustavsbergs studio där han arbetade under Stig Lindberg och Berndt Friberg. Sedan över trettio år har han drivit en egen ateljé i Strängnäs, där han huvudsakligen arbetat med porslin och stengods. Hans keramik är högst personlig med organiska former och starka färger, som balanserar på gränsen till det möjliga från lövtunna skålar i benporslin till kraftfullt stengods. Det mesta i starka, nästan påträngande färger som inte lämnar betraktaren oberörd.

Bengt Nyström
Fil.dr.

Amie Ståhlkrantz - keramiker och konsthantverkare.

Av Stefan Hammenbeck och Inga Wallenquist. Östgöta konstförening/Östergötlands museum [Website: www.ostergotlandsmuseum.se], Linköping 2014. 96 s. ill i färg. häft. 125 SEK.

Bengt Berglund. Keramiker, skulptör, emaljmalare och formgivare. Av Petter Eklund. Gustavsbergs porslinsmuseum. [Website: www.gustavsbergsporslinsmuseum.se], Stockholm 2014. 80 s. ill i färg och s/v. häft. 100 SEK.

Keramikern Claes Tell · Glasrymästare och perfektionist. Av Christine Hansson och Ronny Rudolf. Producerad av Ronny Rudolf och Rolf Lindstrup (äv. foto). Eget förlag [Website: www.claesthell.se], Helsingborg 2014. 51 s. ill i färg. häft. 50 SEK.

De är i det närmaste generationskamrater, födda 1930, 1936 och 1943, men där upphör egentligen likheten även om det finns både överstämmelser och olikheter. De är tre spännande och pregnanta keramiker med egna keramiska uttryck. De har haft olika studievägar - Konstfack, Gustavsbergs verkstadsskola och Höganäsbygdens keramiker och dess tradition. De har alla arbetat med stort intresse för lera och form, ytstruktur och glasyrer och givit sin egen personliga prägel åt de olika keramiska alstren. De har alla varit verksamma under efterkrigstiden och präglats av dess olika ideologiska och estetiska riktningar. De kommer nu med jubileumsutställningar och kataloger.

Amie Ståhlkrantz har varit verksam som keramiker i över sextio år, varav femtio med verkstad i Gamla Linköping där hon utvecklat både en traditionell kruk- och makarkeramik och en vital konstkeramik i fria former och offentlig uppdrag. Hon har även arbetat med glas. Den välillustrerade katalogen har också en förteckning över utställningar och offentliga utsmyckningar.

Bengt Berglund var verksam vid Gustavsbergs Studio från 1960 till 1975 och har arbetat med bruksvara, bl.a. serviserna *Relief* och *Bågskytt*, unikat och prydnads-

gods. Välkända är hans kultstenar och ironiska figurer och andra former i stengodslera, liksom hans arbeten i emalj. Den välskrivna katalogen är välillustrerad och försedd med en förteckning över utställningar och verk i offentlig miljö.

Claes Thell, med Rolf Palm som lärofader, är själv en glasyrernas mästare med verkstad i Höganäs och sedan 2008 i Fleninge. Han har arbetat med vaser, skulpturer och prydnadsgods i stengods i anslutning till kinesiska former och kanske särskilt fantastiska glasyrer, som t.ex. chüung, temmoku, järnoxid, oxblods-, kobolt- och tenn-glasyrer m.fl. Den välillustrerade utställningskatalogen från Höganäs museum har även en förteckning över utställningar och offentliga uppdrag.

Bengt Nyström
Fil.dr.

30 Objects 30 Insights. Gardiner Museum. Ed. by Rachel Gotlieb and Karine Tsoumis. Black Dog Publishing [Website: www.black-dogonline.com], London 2014. 208 s. ill. noter. hf. 19,95 £.

Denne udgivelse præsenterer 30 topstykker fra et af verdens bedste keramikmuseer, The Gardiner Museum i Toronto, Canada, hvis samlinger rummer en bred vifte af keramiske objekter fra tidlig præcolumbiansk keramik til den nyeste canadiske samtidskeramik.

Idéen med at udvælge 30 stykker keramik bunder i, at man vil fejre, at der er gået 30 år, siden museet åbnede for offentligheden i 1984. Kernen i museets samlinger udgøres af George og Helen Gardiners private samling. De begyndte deres samlervirksomhed i 1976 med fokus på præcolumbiansk keramik og på tidligt europæisk porcelæn, især fra Meissen og Du Paquier i Wien. I løbet af ganske få år havde de fået oparbejdet en så omfattende og spektakulær samling, at de besluttede at give offentligheden adgang til den ved at skabe et museum. Deres gode eksempel blev i de efterfølgende år fulgt af en strøm af andre private donationer. Museet modtog vigtige samlinger af kinesisk og japansk porcelæn, engelsk porcelæn, transfer-printet keramik, europæisk fajance, cream ware samt yderligere fransk og tysk porcelæn. I 2006 udbyggedes museet og rummer nu også store samlinger af nutidskeramik naturligt nok med hovedvægten på dokumentation af canadisk keramik.

Bogens 30 værker er udvalgt for at give så tydeligt et indtryk som muligt af samlingernes bredde. Alsidigheden er således bogens mantra, ikke blot i udvalget, men også i valget af 30 førende internationale skribenter med meget forskellig tilgang til materialet. Her skriver både professionelle fagfolk inden for det designhistoriske, kulturhistoriske eller kunsthistoriske område, kritikere og udø-

vende. De fleste bidrag er yderst velskrevne og uhyre forskelligt grebet an. Det virker forfriskende, fordi de naturligtvis alle behandler deres emne med stor entusiasme og helt forskellig sproglig og metodisk tilgang. Samtidig er det frustrerende, fordi de enkelte bidrag er så forskellige, at bogen ikke fremstår som en sammenhængende helhed. Hvert bidrag må læses for sig uden åbenbar tilknytning til det efterfølgende på andre måder end den helt overordnede, at det handler om keramik fra samme museum. Alligevel er bogen læseværdig, fordi den for hver enkelt læser vil give fornyet indsigt i specialiteter, der lige rammer hans eller hendes interessefelt og kan skabe interesse for ukendte felter.

Hvert stykke keramik behandles som udtryk for sin tid. Hvilke tanker lå der bag skabelsen, havde værket en funktion, er der en interessant ikonografi at afdække? Et par eksempler kan vise alsidigheden: Hvorfor fremstillede man fajancesko, bl.a. ved fabrikken i Brislington i det 18. århundrede? Hvilken mening var der med en porcelænslugteflaske i form af en kat eller en bestemt potpourrivase i Vincennes-porcelæn? I mange bidrag spiller historien om inspiration på tværs af kontinenter en rolle, f.eks. den kinesiske indflydelse på former og dekorationer i Europa.

Bredden er som sagt stor og går fra Mayakeramik fra det 6.-7. århundrede e.Kr. over renæssancens italienske majolika, til engelsk Delftware, franske fajancer, japansk Kakiemon og kinesisk Ming og videre til Meissen, Du Paquier, Saint-Cloud og Sèvres. I nutidskeramikken fremstår bl.a. værker af Marc Chagall, Lucie Rie og Hans Coper samt nulevende amerikanske og canadiske keramikere.

Nye bekendtskaber for denne anmelder var f.eks. de amerikanske kunstnere Adrian Saxe (f. 1943), der arbejder i en slags postmodernistisk, eklektisk stilmix og Betty Woodman (f. 1930). Desuden er der de canadiske kunstnere Leopold L. Foulem (f. 1945), der udtrykker sig i monokrome abstraktioner, der rummer reminiscenser af brugsobjekter, eller Grig Paya (f. 1956), der dyrker det serielle i rækker af objekter, hvor kontur og overflade danner rytmer og indbyrdes samspil. Endelig kan nævnes Steven Heinemann (f. 1957), for hvem brændingsstruktur med naturnære virkninger er afgørende og den yngste, Shary Boyle (f. 1972), som har lavet en uhyggelig flagermusfigur i porcelæn.

Alle artikler er opbygget efter samme grafiske princip: Et indledende dobbelttopslag med close up foto af genstanden, derefter 2-4 siders fortællende tekst med helheds- og evt. komparative fotos. Der afsluttes med noter og/eller bibliografi samt en kort præsentation af skribenten. Rent æstetisk lader bogen noget tilbage at ønske. Der benyttes således tre forskellige typografier i tre størrelser til versaler, som ikke umiddelbart klæder hinanden. Der er lige-

des brugt forskellig typografi til fortællende tekst og noter. Teksten er opsat tospaltet, og skrives nogle steder ind over de ledsagende billeder, hvilket er uskønt. Andre steder står halve sider tomme for at få teksten til at passe. Det giver et uroligt og noget rodet samlet indtryk. Bogens almindelige fotos er udmærkede, mens de indledende close ups ikke altid virker lige gennemtænkte.

Alt i alt opnår bogen, det den vil, at give appetit på at besøge museet, og skabe glæde ved at gå på opdagelse i enkeltobjekter, som hver især viser, hvor differentieret man kan og kunne udtrykke sig i keramik.

Ulla Houkjær

Museumsinspektør ved Designmuseum Danmark,
Mag. art. og cand. mag.

British Studio Potters' Marks. By Eric Yates-Owen and Robert Fournier. 3rd rev. ed. updated and edited by James Hazlewood. Bloomsbury Academic [Website: www.bloomsbury.com], London 2015. 781 s. ib. 60 £.

Standardværket *British Studio Potters' Marks*, der udkom første gang i 1999 og med en 2. udgave i 2005, foreligger nu - efter at have været udsolgt en rum tid - i en revideret og opdateret væsentligt udvidet 3. udgave. Bogens omfang er således øget med 71 sider i forhold til 2. udgaven, så vi trods dennes fortræffeligheder nu har et væsentligt bedre opslagsværk, som hverken handlende, museer eller samlere af britisk keramik vil kunne undvære til identificering af *British Studio Potters' Marks*.

Kriterierne for optagelse er, at keramikeren

- er eller har været tilknyttet et keramisk værksted [studio or workshop] i det 20. århundrede, og
- egenhændigt former og brænder sine arbejder.

Bogen omfatter således mærker, der anvendes af eller har været anvendt af studio potters og andre, som arbejder eller har arbejdet i Storbritannien, heriblandt flere danske, således Gutte Eriksen (1918-2008) og La Borne baserede Anna Kjærsgaard (1933-1990), der begge har arbejdet i Leach Pottery i St. Ives. Ingen af de to keramikere er anført med en selvstændig signatur for denne periode. Herudover finder vi danske Anita Hoy (1914-2000), som levede og arbejdede størstedelen af sit liv i Storbritannien.

Af nulevende danske keramikere, som bor og arbejder i Storbritannien, finder vi Lotte Glob ved Loch Eriboll [f. 1944 - www.lotteglob.co.uk] og Lars Peter Søndergaard Gregersen [f. 1964 - www.soendergaarddesign.co.uk], der bor i Fressingfield i Suffolk, men ikke Londonbase-rede Merete Rasmussen f. 1974 - www.mereterasmussen.com - Ceramic Review 244/2010, s 34-37] og Hanne Rysgaard [f. 1968 - www.hannerysgaard.com] i Bristol. Ej heller finder vi Taus Jørgensen [f. 1969 - www.tavs

jorgensen.co.uk], der har slået sig ned som keramisk designer i Heavitree ved Exeter, men måske falder uden for kriterierne for optagelse.

Flere andre har arbejdet i Storbritannien, således kan nævnes: Hans (f. 1932) og Birgitte (f. 1939) Börjeson (www.fulby.com), der en periode arbejdede i Crowan Pottery hos Harry og May Davis i Cornwall og som nu har værksted i Fulby ved Sorø. Tilsvarende har Martin Bodelsen Kaldahl (f. 1954 - www.martinkaldahl.com) også arbejdet en tid i Storbritannien, udover at han er uddannet ved Royal College of Art i London. Martin Bodilsen Kaldahl har værksted i Roskilde. Mette Maya Gregersen [f. 1973 - www.mettemayagregersen.com], der er uddannet ved Camberwell College of Arts og arbejdede i Storbritannien en del år, førend hun slog sig ned i Sminge ved Silkeborg. Flere andre er uddannet ved Royal College of Art i London, heriblandt Anders Ruhwald (f. 1974 - <http://ruhwald.net>), men er Artist-in-Residence og Head of the Ceramics Department ved Cranbrook Academy of Art uden for Detroit i USA. Tilsvarende Marie Torbensdatter Hermann [f. 1979 - www.mariehermann.dk], der var Studio manager hos Edmund de Waal 2003-2007, og som nu bor og arbejder i Detroit og København.

Nogle af de nævnte mangler simpelthen, selv om de bor og arbejder og har eget studio i Storbritannien, mens andre måske ikke opfylder optagelseskriterierne.

Bogen følger i øvrigt samme koncept som de foregående udgaver med biografiske data, hvor værkstedet er/har været beliggende, oplysninger om hvilke former for keramik den pågældende arbejder/har arbejdet med samt anvendte mærker, og i muligt omfang oplysning om anvendelsesperiode. De foregående udgaver af *British Studio Potters' Marks* er anmeldt i henholdsvis *keramiske noter 11/2000* og *keramiske noter 22/2005*.

Grafisk set har den nye udgave fået et løft, og er blevet mere overskuelig samtidig med at der er sparet plads. En punkteret linie mellem de enkelte keramikere giver en væsentlig bedre adskillelse end tidligere. Efternavnene er nu trykt med fede versaler, men konkurrerer ikke som tidligere med signaturer. Tilsvarende gælder stednavne, som tidligere var sat med en megen stor skrift, men nu har fundet en mere passende størrelse, dog anvender man nu en skrift uden karakter til værkstedernes beliggenhed. *British Studio Potters' Marks* er således blevet en væsentlig bedre og mere brugervenlig bog.

Glædeligt er det, at efterspørgslen er så stor, at det fortsat er muligt at udsende nye og opdaterede udgaver af dette omfattende signaturværk, selv om prisen nu er på 60 £, men stadig rigeligt pengene værd, hvis man beskæftiger sig med britiske studio potters.

Gunnar Jakobsen

Delftware in the Fitzwilliam Museum. By Michael Archer with Julia Poole. Philip Wilson Publishers [Website: www.philip-wilson.co.uk], London 2012. 464 s. ill. litt. noter. ib. 55 £.

I 2012 udkom et stort værk om et emne i keramikhistorien, som kun er lidt kendt i Danmark: Tidlig engelsk og irsk fajance fra perioden 1600-ca.1800. Det drejer sig primært om monokrome arbejder med blå dekorationer.

Når emnet er så lidt kendt, er det formodentlig fordi, der ikke er eller har været samlere af det her i landet, og fordi ingen museer i Danmark, så vidt jeg ved, har indsamlet inden for dette felt. Når det gælder blådekorede fajancer har samlere og museer koncentreret sig om hollandske Delfterfajancer eller nordiske fajancer fra Store Kongensgade, Østerbro eller Herrebøe m.m. Kvalitativt er der ingen begrundelse for denne lakune.

Indledningsvis er det vigtigt at gøre sig den engelske terminologi på dette område klar: De engelske fajancer går for os lidt forvirrende under betegnelsen: *English Delftware*, mens hollandske fajancer hedder *Dutch Delftware*.

Bogen omhandler den meget store samling af disse fajancer, som findes i Fitzwilliammuseet i Cambridge. Samlingen blev testamenteret til museet allerede i 1928 af J.W.L. Glaisher, men får først nu sin endelige publikation med dette katalog, som rummer 588 numre.

Bogens forfattere er to virkelig erfarne forskere og faglige sværdvægttere. Hovedforfatter til alle katalogtekster er Michael Archer, der tidligere var Keeper i keramikafdelingen i Victoria & Albert museet i London. Her udgav han i 1997 bl.a. et udtømmende katalog om dette museums samling af engelsk og irsk fajance: *Delftware, the tinglazed Earthenware of the British Isles* (772 s). Julia Poole har skrevet det indledende kapitel om samleren Glaisher. Hun var tidligere Keeper ved Fitzwilliammuseet og har bl.a. publiceret om italiensk majolika.

Bogen indledes med et biografisk kapitel om Glaisher. Derefter følger en introduktion om teknik i English Delftware. Så følger selve kataloget med 588 numre. Det efterfølges af et nyttigt appendiks med tegninger af fad- og tallerkenformer, samt en liste over auktionssalg m.m. af denne keramik. En omfattende bibliografi afslutter værket.

J.W.L. Glaisher (1848-1928) var en matematiker og astronom, der underviste ved Trinity College i Cambridge, og som fra 1880'erne til sin død i 1928 indsamlede ca. 6000 stykker keramik. Hans samlerinteresser omfattede også middelalderlige træskulpturer, børne-

bøger og desuden etnografisk materiale fra amerikanske indianere, som han indkøbte til museer i Cambridge.

Julia Poole fortæller detaljeret og levende om hans familiebaggrund, opdragelse og professionelle karriere. Astronomi og matematik havde også været hans fars fag. Han blev en fremtrædende bannerfører for sin profession på skrift og aktiv i den faglige debat. Ved siden af den professionelle karriere fyldte samlervirksomheden alt. Da han begyndte at samle engelske fajancer, var de generelt ikke i høj kurs, fokus var på porcelæn og italiensk majolika. Det betød, at han på få år kunne erhverve en ganske betydelig samling anskaffet både på rejser, hos antikvitetshandlere, på markeder, fra andre samlere og på auktioner. Da andre vendte sig imod dette felt, og priserne steg, havde han allerede erhvervet en række pragtstykker. Som supplement begyndte han at erhverve moderne keramik. På et tidligt tidspunkt modnedes tanken om at donere samlingen til Fitzwilliam-museet. Han udlånte en del af den til museet allerede fra 1908, og påbegyndte omtrent samtidig en grundig katalogisering af den. Efter hans død overgik den efter en vis frasortering til museet sammen med midler afsat til at kunne supplere samlingen i fremtiden. I 1935 skabte Bernard Rackham det første katalog over dele af samlingen. Det er i dag forældet, men udgangspunkt for denne tiltrængte opdatering.

Foran katalogdelen bringes et kort, velskrevet kapitel om fajanceteknik, derefter følger selve kataloget. Det er kronologisk anlagt og meget praktisk opdelt efter objekttyper. Der er afsnit om almindelige former som fade, tallerkener, krus, kop og skåle samt om mere specialiserede grupper som vinflasker og -kølere, smørskåle, saltkar, barberskåle, lysestager, kurve, blomstervaser, apotekerkrummer m.v. Fliser har et kapitel for sig.

Nogle af de største kategorier er yderligere underinddelt i motivtemaer. Her er der stor variation: f.eks. figurmotiver med relation til kongelige personer, bibelske scenerier, historiske begivenheder. I andre stykker behandles mere ornamentalt betonedede motiver, samt blomster, frugter, landskaber o.lign. Glaisher var meget opsat på at samle materiale som var mærket, dateret eller havde påskrifter af forskellig art. Det betyder, at hans samling i høj grad kan bruges til at tidsbestemme bestemte genrer og motiver i engelsk fajance, dvs. at samlingen kan danne en slags konkordans for området.

Den typologiske tilgang til materialet gør kataloget meget overskueligt, når den store mængde genstande tages i betragtning og gør det yderst anvendeligt som opslagsværk. Læseren får ud fra en stor mængde indsamlede data mulighed for komparative studier af stiludvikling, indblik i individuelt særpræg etc. Her hjælpes man godt på vej af katalogets fremragende billedside. Hvert nummer har mindst et foto, en del har flere i vekslende størrelse, så

man virkelig kan studere teknik og motiver ordentligt uden selv at sidde med fajancerne.

De fleste fajancer kommer fra produktionssteder som London, Liverpool, Bristol, Brislington og Dublin. Hvis man skal anføre nogle generelle betragtninger om engelske fajancers udseende set i forhold til europæiske fajancer, forekommer dekorationerne lidt enklere og lettere. De er i reglen ikke så tæt ornamenteret, og der synes at være en forkærlighed for landskabsscener. Foretrukne motiver er desuden skibe og søstykker, fisk, jagtmotiver samt våbenskjolde. Der er mange historiske motiver: kongeportrætter, søslag og bestemte historiske begivenheder. Kineserier har en lidt anden karakter end på mange europæiske fajancer og er i høj grad indflettet i landskabshelheder. Letheden fremkommer også ved, at den koboltblå farve ofte er knap så mørk og intens som på mange tyske og hollandske fajancer.

Brugsservice samt apotekerkrummer m.m. afspejler en almen kendt formgivning, men der findes også former, som synes specielle for det engelske område. Blandt dem er smukke vaser og blomsterholdere, hvor det ikke er den velkendte tulipanvase i vifteform af hollandsk form, som dominerer, men snarere opsatser i kubiske former eller rektangulære skåle. De mange varianter af store skåle til punch er imponerende. Helt usædvanlig formgivning ses også i en række terrinagtige drikkebowler. De har op til 8 højtsvungne hanke og rig skulpturel udsmykning. De går under betegnelserne *tygs* eller *posset pots*, samt *puzzle jugs*, hvoraf man serverede en slags koldskål. I samme kategori og lige så usædvanligt formgivet er skæmtekrukker og -kander, hvor væsken let spildes. Usædvanlige er også håndvarmere formet som små bøger.

Det er en fornøjelse at fordybe sig i detaljerne, og der er i det hele taget meget at gå på opdagelse i, i dette katalog. Det giver et fint overblik over et ukendt stof. Det eneste, man som ikke engelsk læser kunne have ønsket sig, er et indledende oversigtskapitel om de engelske fabrikkers historie. Det kan man finde i anden litteratur, men det ville have været på sin plads her.

Med dette katalog har Michael Archer sat kronen på værket og fuldbåret det store projekt, han indledte med sit V&A-katalog i 1997. Tilsammen udgør de to kataloger den mest omfattende eksisterende håndbog om engelsk fajance. De to bøger vil uden tvivl flere generationer frem stå som udgangspunktet for enhver, der ønsker at sætte sig ind i dette fascinerende fagfelt.

Ulla Houkjær

Museumsinspektør ved Designmuseum Danmark
Mag. art. og cand. mag.

Japanisches Palais zu Dresden. Die Königliche Porzellansammlung Augusts des Starken. Herausgegeben von den Staatlichen Kunstsammlungen Dresden Ulrich Pietsch und Cordula Bischoff. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2014. 340 s. ill. litt. noter. kilder. ib. 49,90 €.

Japanisches Palais zu Dresden er en absolut meget spændende og velskrevet bog med mange fine artikler skrevet af specialister inden for hver sit område, men som trods de i forvejen talrige udgivelser om Meissen formår at bringe nye detaljer og sammenhænge til veje, der gør bogen værd at læse.

August den Stærke (1670-1733), kurfyrste af Sachsen og konge af Polen, var meget begejstret for porcelæn, og som han selv har udtrykt det angrebet af „la Maladie de Porcelaine”. Først gennem indkøb af udsøgt kinesisk og japansk porcelæn af høj kvalitet fra Nederlandene via Vereenigde Oostindische Compagnie og senere, efter at det var lykkedes Johan Böttger at fremstille porcelæn, fra 1710 mængder af bestillinger til Königliches Porzellan Manufaktur Meissen. Med en samling på 35.000 stykker porcelæn ejede han datidens største porcelænsamling, hvis anskaffelse må have kostet en formue.

August den Stærke havde været på dannelsesrejse i Europa 1687-1689, hvor han bl.a. besøgte Versailles og så, hvorledes man her præsenterede sine samlinger af keramik, men også et besøg hos Friedrich I af Preussen i 1709 i Schloss Oranienburg må have gjort indtryk, og på disse rejser fik han set, hvorledes porcelænet kunne være med til at iscenesætte fyrstehusene.

Passionen var så stor, at han i 1727 besluttede, at der i residensstaden Dresden skulle indrettes et slot, som skulle rumme porcelænsamlingen. Han nåede dog ikke selv at opleve fuldendelsen af slottet, idet han døde i 1733. Til brug herfor erhvervede han det såkaldte hollandske palæ, der havde fået navn efter den hollandske gesandt, som var afgået ved døden, og som i August den Stærkes ejerskab blev til ”Japanisches Palais”. August den Stærke iværksatte en større ombygning af palæet, som først blev tilendebragt i 1737 af hans søn og efterfølger, Friedrich August II.

Krige gjorde trods fortsatte bestillinger og leverancer fra Meissen, at ”Det Japanske Palæ” aldrig i det indre opnåede den tiltænkte glans. Samlingen havde dog til huse her frem til 1876, men i dag befinder sig i Zwinger, mens ”Museum für Völkerkunde Dresden” har til huse i ”Japanisches Palais”. Det er vel overflødigt at nævne, at ”Japanisches Palais” blev stærkt beskadiget under 2. Verdenskrig, som mange andre af Dresdens smukke bygninger, men blev genopbygget af DDR 1951-1987.

Vi får bygningshistorien, men vi får også meget at vide om tiden, den kinesiske porcelæn i kunstkammeret, idéen bag fabrikationen af porcelæn i Meissen, at det krævede overvejelser at oprette fabrikken i 1710 på Schloss Albrechtsburg i Meissen og sætte produktionen i gang samt hvor lang tid det tog at nå frem til en rimelig kvalitet samt ikke mindst rentabilitet, for dette skete først i 1720, mens Meissens høje kvalitet først opnåedes med Johann Gregorius Höroldts ankomst til Meissen i 1720, hvor han arbejdede for egen regning som maler og leverandør til fabrikken samt Johann Joachim Kändlers ansættelse i 1731 som modellør og senere modelmester. Man hører om, hvorledes man mere eller mindre bevidst slørede, at det var porcelæn fra Meissen, så det kunne sælges for en højere pris som værende kinesisk porcelæn. Hvorledes porcelænet fra Meissen blev anvendt som gave til andre fyrster og dermed var med til at promovere porcelænet.

Gunnar Jakobsen

Phantastische Welten. Malerei auf Meissener Porzellan und deutschen Fayencen von Adam Friedrich von Löwenfinck 1714-1754. Hrsg. von den Staatlichen Kunstsammlungen Dresden | Ulrich Pietsch. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2014. 384 s. ill. litt. noter. kilder. ib. 78,00 €.

Adam Friedrich von Löwenfinck (1714-1754) startede i 1727 som 13-årig i en læreplads ved Porzellan-Manufaktur Meißen under den navnkundige porcelænsmalers Johann Gregorius Höroldt og udførte allerede som svend fra 1734 betydelige arbejder. Såvel faderen, der var tidligere officer, som hans to brødre var ansat ved Porzellan-Manufaktur Meißen, hvor de også fik deres uddannelse.

Mange medarbejdere ved Porzellan-Manufaktur Meißen var utilfredse - enten det nu var af økonomiske årsager, hvilket der kunne være gode grunde til, da de menige medarbejdere blev underbetalt, idet Höroldt udnyttede sine medarbejdere på det groveste, eller det var af kunstneriske, idet båndene kunne være for snærende, hvilket resulterede i en flugt fra fabrikken. Noget der gavnet porcelænsindustrien i Europa, som herved fik tilført stor viden og ekspertise.

I 1736 flygtede Adam Friedrich von Löwenfinck til Bayreuth, senere til Ansbach og 1741 til Fulda. 1746 grundlagde han Höchster Porzellanmanufaktur sammen med Johann Christoph Göltz. Efter finansielle uoverensstemmelser med Göltz forlod Löwenfinck i 1749 Höchst og drog videre til Straßburg, hvor han overtog ledelsen af Hannongernes fayencefabrik i Hagenau. Her døde han i 1754 kun 40 år gammel. Med på flugten havde han muligvis medtaget farver fra Meißen-fabrikken, da han efter al sandsynlighed ikke selv var oplært i fremstillingen af

farver, men fortsatte med at anvende tilsvarende farver, som dem man anvendte i Meißen.

Vi får årsagerne til flugten fra de righoldige arkivalier i Meißen-fabrikens arkiv, men også noget af det videre forløb, idet man efter rum tid søgte at få ham arresteret i Bayreuth, men her stødte udsendingen fra Meißen hovedet mod en mur af passivitet, og da man endelig hårdt presset ville pågribe ham, så var fuglen fløjet. Vi følger ham også på den videre færd, som også ind imellem krydses af hans brødre samt hans mor, der på et tidspunkt er samlet i Fulda.

De forskellige fyrster håbede og troede måske, at Löwenfinck kunne fremstille porcelæn, men det var han ikke i stand til. Således var han ej heller i stand til at fremstille glasurer, men lærte det efterhånden, som han deltog i oprettelsen af nye (fayence)fabrikker i de forskellige fyrstedømmer, hvor han fik ansættelse i kortere eller længere tid. Den fornødne viden opnåede han ved at ansætte dygtige medarbejdere og skabte sig derved efterhånden denne viden ved at udnytte disse medarbejdere, som han efterfølgende ikke behandlede særlig godt. Han behandlede i det hele taget ikke sine medarbejdere godt og favoriserede nogle, bl.a. sine brødre, som ind imellem var ansat på de fabrikker, som han ledede.

Adam Friedrich von Löwenfinck er vel en af 1700-tallets betydeligste og mest indflydelsesrige tyske fayence- og porcelænsmalere, som ved sin virksomhed ved forskellige fabrikker har haft størst indflydelse på den tyske fayence- og porcelænsproduktion og udbredelsen af Meißen-stilen.

Löwenfinck betragtes i dag som værende en af de mest alsidige og mest originale porcelænsmalere, der er udgået fra Höroldts værksted, men var i det store og hele glemt helt frem til 1887, hvor en forfatter for første gang tog ham op til behandling, og han har sidenhen i forskellige udgivelser været genstand for behandling. Delt meninger har der været om ham, lige fra at være en gennemsnitsmaler til det ypperligste, hvilket Ulrich Pietsch med dette værk tager op til vurdering på trods af manglende signeringer, men på basis af de oprindelige kilder, som gengives i nytranskriberet stand i bogen.

Löwenfinck giftede sig i 1747 i Fulda med Maria Schick (1728-1805), der også var en betydelig porcelænsmaler, som efter hans død overtager ledelsen af fayencefabrikkerne i Hagenau (1754-1760), Straßburg (1760-1761) og Ludwigsburg (1763-1795).

Bogen kommer således fint omkring Löwenfincks opstigen fra almindelig malersvend ved Porzellan-Manufaktur Meißen til direktør for Straßburg-Hagenau-Fayencemanufaktur takket være et stort arkiv-detektiv-arbejde fra Ulrich Pietsch's side og læseren får en spændende og

særdeles kyndig indførelse i Meißen-fabrikens forhold og de herskende konkurrenceforhold fabrikkerne imellem, hvor man indimellem så stort på, om det nu virkelig var porcelæn og ikke fayence.

Kataloget over Löwenfincks kendte arbejder indledes med en indsigtfuld gennemgang af hans kunstneriske virke ved de forskellige fabrikker. Man har i dag kendskab til henved 200 arbejder fra hans hånd - eksotiske dyr, paradisfugle, jagt- og ridescener samt komiske situationer -, hvoraf størstedelen er gengivet i denne meget smukt illustrerede bog.

Et imponerende og uomgængeligt værk for museer og samlere, ikke mindst på baggrund af det omfattende katalog over Adam Friedrich von Löwenfincks arbejder, hvor bogen vil være et uundværligt referenceværk ved arbejdet med såvel private- som museumssamlinger.

Gunnar Jakobsen

Die Aelteste Volkstedter Porzellanmanufaktur. Ihre Geschichte von der Gründung bis heute. Von Christoph Fritzsche. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2013. 320 s. ill. litt. fabriksmærker. ib. 78 €.

Bogen behandler den ældste endnu producerende porcelænsfabrik i Thüringen, som blev grundlagt i 1760 af Georg Heinrich Macheleid (1723-1801), der efter årelange forsøg i "Glashütte Glücksthal" langt om længe fandt frem til porcelænets rette sammensætning og umiddelbart derefter tilladelse til at oprette en porcelænsfabrik i Sitzendorf, hvorfra fabrikken allerede i 1762 flyttede til Volkstedt i nærheden af det fyrstelige hof Schwarzburg-Rudolstadt. Her havde fabrikken til huse helt frem til 1937, hvor den flyttede til de nuværende lokaliteter i Rudolstadt. Der er dog ikke så meget tilbage af de oprindelige bygninger, da store dele blev bomberamt den 10. april 1945, hvor såvel firmaets arkiv som størstedelen af 1700-tallets modeller gik tabt.

Volkstedt blev besat af amerikanerne to dage efter bombeangrebet, og da amerikanerne trak sig tilbage fulgte de russiske tropper, og det der var tilbage af fabrikken befandt sig nu i den sovjetiske besættelseszone og fra 1949 i DDR. Fabrikken blev trods de store skader genopbygget og blev til "Staatlich Thüringische Porzellan-Manufaktur vormal Aelteste Volkstedter GmbH".

Forfatteren redegør indledningsvist for forudsætningerne for fabrikens grundlæggelse og de første år af fabrikens virke. Vi får historien om importen fra det fjerne østen via Holland samt August den Stærke og porcelænets genopfindelse i Europa.

En god grund for at etablere en porcelænsfabrik i Thüringen var, at der var rigeligt med brænde til ovnene samt vandkraft til at drive maskinerne med, men ikke mindst at der også fandtes porcelænsjord i rigelige mængder.

Bag etableringen af de fleste fabrikker stod borgerlige købmænd, men for *Volkstedter Porzellanmanufaktur*s vedkommende var fyrstehuset Schwarzburg-Rudolstadt også økonomisk involveret, udover at fyrstehuset havde tildelt *Volkstedter Porzellanmanufaktur* privilegie til at fremstille porcelæn i konkurrence med flere andre, som næsten samtidigt nåede frem til at løse porcelænets gåde.

Konkurrencen var hård, da der efterhånden i mange lande var nyoprettede porcelænsfabrikker, hvorfor Macheleid efterhånden mistede indflydelse på virksomhedens drift, især da de andre deltagere jo havde investeret penge i virksomheden, mens Macheleids bidrag var know-how.

I 1767 blev fabrikken forpagtet ud til købmand Christian Nonne, som efter en nedgangsperiode i 1771 fik fornyet fabrikkens privilegie. Herefter iværksatte Christian Nonne en modernisering af fabrikken og ved en produktion af billige massevarer formåede han også at gøre produktionen rentabel. Men som forfatteren tilføjer, så evnede fabrikken fortsat at producere mere udsøgte luksusvarer.

Forfatteren analyserer indgående fabrikkens første porcelæn, der er beskrevet i anden litteratur, og som der kan være tvivl om, hvilket forfatteren indgående ”diskuterer”. Hans konklusion er, at porcelænet - ud fra genstandenes karakter og fabriksmærke - fejlagtigt er tilskrevet *Aelteste Volkstedter Porzellanmanufaktur*.

Forfatteren følger virksomheden under de skiftende ejere, herunder mange nedture, men også de bedre tider med tilkøb af andre virksomheder helt frem til i dag.

Bogen er uden et særskilt noteapparat, idet litteraturhenvisninger mv indgår i teksten, hvilket ikke forekommer at være den mest hensigtsmæssige løsning, da de er generende under læsningen og ikke relevante for den almindelige læser. Bogen mangler et index og er dermed ikke egnet som opslagsbog, men ellers er der, hvad man kan forlange af fabriksmærker for *Aelteste Volkstedter Porzellanmanufaktur*, som jævnligt har skiftet navn og dermed også fabriksmærker. Ej heller mangler der fabriksmærker for de tilknyttede virksomheder. Hertil kommer omfattende litteraturhenvisninger. Bogen er smukt illustreret med mange eksempler på virksomhedens produkter lige fra den spæde start frem til nutiden med dets mere avantgardistisk frembringelser som figurer af bl.a. Ernst Barlach, Katrin Himmelreich Peter Strang og Kati Zorn.

Aelteste Volkstedter Porzellanmanufaktur [Website: www.porzellanmanufaktur-volkstedt.com] er i dag en

del af ”Porzellanfabriken Christian Seltmann GmbH”, hvis hovedsæde ligger i Weiden.

Gunnar Jakobsen

Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin 1763-2013. Porzellankunst aus privaten Sammlungen. Von Hartmut Krohm. Michael Imhof Verlag [Website: www.imhof-verlag.de], Petersberg 2013. 240 s. ill. litt. noter. personregister. ib. 29,90 €.

Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin 1763-2013 er en af flere udgivelser i anledningen af fabrikkens 250-års jubilæum i 2013, idet man markerer Friedrich II af Preussens overtagelse den 19. september 1763 af den fabrik, der var oprettet af den svejtsiske uldtøjsfabrikant Wilhelm Caspar Wegely i 1751, efter privilegie fra Friedrich II, som tillige skænkede ham Kommandanthuset som produktionssted for fabrikken.

Wegely havde, som den omhyggelige forretningsmand han var, fremskaffet opskriften på fremstillingen af porcelæn fra direktøren for porcelænsfabrikken i Höchst, Johann Benckgraff, men selv om han kunne fremstille porcelæn, så manglede hans produkter den fornødne elegance for at tilfredsstille hoffets smag, så han måtte i 1857 overlade virksomheden til den polske iværksætter Johann Ernst Gotzkowsky, der ønskede at højne kvaliteten og derfor bl.a. ansatte Friedrich Elias Meyer (1723-1785), der var elev af Kändler i Meissen og som modelmester var med til at løfte fabrikken.

Trods kvalitetsløftet, så var finanserne ikke med Gotzkowsky, og han måtte i 1763 overlade fabrikken til Friedrich II. Friedrich II var meget interesseret i porcelæn og tog ivrigt del i fabrikkens udvikling. Fabrikken fremstillede i løbet af forholdsvis kort tid porcelæn af meget høj kvalitet og overhalede den ellers hidtil toneangivende fabrik i Meissen ved bl.a. ikke at efterligne Meissens produkter, som det ellers ofte var tilfældet.

I det korte indledende afsnit får vi således et indblik i fabrikkens historie, bliver introduceret til de hovedpersoner, som har haft størst betydning for fabrikkens drift gennem årene, det være sig direktører, kunstneriske ledere samt ikke mindst fabrikkens laboratorium, som bidrog kraftigt til fabrikkens udvikling. Flere af fabrikkens væsentligste kunstnere får vi præsenteret. Vi stifter bekendtskab med de problemer, som Nazitiden volder fabrikken og dets personale samt luftangrebet, der ramte fabrikken den 23. november 1943, og som medførte en flytning af produktionen af krigsvigtig materiel til Selb. Problemerne med genoprettelsen af fabrikken i Berlin efter krigen samt stilstanden i den kunstneriske udvikling en periode. En spændende historie, som forhåbentlig vil blive behandlet mere udførligt andetsteds.

Bogen viser 100 fantastiske eksempler på *Königliche Porzellan-Manufaktur Berlins* produkter, såvel skulpturer som stel, og fra alle årene med sublim eksempler fra private samlinger, heraf en del anonyme, med gode afbildninger og fyldige kyndige tekster, som andre vil kunne drage nytte af. Selv om meget gik tabt i Tyskland under 2. Verdenskrig, så er der heldigvis meget som har overlevet. Flere eksempler kunne have været rart, når man tænker på, at man markerer et 250 års jubilæum. Fantastisk er det, at der findes så mange samlinger af så høj en karat i Tyskland.

Bogen afsluttes med en fin artikel om ”Porzellanplastik der Klassischen Moderne” af Hartmut Krohm, udover fyldige litteraturhenvisninger samt det uundværlige personregister, så bogen også fremover vil kunne bruges som opslagsbog.

Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin [<https://kpm-berlin.com>] er Berlins ældste fortsat producerende fabrik, som trods flere kriser har overlevet takket være innovation og fremsynet ledelse samt ikke mindst høj kvalitet.

Gunnar Jakobsen

Blühende Zeit der KPM. Die Weichmalerei auf Berliner Porzellan. Die Sammlung Hassan Sabet. Von Franca Dietz. Michael Imhof Verlag [Website: www.imhof-verlag.de], Petersberg 2013. 493 s. ill. litt. noter. ib. 165 €.

Blühende Zeit der KPM har baggrund i den berlinske antikvitetshandler Hassan Sabet's omfattende samling af det såkaldte ”Weichmalerei-Porzellan” fra *Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin*. Weichmalerei var en malemåde, der fandt anvendelse fra 1888 og frem til 1910, og som havde stor succes på såvel verdens- som hjemlige udstillinger samt ikke mindst stor kommerciel succes.

I 1878 grundlagde kemikeren Hermann Seger (1839-1893) *Chemisch-Technische Versuchsan-stalt* på KPM Berlin, der fik overordentlig stor indflydelse på fabrikens succes, idet han udviklede det såkaldte ”Weichporzellan”, som der blev taget patent på i 1880 og fra 1882 kaldt ”Segerporzellan”. Hermann Seger havde tidligere udviklet den efter ham opkaldte ”segerkegle”, der er en kegleformet genstand, der under brændingen anvendes til at måle temperaturen ved at iagttage disse, idet de bøjer sig ved en temperatur, der er bestemt af kegletypen. En opfindelse, der siden har været til stor nytte for mange keramikere.

Weichmalerei-Porzellan blev fremsstillet ved genanvendelse af modeller fra Friedrich II's tid bemalet med blomster med anvendelse af Weichmalerei-teknikken, hvor blomsterne ikke længere som i 1700-tallet blev fremstillet i buketform, men i deres helhed, så de lignede et udsnit

fra naturen. Blomsterne fremstod som duftende blomster, som synes at opløse sig i lyset. Dertil kom avancerede forsininger/ornamenter. Porcelænet blev brændt ved lave temperaturer, som tillod iriserende glasurer.

At Weichmalerei-Porzellan hurtigt i glemmebogen, skyldes, at det blev hånet for at være prangende repræsentationskunst og fordømt af Werkbund og Bauhaus, hvorefter det - efter nogens opfattelse uretfærdigvis - næsten blev glemt indtil i dag. At denne specielle produktion næsten har været glemt, skyldes også, at kun få stykker Weichmalerei-Porzellan fandt vej til kunstindustrimuseerne.

Hassan Sabet lærte i 1967 som ung elektronikstuderende et ældre antikvitetshandlerægtepar at kende, og deres begejstring for antikviteter, og især for porcelænet fra KMP Berlin, gjorde at Hassan Sabet blev antikvitetshandler.

Facinationen for ”Weichmalerei-Porzellan”, kom sig af, at Hassan Sabet på en antikvitetsmesse forelskede sig i en porcelænsvase fra KMP Berlin, som var flot bemalet med blomster og som han så købte. Selv om han længe gemte den væk og havde vanskeligt ved at skille sig af med den igen, så endte det med et salg til en god kunde, som samlede på ”Weichmalerei-Porzellan” og som han så skaffede flere ting til. Kunden nåede lige at udstille samlingen på Schloss Charlottenburg i 1991, forinden han kort efter blev alvorlig syg og bad Hassan Sabet om at købe samlingen for at sikre, at den ikke blev spredt for alle vinde, hvad han gjorde og efterhånden er det blevet verdens mest omfattende samling af Weichmalerei-Porzellan.

Baggrunden for udarbejdelsen af dette værk, som er en doktordisputats, er at Franca Dietz på et tidspunkt blev bedt om at registrere og dokumentere samlingen, hvilket efterfølgende førte til en fortsættelse af arbejdet og dermed udarbejdelsen af disputatsen.

Det er fantastiske blomsterdekorationer af meget høj kvalitet disse vaser og andre genstande er bemalet med, og Franca Dietz' undersøgelser har medført, at kunstnere som Paul Miethe og Franz Aulich, der virtuost beherskede Weichmaleriet og er rigt repræsenteret i samlingen, er kommet frem i lyset. Af stor betydning for KPM var også maleren Alexander Kips, hvis kunstneriske indflydelse på produktionen hjalp KPM Berlin til den højeste anerkendelse for disse værker, som man ikke kan frakende deres tekniske og kunstneriske høje stade.

Bogen er flot illustreret med talrige store fotos samt mange detailfotos, som der bør være tilfældet for et værk af denne karakter. Et lille men ved dette ellers fremragende og indsigtfulde værk er dog savnet af et personregister, idet mangelen gør det vanskeligt at anvende som opslagsværk.

Gunnar Jakobsen

Ceramic Glazes. The Complete Handbook. By Brian Taylor and Kate Doody. Thames and Hudson [Website: www.thamesandhudson.com], London 2014. 320 s. ill. litt. index. ib. 28 £.

Denne meget flotte bog på 320 sider indeholder 230 fine og store farveillustrationer. Som titlen på bogen angiver, så handler den specielt om glasurer, og er opdelt i fire afsnit:

Det første kapitel hedder "Understanding Glazes". På 32 sider gennemgås den historiske udvikling af glasurerne, hvordan man måler brændingstemperaturen, hvilke materialer man kan anvende til glasurer, samt et lille afsnit med otte gængse glasurfejl med beskrivelse og billede, årsag og afhjælpning; meget klart opstillet. Til sidst et ualmindeligt godt og grundigt 6-siders afsnit, der omhandler helbredsrisiko og en meget instruktiv beskrivelse af de mange vigtige sikkerhedsforholdsregler, man bør overholde. Afsnittet er suppleret med en oversigt over giftige metaloxider. Dette afsnit om sikkerhed er absolut det bedste og mest dybtgående, jeg endnu er stødt på i en keramisk bog.

"Colour in Glazed and Ceramics" er titlen på 2. kapitel. En storartet historisk introduktion om Ægyptens turkise og grønne glasurer og hele udviklingen frem til vore dage er godt beskrevet og slutter med, at mystikken omkring de keramiske materialer er uden ende og vil fortsætte med at fascinere og inspirere - ikke mindst på grund af farverne.

Et interessant afsnit om farver omhandler systematisk farveteoriene men også farvernes psykologiske effekter baseret på kontrastvirkninger, transparens, farvetemperatur, refleksionsevne, nuance, valeur og meget mere.

Derpå kommer der to sider med hvide keramiske eksempler og hvordan det kan opleves. Derpå to sider med sorte glasurer og effekten af netop denne farve. Blåt, grønt, gult, rødt og lilla gennemgås tilsvarende. Det er nogle virkelig spændende og sjove analyser, der kommer ud af dette; utraditionelle og lærerige.

Kapitel 3 omhandler hvordan man arbejder med glasurer. Blandingsteknik, udregning af recepter, og systematiske prøveplanlægningsmetoder er professionelt beskrevet. De forskellige glaseringsmetoder er vist med tekst og billeder.

Der afsluttes med et lille kapitel om alternativer til glasurer. Her omtales engober, Terra Sigillata, stains, over- og underglasurfarver samt lustre. Dekorationsmetoder nævnes. Teknikker som sandblæsning, flussyreætninger og mekanisk bearbejdning omtales også. Det er et summarisk afsnit og, som det nævnes, uden for bogens egentlige område, men er dog rimeligt oplysende.

Kapitel 4 er bogens hovedafsnit, "vejviser", som viser 100 af de bedste keramikeres frembringelser, flot illustreret, på de næste 200 sider. Hver enkelt af de 100 udvalgte kunstnere har et opslag, hvor bogens forfattere omtaler det kunstneriske udtryk og dets sammenhæng med arbejdsmetoden og valg af materialer samt ikke mindst valget af farver og stoflighed. Derefter kommer der et lille afsnit om den detaljerede fremstillingsteknik; herunder brændingen.

Med store grå bogstaver formulerer keramikeren efterfølgende et budskab med sin mening og sine følelser i forbindelse med sine kunstneriske frembringelser. Dette er brugbare inspirerende betragtninger, fordi de her kommer frem i få præcise sætninger.

Til glæde for de læsere, der er udøvende keramikere, anfører keramikeren en eller flere glasurrecepter, som relaterer til de afbildede kunstværker på de to sider.

Blandt de mange storartede keramikere, der er nævnt kan vi glæde os over også at finde danske keramikere nævnt.

Barbro Åberg omtales med et smukt billede af en hvid korallignende skulptur. Bente Skjøttgaards eksperimentelle træliggende skulptur; "Green Cloud" no. 0904 er også flot afbildet i bogen. Stine Jespersens "Clay Knit 01" i skinnende chromgul glasur, der omtales som et minimalistisk maleri er også afbildet som en anderledes vægdekoration.

Under de 100 udvalgte keramikere er Steen Ipsen omtalt med eksempler på "Organic Work". Kunstværket har, med sine flotte stramme geometriske former, der med sine topografisk lignende sorte tynde linjer, fået et meget stærkt formmæssigt udtryk, der flot er vist med et helsides billede, kunstnerisk omtalt og med en teknisk beskrivelse.

Ligeså er Morten Løbner Espersens 56 cm høje skulptur "Horror Vacui", som består af stentøjsler iblandet glasfibre og som er glaseret med en eller flere glasurer fra hans samling af over 100 recepter, også vist og særskilt omtalt på to flotte sider, under "De 100 udvalgte Keramikere".

Afslutningsvis er der en god oversigt over fagudtryk, bibliografi, Orthon keglelabel, materialenavneforklaring og stikordsregister.

De mange utroligt forskelligartede keramikere, der optræder i denne bog frembringer så mange spændende og utraditionelle værker, at det nærmest må betegnes som en guldgrube af inspiration, der ligger i denne flotte bog.

Erik Linnet

Firing kilns. By Benedict Brierley. The new ceramics. Bloomsbury [Website: www.bloomsbury.com], London 2014. 128 s. ill. litt. index. 19,99 £.

Første afsnit starter med "what is clay", som er meget betegnende for denne bog, fordi den starter helt fra bunden af og forklarer tingene grundigt og let forståeligt, så også en keramisk nybegynder kan have glæde af denne bog.

Hvad sker der med leret, når man brænder det. Hvilke temperaturer og brændingshastigheder skal man anvende. Segerkegler, Bullers Rings og måleinstrumenter til at følge brændingen med, illustreres ganske udmærket.

Bogen koncentrerer sig om de mange forskellige ovntyper; deres fordele og ulemper og hvordan de bør brændes. Der gennemgås elektriske ovne samt ovne, der fyres med forskellige typer gas, oliefyrede, kulfyrede og brændefyrede ovne. Endvidere anvises hvordan man brænder oxiderende eller reducerende i de forskellige ovntyper, som strækker sig lige fra et bål til automatisk styrede ovne.

Mere specielle brændingsmetoder gennemgås også, såsom saltbrænding, sodabrænding – (hvor man skal tage særlig hensyn til ovnen) samt rakubrænding og brænding i et hul i jorden.

I afsnittet om brændingsfejl og remedier gennemgås alle de almindeligste fejl grundigt med mulige årsager og tilhørende afhjælpning. Dog kommer man ikke helt til bunds i årsagerne til revnedannelse, der skyldes "clay memory".

Bogen har fine billeder af de mange ovntyper med deres formåen og begrænsninger, så læseren sættes i stand til at vælge den bedst egnede ovn til netop dét, keramikeren gerne vil frembringe. Der er desuden billeder af mange brune keramiske genstande, ligesom der heller ikke er glasuropskrifter, fordi bogen på forbilledlig vis koncentrerer sig dybt og inderligt om ovne og brænding.

Afslutningsvis er der en side med keramiske fagudtryk, leverandørliste over ovnmateriel i UK og USA samt en Orton kegletabel.

Bogen er nem at gå til. Man behøver ikke at læse den i kronologisk orden, men kan gå direkte til det afsnit, der er aktuelt for læseren, fordi alle relevante forhold er beskrevet. Dette giver selvfølgelig nogle gentagelser i de forskellige afsnit, men det er ikke et problem. Tværtimod.

I konklusionen nævner forfatteren, at hun håber at have afmystificeret "brændingen" og dette medvirker bogen rigtig godt til, men "brændingen", denne afsluttende fase

i den keramiske skabelsesproces, vil altid være spændende og kan være overraskende, dels fordi der er så mange parametre omkring selve brændingen og dels fordi visse skjulte fejl fra de tidligere trin i fremstillingsprocessen afsløres, når flammerne omslutter værket.

Erik Linnet

"keramiske noter" – gamle numre

Keramikkens Venner ligger inde med et mindre antal ældre numre, som medlemmerne vil kunne erhverve for 10 kr per stk excl. forsendelse. Ved køb af mere end 10 stk ydes der 20 % rabat. Bestilte numre vil kunne fås udleveret i forbindelse med et af foreningens arrangementer. Henvendelse til foreningens sekretær.

Værkstedskeramik købes

Keramik af Gutte Eriksen, Gertrud Vasegaard, Lisbeth Munch-Petersen og Christian Poulsen samt Inger Rokkjær købes af privat samler. Henvendelse: Jens Bukh, tlf.: 22 62 28 13 eller email: j.d.bukh@gmail.com.

Medlemsarrangementer i Keramikkenes Venner (fortsættes)

- Arrangement:** *Bustur med værkstedsbesøg på 3 værksteder på Viborg- og Silkeborgegnen.*
- Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 30. maj 2015, kl 10.00.
- Mødested: Vejle station [Danmarksgade], hvor bussen afgår fra.
- Transport: Selvtransport til og fra Vejle station.
- Afslutning: Kl. ca 18.00 ved Vejle station.
- Fortæring: Husk at medbringe mad og drikkevarer, som vi indtager i Dollerup Bakker ved Hald Sø.
- Deltagere: Maximum 25 deltagere. Medlemmer fortrinsret.
- Pris: 325 kr per person fra Vejle.
- Arrangør og turleder: Mariko Wada og Hans-Henrik Dyhr.
- Tilmelding og betaling:** Tilmelding er nødvendig og sker ved email og betaling til kassereren senest fredag den 1. maj 2015. Endelig deltagelse registreres først, når beløbet er kassereren i hænde.

Mette Maya Gregersen [Website: www.mettemayagregersen.com] har en keramisk uddannelse fra Camberwell College of Arts i London. Hun har modtaget flere priser eksempelvis Kunsthåndværkerprisens bronzemedalje, og udstiller internationalt, bl.a. i Puls Contemporary Ceramics i Brussels i 2014.

I Mette Maya Gregersens værkserie 'Waves', henter hun inspiration fra bølgens bevægelse og energi. Hun eksperimenterer med at skabe formgivning og strukturer, som giver associationer til strømninger under konstant forandring. Hun beskriver at værkernes tilblivelsesproces afspejler menneskers flygtighed, og hun betegner sine keramiske værker som mindesmærker for det tabte øjeblik.

Vinni Frederiksen [Website: <http://vinnifrederiksen.com>] er uddannet fra Designskolen Kolding i 2004, og har arbejdet som keramisk assistent på Guldagergaard.

Vinni Frederiksen arbejder ofte med en sanselig fortælling om det basale og eksistentielle, som en kontrast til nutidens komplekse samfund. Hun fortæller: "Mine værker skal stille spørgsmål til vores søgen efter det perfekte og henlede vores opmærksomhed på værdien af det uforudsigelige og det til tider ukontrollerbare. Et ønske om at se æstetikken heri". Vinni Frederiksens værker er blevet udtaget til forskellige censurerede udstillinger, bl.a. værket med titlen "Plovfuren - I pausen fra det komplekse har plovfuren sin berettigelse" på Kunsternes Påskeudstilling i 2014.

Helle Bovbjerg [Website: <http://hellebovbjerg.dk>] er uddannet fra Designskolen Kolding, og arbejder med abstrakte arkitektoniske skulpturer og mindre serier af keramik.

Helle Bovbjerg finder inspiration fra industrielle havnemiljøer f.eks. de enorme container-skibe, så vel som det filosofiske aspekt af havnen som metafor i en international verden.

I sine arkitektoniske skulpturer arbejder hun med lys og skyggevirksomheder, og samspillet med strukturer i overflader, der opstår ved hjælp af oxyder, tørglasurer og begitninger. Hendes mindre serie er bl.a. 'Containerpoesi', der er en fortløbende serie af små keramiske skrin, som bærer tekster, små korte digte og ord, ofte med en flertydig betydning.

- Arrangement:** *Foredrag om Nathalie Krebs og Saxbo ved Anders Uhrskov*
- Dato og mødetidspunkt: Torsdag den 27. august 2015, kl. 19.30.
- Mødested: DIIS, Vestergade 23, 2. sal, lokale 201, 1456 København K.
- Pris: 50 kr.
- Tilmelding og betaling:** Tilmelding er nødvendig og sker ved email og betaling til kassereren senest torsdag den 20. august 2015. Endelig deltagelse registreres først, når beløbet er kassereren i hænde.

Medlemsarrangementer i Keramikvens Venner (fortsat)

Arrangement: *Rundvisning i Bjørn Wiinblads hus – Det Blå Hus.*
Dato og mødetidspunkt: Torsdag den 30. april 2015, kl. 17.00.
Mødested: Det Blå Hus, Højskolevej 5, 2800 Kgs. Lyngby.
Arrangør: Hans-Henrik Dyhr.
Deltagertal: Absolut maksimum 20 deltagere efter først til mølle-princippet. Kun for medlemmer.
Pris: 75 kr per person.
Tilmelding og betaling: Tilmelding er nødvendig og sker ved email og betaling til kassereren senest tirsdag den 14. april 2015. Endelig deltagelse registreres først, når beløbet er kassereren i hænde. Accept af deltagelse bekræftes herefter af kassereren.

Bjørn Wiinblads hjem, Det Blå Hus, står urørt siden hans død i 2006. Den private bolig og atelier står, som om Bjørn Wiinblad lige var gået ud ad døren. Det smukke hjem rummer både hans egne værker og ikke mindst hans kunstsamlinger fra hele verden. Han havde en fantastisk samling af kunst, bøger og musik, der inspirerede ham i hans arbejde. Huset, tegnestuen og værkstedet er propfyldt med kunst, skitser og modeller og vidner om en folkekær multikunstner, der på sin egen finurlige måde ønskede at gøre folk glade.

Website: www.bjornwiinblad.dk

e-mailadresser

Keramikvens Venner har i en længere periode udsendt en e-mail forud for arrangementer, både som en påmindelse til de, der har meldt sig; men også for at give de, der ikke har meldt sig, en chance for at deltage i arrangementet. Herudover udsendes jævnligt information om udstillinger med keramik, hvilket kun gøres pr email.

Bestyrelsen skal derfor opfordre de medlemmer, der har en e-mailadresse og som ikke allerede modtager emails fra Keramikvens Venner om at meddele sekretæren denne og holde sekretæren opdateret med ændringer.

www.keramikkens-venner.dk

På www.keramikkens-venner.dk finder du foreningens vedtægter, oplysninger om dens bestyrelse samt ikke mindst oplysninger om kommende arrangementer, generalforsamling, generalforsamlingsreferat mv samt links på internettet til forskellige udstillingssteder i Danmark samt andre nyttige links.

Bestyrelse:

Hans-Henrik Dyhr, formand
Gunnar Jakobsen, næstformand
Jens Drackmann Bukh, sekretær
Anker Tvermosegaard, kasserer
Susan Lange, bestyrelsesmedlem
Jette Löwén, suppleant
Mariko Wada, suppleant

Formand:

Hans-Henrik Dyhr
Billensteinsvej 33
7120 Vejle Øst
Tlf 75 81 40 80

Sekretær:

Jens Drackmann Bukh
Tlf 22 62 28 13
j.d.bukh@gmail.com

Kasserer:

Anker Tvermosegaard
Tlf 40 53 44 55
ankertv@gmail.com
Bank: Danske Bank reg nr 1551
kontonr 9 46 17 87

www.keramikkens-venner.dk

"keramiske noter" udgives af "Keramikvens Venner" og udkommer to gange årligt, henholdsvis ultimo marts og primo september.

ISSN 1603-0664

Redaktør af "keramiske noter 41/2015" er Gunnar Jakobsen med tak til de, der har leveret stof til dette nummer samt til Barbro Haar for gode kommentarer. Redaktionen afsluttet 22/03/15.

© Gunnar Jakobsen
